NICOLAI RIGALTII GLOSSARIVM

Τακτικὸν μιξοβάρβαρον.

DE VERBORVM SIGNIFICATIONE, QVÆ

AD NOVELLAS IMPP. QVI in Oriente post Iustinianum regnauerunt, de re militari Constitutiones pertinent.

LVTETIÆ,
Apud CLAVDIVM MORELLVM, via Iacobæa, ad insigne Fontis.

M. DCI.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

CLARISSIMO AMPLISSIMOQVE VIRO, ACHILLI HARLÆO

Equiti, Regni Curiæ Præsidi primario, & sacri consistorij Senatori,

NIC. RIGALTIVS S. D.

Librum hunc, de significatione verborũ quorundam obscuriorum, quæ passim occurrunt in Tacticis Constitutionibus Imperatorum, penes quos summa rerum in Oriente fuit, sub tui nominis quasi tutela, Præses amplissi-

me, in publico proponere ausus sum, adeóque dicatum & consec atum tibi nunc offero, securus quid plerique sentiant, modo à te, qualecũ que istud opus, tanto támque illustri παρασήμῳ non indignum fuisse iudice ur. Hoc vnum vereor, ne grauissimis occupationibus tuis molestè & importunè nimis obstrepere videar, qui vocabulorũ infrequentium explicationes exhibeam viro maximis negotiis assiduè incumbenti, & principalem regiæ curæ partem in principe Curia sustinenti, βουληφόρῳ ἀνδρὶ,

ᾯ λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.

Nimirum sapientissimus gubernator, Iustitiæ clauum tenens, sedes in puppe Senatus: quódque nos cotidie cernimus, & nihilo minus admiramur, tam reuerenda sedenti grauitas, tam

accurata veritatem inquirenti ſedulitas, tam ſancta iudicanti religio, támque facunda pronuntianti maieſtas, vt in te ſolo totum Senatū, δικαιοσύνη βεβαμμένον εἰς βάθος: aut cum Senatu Egeriam quandam, vel potius Aſtræam ipſam, fuiſſe omnes exiſtiment. Nec vero in luce modo atque in oculis omnium præſtantiſſimus es, ſed etiam intus domíque omni ſcientiarum paratura inſtructiſſimus, veterúmque litterarum lectione multa exercitatiſsimus: vt inde pleno omnium ore, νόμος καὶ βιβλιοθήκη ἔμψυχος dici meritiſsimò poſsis. Inter hæc præclara perfectæ virtutis ornamenta, ſingularis humanitas tua in eam me adduxit opinionem, vt credam, te munuſculum iſtud, pertenue ſit licet, non vſquequaque aſpernaturum.

Obſeruabis in eo, quod fortaſſe pariet legenti voluptatem, voces non paucas, quas olim Imperium Orientale procudit, hominibus adhuc noſtris aut ignoratas aut neglectas; tamen ad intelligendos illius æui ſcriptores, qui nec pauci nec contemnendi ſunt, apprimè vtiles ac neceſſarias. Et ne verba dediſſe videar, obſeruabis æquiſsimas in rebus bellicis Conſtitutiones, nunquam antehac in lucem editas, quarum non leuis vtilitas erit ad ea quæ ſparſim in Iure de re militari tractantur. Pluſcula de his fortaſſe quam par eſt apud te dixi. nullum tamen iudicium meum interponens, ſed exquirens tuum. Patere obſecro, vir Ampliſsime, vt hoc qualecunque litterarium opus in tuo nomine appareat. meámque ſimul audaciam ſiue

temeritatem, in quam me deuotissimus erga te animus impulit, æqui boníque consule. Hoc si consecutus fuero, cætera quæ hîc desiderari possunt, præstitisse videbor. Bene vale, Præses amplissime. Lutetiæ Parisiorum. I V. Kalend. Martias. A. S. M. D C I.

LECTORI.

Vod in Onosandri editione pollicitus eram, Lector, soluo ecce nunc libens, eoque libentiùs, quòd viris doctißimis non ingratum fore audio: quòdque suscepti huius operis Cl. V. Franciscum Pithoeum adstipulatorem, vel potiùs auctorem habeo. Is enim quemadmodum vt aggredi auderem mihi facilè persuasit, sic etiã vt perficere possem, quà consilio, quà libris optimis animum & vires addidit. Illud autem effecisse mihi videor, vt permulta vocabula græcobarbara, quibus Imperatores aliquot, qui olim Orientali imperio potiti sunt, in suis Tacticis, hoc est, de re militari Constitutionibus, frequenter vtuntur, è codicibus manu scriptis eruta, variorum inter se se locorum collatione, intelligi vtiliter poßint. In hac etiam cogitatione curaque versatus sum, vt citandis Imperatorum

torum verbis, ea potißimum decerperem, quæ maximè ad illius seculi militarem historiam pertinere iudicabam. Præcipuam vero partem in istis iure sibi vindicare possunt Mauricius & Leo: quorum plerunque eadem aut parum diuersa sunt verba. quoties tamen alter alteri lucem adferebat, ambos committere & componere operæ pretium esse putaui. Leonis A. duos codices habui. vnum è Bibliotheca Regia, alterum è Medicea Reginæ Katharinæ. meliorem vbique secutus sum: sed variantes alterius lectiones semper indicaui: quæque ad oram libri adtexere alij solent, ea in calcem conieci. Constantini Tacticorum exemplar è Bibliotheca Palatina descriptum misit mihi amicißimus doctißimusque Ianus Gruterus, vbique fere Mauricio re & verbis consimile. quæ tamen discrepare, meoque instituto vtilia esse visa sunt, singula suis locis adnotaui. Hoc amplius, atque inprimis te scire velim, in hisce libris tractandis, quæ mea siue superstitio siue religio fuit, nihil animo meo, quod criticam attinet, indulsisse. imò in barbaris vocibus exscribendis, barbariem ipsam retineri, repræsentari, ac denique vetusti

codicis fidem integram intactamque conseruari placuisse. Huiusmodi igitur si tibi sese offerant sæpenumero, per errorem aut incuriam obrepsisse ne existimes. Quæ vero Typographorũ exercitationes, siue in litteris, siue in accentibus, displicebunt, aut feras aut emendes velim. Correctionis operam in me recipere non licuit. Vale.

GLOSSARII SYNOPSIS.

Ἀδέσρατα.
Ἀβεσιαρίυ.
Ἀδνύμιον.
Ἀθάνατοι.
Ἀκία.
Ἀκάκια.
Ἀλακάπα.
Ἄλογα.
Ἀντικένσωρες.
Ἀπαρεία.
Ἀντισαγιτάτωρ.
Ἄπληκτον.
Ἀποβέτζαι.
Ἀργαβία.
Ἅρμα.
Ἅρματος.
Ἁρμαμῆτον.
Ἁρμοσαλίων.
Ἁρμαλύεα.
Ἁρμελαύσια.
Ἀρχονταρεῖον.
Ἀσηκρῆτις.
Ἀτεγία.
Ἀφέλετρα.
Ἀσκοδάβλα.
Βαγοῦσαι.
Βανδον.
Βαρδούκιον.
Βασάγια.
Βεργία.
Βιξιλλατίωνες.
Βηρύλαι.
Βίγλαι,
Βέρεδον.

ẽ ij

Βικάειος,
Βουκελλάειοι.
Βούκινον.
Βουτλίον.
Βορδόνια.
Γάλαιαι.
ΔΕπουτάτοι.
Δηφενσώρες.
Δομέστικος.
Δρόμωνες.
Δούξ.
Δρουγγος.
Ε'Μπεζος.
Ε'μπροσθοκούρβιον.
Ε'ξκούβιτον.
Ε'ξπέδιτον.
Ε'ξπλοεάτωρες. 173.
Ε'ποσέλλιον.
Ε'πλώεικα.
Ε'τρῆσαι.
ΖΑβαι.
Ζιβύνη.
Ζωσάειον.
ΘΕμα.
Θηκάειον.
Ι'Λαρχης.
Ι'πακουλισαί.
Ι'ποτοξόται.
Ι'ποκλάσαι.
ΚΑβαλλάειοι.
Καλκαλουεα.
Κάλπα.
Καμβρόδα.
Καμελαύκιον.
Κάμπος.
Καμπιδούκτωρ.
Καντάτωρ.
Καπλία.
Κάπα.
Κάεαγος.
Καρβατίωνες.
Καρφία.
Κασίδες.
Κάστρον.

Κένταρχος.
Κέντουκλα.
Κεφαλή.
Κέρκιτα.
Κινστέρνη.
Κλεισοῦραι.
Κλιβάνια.
Κομεάτον.
Κόμης.
Κόντος.
Κονδά.
Κοντουβέρνιον.
Κόρτη.
Κούκουρον.
Κουμπάρια.
Κούρση.
Κούρσωρες.
Κορυφάδιον.
Κόχλακες.
Κράβατος.
Κρικέλλια.
Κροατία.

Κουμπάνια.
ΛΑκίδια.
Λεγεῶνες.
Λωρία.
Λωρίκιον.
Λιβρία.
Λωρόσοκκον.
ΜΑπλωά.
Μανδᾶτα.
Μανδάτωρ.
Μανίκια.
Μανικέλλια.
Ματρίκιον.
Μάζα.
Ματζούκια.
Μαγκλαβῖται.
Μάρπος.
Μαυρίσκια.
Μαρτζοβαρβοῦλα.
Μεράρχαι.
Μέναυλον.
Μῆλα.

Μιώσωρες.
Μίσται.
Μονόβανδα.
Μονόξυλον.
Μονοπάτια.
Μῦαι.
Μουλτάρεια.
Ναύκλαφη.
Ναικέλλια.
Νουμερικά.
Νοβίσκουμ.
Ξυλόκαστρα.
Ξυλοκάντια.
Ὀπτίματοι.
Ὀπισθοκούρβιον.
Οἰκοφύλακες.
Ὄρδινον. Ὀρδικία.
Ὀρδινεύειν.
Ὀρνίβωρες.
Παγανός.
Παλλίωνες.
Πάλλικες.
Παλούδιον.
Πάμφυλον.
Πανθεῶται.
Παξαμάδιον.
Παραβανδῖται.
Παρακοντάκιον.
Παραμήνεια.
Παραπόρτια.
Πεδατόδραι.
Πεδικλόν. Πεδικλοῦν.
Πελτασταί.
Πληγάτοι.
Ποδόψελλα.
Ποδάγραι.
Ποδοκλάσται.
Πραίτωρ.
Ποντογέφυρα.
Πόρται.
Πουβλικίζειν.
Πούβλικα.
Πουγγία.
Πραῖδα.

Προκλάσης.
Περσονκάραβος.
Περσονοπάριος.

Ρ Ασά.
Ρεπαραλίων.
Ριπάριον.
Ρόγα.
Ρωθώνια.

Σ Αγη.
Σάγμα.
Σαγμάρια.
Σαγμοσέλλιον.
Σαγία.
Σαγίνη.
Σαγίτα. Σαγιτάτωρες.
Σάκα.
Σακέλλιον.
Σαλίβα.
Σαμιάτωρες.
Σάριστα.
Σκαπλία.
Σέδετα.
Σειρομάστης.
Σεκουώδοι.
Σέλλα.
Σελοπούγγιον.
Σιβυών.
Σίγνον.
Σιγνοφόρος.
Σιλεντιος.
Σκάλα.
Σκελίσματα.
Σκλαβινίσκια.
Σκούλται.
Σκουλτάτωρες.
Σκουλκεύειν.
Σκουτάρια.
Σκουτάτοι.
Σκυλεύειν.
Σκρίβωνες.
Σουβλία.
Σουδάτον. Codda.
Σπαθία. Σπαθάτος.
Σπάβαρα. σαβαρῶσαι.

σαῦλον.
σολαί.
στρατηλάτης.
στήματα.
σωληνάρια.

Ταξείδιον.
Ταυρέα.
Τζύπα.
Τόδδα.
Τζάδια.
Τασιναρίας.
Τραπεζίται.
Τζεβουσοι.
Τζέποδον.
Τζεσάγιον.
Τζηκούρια.
Τοξάρια. Τοξοζώνια.
Τετράδια.
Τοδλδον.
Τυρμάρχαι. Τούρμα.
Τυφία.

Φαμιλιαρικά.
Φαρδέα.
Φλάμουλα.
Φλάσκια.
Φοιδεράτοι.
Φοινικίς.
Φοσσάτον. Φόσσα.
Φούλκω.
Φρατρία.

Χαλκότουβα.
Χαρζάνια.
Χαρτουλάριοι.
Χειρομάνικα.
Χειρόψελλα.
Χειροσίφωνα.
Χουζία.

Ψευδοπάπον.

NIC. RIGALTII GLOSSARIVM TACTICVM GRÆCO-BARBARVM.

SIVE

DE QVORVNDAM VERBORVM SIGNIFICATIONE

quæ ad Nouellas Imperatorum de re Militari Constitutiones pertinent.

α.

ΑΔΕΣΤΡΑΤΑ.

ΑΔΕΣΤΡΑΤΑ, militum in bello vtensilia. σαγμάτεια. Leo Imp. Tactic. Constit. X. §. 12. Ἐκ δὲ τοῦ τούλδου κινοῦντας ἐπὶ τὴν

μάχην παραλαβεῖν τὰ ἀδέστρατα, ἤγουν σαγμάρεια. Deinde nonnulla quæ adestratis continentur recenset: καὶ ἢ τέντας διπλᾶς, ἢ σαγία διπλᾶ, εἰς τὸ τὸ μὲν ἐν σκέπεσθαι, εἴπερ χρεία καλέσοι· τὸ δὲ ἕτερον εἰς τένταν, ἤτοι τὸ λεγόμενον καμβρόδιν ἔχειν· ἀλλὰ καὶ δαπάνην ἢ παξαμαδίου, ἢ πίστου, ἢ ἄλλου τινὸς εἴδους ἐλαφροῦ κʹ ἢ λʹ λίτρας. Mauricius lib. V. Strategici cap. 3. iisdem fere verbis: ὄπισθέν τε ἐκ τοῦ τούλδου κινοῦντας τοὺς ἐπὶ μάχην παραλαμβάνειν τὰ ἀδέστρατα· καὶ ἢ τέντας μικρὰς, ἢ σαγία διπλᾶ, εἰς τὸ τὸ μὲν ἐν μέρος σκέπεσθαι εἴπερ χρεία καλέσοι· τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὴν τένταν ἤτοι καμβρίδαν ἔχειν, καὶ δαπάνην βουκελάτου, ἢ πίστου, ἢ ἄλλου τινὸς εἴδους. Ambulante exercitu Adestrata ante Imperatorem aut ferebantur aut agebantur. Idem Mauricius Strateg. I. cap. 9. Χρὴ περιπατοῦντος τοῦ στρατοῦ ἡγεῖσθαι τὸν τοῦ παντὸς στρατηγὸν, προπορευομένων αὐτοῦ τιμῆς ἕνεκεν τῶν ἐπιπομίων καὶ ἰδικῶν αὐτοῦ ἀν-

θρώπων μετὰ τῶν ἀδεστράτων καὶ βουκελλαρικῶν βανδῶν. &c. Milites habebant Pallicarios, siue pueros qui adestrata ferebant aut agebant. quando scilicet cum hoste confligendum erat, ea relinquebantur in fossato, ne in ipso pugnæ tumultu vnà cum pueris disturbarentur. Leo Constit. X. §. 9. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ συμβολῇ ἐγγὺς ἔχειν τῆς παρατάξεως ἀδέστρατον, οὐκ ἀναγκαῖον κρίνομεν, ἀλλ' ἐν τῷ φοσσάτῳ καταλιμπάνεσθαι, καὶ γὰρ συμβαίνει πολλάκις καὶ ταραχῆς γινομένης εὐκόλως παραπίπτωσιν, διὰ τὸ ὑπὸ μικρῶν παλλικαρίων κρατεῖσθαι. quæ postrema verba minùs aptè Io. Checus interpretatur. Mauricius V. Strateg. cap. 2. vetat ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς μάχης ἐκ περισσοῦ ἀδέστρατα σύρειν τοὺς στρατιώτας, διὰ τῶν παλλίκων αὐτῶν. quis enim conflictûs tempore in tanta turba tantóque periculo dignoscere sua posset? ἐν τηλικαύτῃ ἀνάγκῃ καὶ ταραχῇ καὶ φύρσει τις

δύνανται ἐν πλήθει τούτῳ τὸ ἀδέστατον αὐτοῦ ἐπιγνῶναι; ac tandem ipſe cum Leone & verbis & ſententia conſentit: ἐν αὐτῇ δὲ τῇ συμβολῇ ὡς ἡμεῖς νομίζομεν, ἐστὺς ἔχειν τῆς παρατάξεως ἀδέστατον καὶ ἀναγκαῖον κρινόμενον, ἀλλ᾽ ἐν τῷ φοσσάτῳ καταλιμπάνεσθαι· συμβαίνει γὰρ καὶ περιπίπτειν αὐτὰ εὐκόλως ἐν ταραχῇ ὑπὸ μικρῶν παλλίκων κραζόμενα.

ΑΒΕΣΤΙΑΡΙΟΥ.

Aβεστιαρίου. φύλακος. qui eſt principi à veſte. Anonymus: ἐκτὸς δὲ τοῦ τοιούτου χωρίου κατὰ τὸ εὐώνυμον μέρος πηγνύσθω ἡ τοῦ ἀβεστιαρίου σκηνή, κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης· ὄπισθεν δὲ τοῦ ἀβεστιαρίου ἢ τοῦ φύλακος, καὶ καθεξῆς κοιτωνιτῶν καὶ ἑβδομαρίων καὶ λοιπῶν τῶν διακονούντων οἰκείως τῇ βασιλικῇ ὑπηρεσίᾳ. Sic in antiquis inſcriptionibus, A veſte. DVLCISSIMAE. MEMORIAE. EIVS.

VALENS. AVG. LIB. PHÆDIMIANVS. A VESTE. BEN. MER. FECIT. Item in aliis: A VESTE. REGIA. &, A VESTE. IMP. PRIVATA. Vestiarium, ταμεῖον. Nicetas Choniates in codice Barbarogræco, ταμεῖον βασιλικὸν siue θησαύρισμα, nuncupauit βεστιάριον τῆς βασιλείας. Item Vestiarium ἱματοφυλάκιον, ἀλλαξιμάδριον. Curopalates pag. 57. Τοῦ βεστιαρίου, οὕτω κοινῶς ὀνομαζομένου ἀλλαξιμάδριου. Suidas: Βεστιάριον παρὰ ῥωμαίοις τόπος ἔνθα ἡ ἀναγκαία ἀπόκειται ἐσθής. Manuel Moschopulus: Βέστια παρὰ ῥωμαίοις τὰ ἱμάτια· ἐξ οὗ καὶ βεστιάριον κυρίως ἐν ᾧ τὰ βασιλικὰ ἐνδύματα φυλάσσονται.

ΑΔΝΟΥΜΙΟΝ.

Ἀδνούμιον. Suidas: ἀπογραφὴ ὀνομάτων παρὰ ῥωμαίοις. Adnumiastæ nomi-

na militum perſcribebant, imò eorum familiam & armaturam. Leo Conſtitutione VI. §. 15. Χρὴ ἐπιμελῶς ἐν τῷ καιρῷ τῆς τε ῥόγας καὶ τοῦ ἀδνουμίου, καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν καὶ τὸ ἄρμα ἀπογράφεσθαι καὶ κατασκηπτεῖσθαι. Inde ΑΔΝΟΥΜΙΑΖΕΙΝ, Cenſere; & magnus Cenſor, μέγας ΑΔΝΟΥΜΙΑΣΤΗΣ apud Curopalatem. Ὁ δὲ μέγας ἀδνουμιαστὴς τοῦ φοσσάτου ἀδνουμιαζομένου παρὰ τοῦ μεγάλου Δομεστίκου, πάρεστι μὲν καὶ αὐτός. ἐὰν δέ τινες ὦσιν ἀπὸ τούτων στερούμενοι ἀλόγων, ἢ ἁρμάτων τινῶν, ἀπογραφόμενος οὗτος τὰ λείποντα, ἐπιμελεῖται ἀναπληροῦσθαι ταῦτα. Adnumiaſtæ vices etiam Merarcha fungebatur. Mauricius lib. VII. Strategic. Χρὴ παρασκευάζειν τοὺς μεράρχας τὰ βάνδα ἀδνουμιάζειν πρὸ μιᾶς ἢ δευτέρας ἡμέρας τοῦ πολέμου καὶ οὕτως ἐπιδιδόναι τοῖς βανδοφόροις τῶν ταγμάτων. Item, quotidiana fiebant à minoribus Ducibus ἀδνούμια, & quaſi dia-

ria. Anonymus. Τὰ ἡμερήσια καθ᾽ ὡς ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς χρὴ γίνεσθαι· καὶ ἕκαστον τῶν μικρῶν ἀρχόντων τῶν ἱππέων τε καὶ πεζῶν τὸν ὑπ᾽ αὐτὸν λαὸν καθ᾽ ἑκάστην βλεπέτωσαν· ἵνα τῇ ἀκριβείᾳ τῶν ἡμερησίων συστελλόμενοι, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπληκεύωσι, καὶ μὴ τολμᾷ τις ἀπολειφθῆναι τοῦ ἰδίου ἄρχοντος. Quod Adnumij genus non intellexit apud Cedrinum Xylander, vbi de Kekáumeno: Ἐφ᾽ ἑκάστῃ ἡμέρᾳ ἀδνούμιον πλαττόμενος, πρωΐθεν ἐξιππαζόμενος, καὶ πόῤῥω τῶν ἄλλων ἀφιστῶν, πρῶτον μὲν ἐκάλει τὸν ἡγεμόνα, καὶ τὴν βουλὴν ἀνεκάλυπτεν. De catholicis & vniuersalibus adnumiis elegans locus apud Anonymum Tit. περὶ ἀδνουμίων. Τὰ δὲ καθολικὰ ἀδνούμια οὐκ ἐλαχίστη μοῖρα πρὸς ἀσφάλειαν καὶ σύστασιν τοῦ παντὸς εἰσὶ στρατεύματος, καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν στρατηγῶν. οὐ μετρίως γὰρ καὶ αὐτοὶ τῶν τοιούτων ἀδνουμίων ἐφρόντιζον. ἔξεστι τοίνυν περὶ τοῦ τῆς πολεμίας ἐπιβῆναι γῆς ἅπαν ἀδ-

νυμιάζειν τὸ στράτευμα δι' οἰκείων καὶ πιστῶν ἀνθρώπων τοῦ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως, ὅπως γνωσθῶσιν ὅσοι μὲν πρὸς τὸ ταξιδεῦσαι σύνεισιν τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ βασιλείᾳ, ὅσοι δὲ ὑπελείφθησαν οἴκοι, ὅσοι δὲ καὶ ἔφυγον, πρὸς τούτῳ καὶ τίνες μὲν ἐν ἀληθείᾳ δι' ἀσθένειαν ὑπελείφθησαν, τίνες δὲ καὶ τεθνήκασιν, καὶ τίνες καλῶς τούς τε ἵππους καὶ τὰς πολεμικὰς πανοπλίας κέκτηνται· καὶ εἴπερ φυλάττοιτο ἡ ἀκρίβεια αὕτη ἀδνουμίων, τοῦ ταξιδίου οὐ τολμήσουσιν οἱ στρατευόμενοι ἀπολιμπάνεσθαι.

ΑΘΑΝΑΤΟΙ.

Ἀθάνατοι. Anonymus, περὶ καταστάσεως ἀπλήκτου: Καὶ τὸ μὲν βασιλικὸν ἄπληκτον σὺν πάσαις ταῖς ἑταιρείαις καὶ τοῖς ἀθανάτοις, ἀφαιρεῖται ὀργυίας τ'. Idem: Δέον ἐστὶ καὶ εἰς τὰ ἕτερα τρία μέρη τοῦ βασιλικοῦ ἀπλήκτου, ἔνδον μὲν τῶν δημοσίων ὁδῶν, τὰς ἑταιρείας ἀπληκεύειν καὶ τοὺς ἀθανάτους, ἔξωθεν δὲ τῶν

ἑταιρειῶν,

ἑταιρειῶν, τὰ λοιπὰ τάγματα. Vid. Brisson. de Regno Pers.

AKIA.

Ἀκία. λόχος, manipulus. Leo Constitut. III. §. 73. Τὴν τῶν ις' ἀνδρῶν ἀκίαν λόχον ἐκάλουν οἱ παλαιοί. Idem eadem Constitut. §. 33. φύλακας τῶν ἀκίων, ἤγουν τῶν κατὰ τὸ πάχος τῆς παρατάξεως ὀρδίνων, οἳ καὶ δεκαρχίαι καλοῦνται. Item Ἀκία, contubernium. Leo eadem Constitut. §. 35. ἐπιλογὴν καὶ ὀρδινίαν ποιεῖσθαι ἐν τοῖς κοντουβερνίοις τουτέστιν ἀκίαις. Mauricius lib. I. Strateg. c. 5. ὀρδινεῦσαι εἰς ἀκίας παλαιούς τε καὶ νέους. Anonymus: Λόχος, καὶ στίχος, καὶ ἀκία, καὶ κοντουβέρνιον, ταὐτόν ἐστι.

AKATIA.

Ἀκάτια Leoni Constit. XIX. §. 67. naues minores expeditæ & cele-

res τῶν λεγομένων ῥωσβορείων Σκυθῶν. Suidæ: εἶδος πλοίου ἁλιευτικοῦ. Thucyd. Int. Ξυγγραφ. ζ. ὄνομα ἐστὶ μηχανὴ ἐπ' ἄκρων τῶν ἀκατίων πηγνυμένη, ἀφ' ἧς περιβάλλοντες βρόχας, τοὺς σταυροὺς ῥαδίως ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀνέσπων. &c. Vetus Glossarium: Ἀκάτιον, Cumba. Lexicon Cyrilli ms. Ἀκάτιον πλοιάριον μικρόν. Plinius cap. 30. lib. IX. Concham esse acatij modo carinatam, inflexa puppe, &c. Basilius Epistola ad Gregor. Theolog. τῷ μεγέθει τοῦ πλοίου δυσχεραίνουσιν, ὡς πολὺν τὸν σάλον παρεχομένῳ, κἀκεῖθεν ἐπὶ τὸ λέμβον, ἢ τὸ ἀκάτιον μεταβαίνοντες &c.

ΑΛΑΚΑΤΙΑ.

Ἀλακάτια, Leo Constitut. V. §. 8. μαγγανικὰ ἀλακάτια ἑκατέρωθεν στρεφόμενα. Idem Constitutione VI. §. 25. ἑτέρας ἁμάξας ἐχούσας τοξοβαλίστρας καὶ σαγί-

τας αὐτῶν, καὶ βαλίστρας ἤτοι μαγγανικὰ τὰ λεγόμενα * ἀλακάπα, στρεφόμενα κύκλωθεν.

ΑΛΟΓΑ.

Ἄλογα, Anonymo ζῶα νωτοφόρα, ζῶα ἀχθοφόρα. Ἄλογα sępe pro equis apud Leonem, Mauricium, & alios. Sic apud Mauric. Strategic. II. cap. 1. ἀλόγου θρασύτης. Hinc etiam apud Curopalatem ἀλογάτωρ, & πρωταλογάτωρ. Græca lingua vulgari, ἄλογο, equus. Et in Niceta Chon. ὀχήματα, ἄλογα. &, ἄλογον ὑποσελλιακὸν, πολεμιστήριος ἵππος. Sic Animalia & Pecora pro Equis, l. IX. De re militari, in Cod. Th.

ΑΝΤΙΚΕΝΣΩΡΕΣ.

Ἀντικένσωρες, Mauric. lib. 1. Strateg. cap. 3. λέγονται οἱ περιλαμβάνοντες ἐν

ταῖς ὁδοιπορείαις, καὶ τὰς ἐπιτηδείας ὁδοὺς, καὶ τοὺς τόπους τῶν πρὸς τὴν τῶν ἀπλήκτων ποίησιν διερευνῶντες καὶ κατανοοῦντες. Et cap. 9. ὀφείλοντες τὴν τῶν ὑδάτων καὶ τῆς νομῆς χρῆσιν καταμανθάνειν. Idem lib. II. cap. 12. Δεῖ ἀφορίζειν καὶ ἀντικένσωρας ἤτοι περιπάτωρας, τοσούτους τὸν ὀφείλοντας περιλαμβάνειν, καὶ τὰς ὁδοὺς προγιγνώσκειν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄπληκτα ὁδηγεῖν τὸν στρατόν. Dixit περιπάτωρας, quasi προηγουμένους. Glossæ veteres: Anticessor, προηγούμενος. Antecessus, ἔμπροσθεν βαδίζων. Leo Constitut. III. §. 23. Ἀντικένσωρας δὲ ἄλλους τινὰς ἔλεγον οἱ παλαιοὶ ῥωμαῖοι. οὓς, ὡς οἶμαι, νῦν τοῖς μινσουράτορσι συντάσσοντες, ἰδίως οὐκ ὀνομάζουσιν· οὗτοι δέ εἰσιν, & cetera vt in in Mauricio supra.

ΑΓΓΑΡΕΙΑ.

Ἀγγαρεία, necessariò subeundus labor. Coruée. Suidas: Ἄγγαρος, ἐργάτης, ὑπηρέτης, ἀχθοφόρος· ὅθεν ἀγγαρείαν ἀνάγ-

κλω ἀκούσιον λεγόμϑμ, ἢ ἐκ βίας γινομϑμλω ὑπηρεσίαν. Vetus Glossarium: Ἀγγαρδύω, angario. Angaria, περιεργασία, ἀκεσία ἐργασία. Petrus Rauennas Chrysologus, Serm. xxxiix. Angariati mille passus, addere suam ad alia duo millia seruitutem. Ibidem paulò post: angariare hominem suis actibus occupatum. & alibi etiam. Nec alio sensu accipiendę Angariæ apud Vegetium his locis. Lib.I. Si longior expeditio emergit, in angariis plurimum detinendi sunt, procúlque habendi à ciuitatis illecebris. Lib.III. In bello, qui plùs in angariis vigilauerit, plus in exercendo milite laborauerit, minus periculum sustinebit. Nec apud Modestum quoque Lib. de vocab. rei milit. Siue ad vigilias vel angarias faciendas, siue ad opus aliquod, vel ad cursionem campi exeunt milites tubicine vocante operantur,

rursus tubicine admonente cessant. Frustra circa angarias & parangarias angitur Godesc. Stevvechius.

ΑΝΤΙΣΑΓΙΤΑΤΩΡ.

Ἀντισαγιτάτωρ, Dux sagittariorũ, siue leuis armaturæ. Mauricius. ὥστε πρότερον τοὺς εἰδότας τοξεῦσαι, καὶ μαθεῖν δυναμένους, καὶ γοργούς, καὶ νεωτέρους, εἰς ψιλοὺς χωρισθῆναι, εἰ μὲν ὑπὲρ τὰς εἰκοσιτέσσαρας χιλιάδας εἰσὶ, τὸ ἥμισυ μέρος· εἰ δὲ ἔλαττον, τὸ τρίτον ἐν ἑκάστῳ ἀριθμῷ, καὶ εἰς δεκάρχας ὀρδινευθῆναι αὐτοὺς, καὶ ἐπιστῆναι δεκάρχας χρησίμους καὶ ἄρχοντας, τὸν λεγόμενον ἀντισαγιτάτωρα. Vitiosa hæc Medicei codicis scriptura sic emendanda est: καὶ ἐπιστῆναι δεκάρχας χρησίμους, καὶ ἄρχοντα ἕνα τὸν λεγόμενον ἀντισ. Ita enim Leo Constitut. III. §. 71. qui & Ἀντισαγιτάτωρα vocat ἀρχισαγιτάτωρα, & ἀρχιτοξότην. Πρότερον δὲ χωρήσεις εἰς ψιλοὺς τοὺς εἰ-

δότας τοξεῦσαι, ἢ καὶ μαθεῖν δυναμένους, καὶ γοργοὺς, καὶ νεωτέρους, ἱκανοὺς πεζεύειν ὅπου βούλονται, ἐὰν μὲν ὑπὲρ τὰς κδ χιλιάδας εἰσὶ, τὸ ἥμισυ μέρος, εἰ δὲ ὀλιγώτεροι, τῶν κδ χιλιάδων τὸ τρίτον μέρος ἐν ἑκάστῳ ἀριθμῷ, καὶ τότε ὀρδινευθῆναι αὐτοὺς, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, εἰς δεκαρχίας· καὶ ἐπιστῆσαι αὐτοῖς δεκάρχας χρησίμους, καὶ ἄρχοντα ἕνα τὸν λεγόμενον ἀρχισαγιττάτωρα, ἤγουν ἀρχιτοξότην.

ΑΠΛΗΚΤΟΝ.

Ἄπληκτον, φοσσάτον. Suid: τόπος ἔνθα καταλύουσι τῆς ὁδοιπορείας τὰ στρατόπεδα. Leo Constitutione XI. §. 1. Ἄπληκτα ἤτοι φοσσάτα· κυρίως γὰρ φοσσάτον τὸ ἄπληκτον τοῦ ὅλου στρατοῦ καλεῖται. sic Suidas quoque φοσσάτον exponit στρατὸν & στρατόπεδον. Scriptor Anonymus: Τὸ βασιλικὸν ἄπληκτον σὺν πάσαις ταῖς ἑταιρείαις καὶ τοῖς ἀθανάτοις ἀφαιρεῖται ὀργυίας τ. Idem: Δέον

ὅτι ἐς τὰ ἕτερα τρία μέρη τοῦ βασιλικοῦ ἀπλήκτου ἔνδον μὲν τῶν δημοσίων ὁδῶν τὰς ἑταιρείας ἀπληκεύειν, &c. Conſtantinus Porphyrogenneta lib. περὶ Θεμάτων, Themate I. Ὕπαρχοι δὲ ἦσαν διπλοῖ· ἕτεροι μὲν πραιτωρίων, ἕτεροι δὲ πόλεων· καὶ οἱ τῶν πραιτωρίων διηκόνουν τοῖς βασιλεῦσι στρατεύουσι, καὶ τὰς τῶν στρατιωτῶν τροφὰς ἐξ ἑτοίμου παρέχοντες, τά τε τῶν βασιλέων ἄπληκτα διατιθέντες, καὶ τὰς ὁδοὺς ἐκκαθαίροντες. Nihil hîc mutandum, etſi tentauerit vir eruditiſſimus Bon. Vulcanius: & ἄπληκτα, tentoria non ſunt, ſed, foſſata. Porro ἀπλικεύειν aptè ad Suidæ mentem interpretaberis, Applicare: Vt in vetere Gloſſario: Applicat, παραβάλλει, προσπελάζει. Applicata, καταβληθέντα, καταλύσαντα. Et hinc interpretandus quoq; Sidonius Apollinaris lib. III. Epiſt. 3. Subducta eſt tota protinus acies in ſuperciliũ collis abrupti; quę quũ priùs applicata

» plicata esset oppugnationi, te viso,
» non est explicata congressui. Plane ad Glossarij sensum dixit Fabius Declamat. 388. Dum pirata applicat.

ΑΠΟΒΕΤΖΑΙ.

Ἀποβέτζαι, Leuiora zabarum tegmina. Mauricius I. Strateg. cap. 2. Χρὴ ἔξωθεν τῶν βοείων θηκαρείων τῶν ζαβῶν ἀποβέτζας ἐλαφρὰς ἔχειν, ἵνα ἐν καιρῷ τοῦ πολέμου, καὶ ἐν καιρῷ κούρσων ὄπισθεν τῶν ὀπισθοκαρβίων κατὰ τὰς ψόας τῶν ἵππων βαστάζωνται· καὶ ἐὰν συμβῇ ζητήσεως, ὡς εἰκός, γινομένης, πρὸς μίαν ἡμέραν ἀφανεῖς γενέσθαι τὰ ἐνδύματα βαστάζοντας. Huiusmodi ἀποβέτζας, Leo vocauit θηκάρεια ἀπὸ δερμάτων ἐλαφρὰ, Constitut. VI. §. 22. Ἔξωθεν δὲ τῶν βοείων θηκαρίων τῶν ζαβῶν ἔχειν τοὺς στρατιώτας ἀπὸ δερμάτων θηκάρεια ἕτερα ἐλαφρὰ, ὅπως ἢ ἐν καιρῷ, &c. vt in Mauricio. Tale quidpiã

fortasse est, φάσκαλος ὁ ἐκ δέρματος, ὁ λεγόμενος ἰδιωτικῶς τζαμανδᾶς, ἐν ᾧ τὰ ἱμάτια φέρομεν, apud Tho. Magist. Tamen sarcinæ esse magis videtur.

ΑΡΓΑΒΙΑ.

Ἀργαβία. vnde flascia, siue vasa aquaria, militum ab ephippio pendebant. Mauricius lib. VII. Strategic. cap. περὶ τῆς ἐν σελλοπουγγίοις δαπάνης, milites monet, præter alia quæ in sellis secum ferre solent, habeant quoque φλάσκιον μικρὸν ἐν τῇ ἀργαβίᾳ ὕδατος γέμον, ἢ μὴ οἴνου, διά τε τὰς τυχηρὰς περιστάσεις, καὶ τὰς ἀπαντώσας χρείας. Eadémque omnino verba leguntur apud Leonem Imp. Constitut. XIII. §. 11.

ΑΡΜΑ.

Ἄρμα, ὁπλιτικόν. Moschopulus, Ἄρμα, κοινῶς τὸ τέθριππον, ἅρματα δὲ πληθυν-

πικῶς τὰ ὅπλα. Tho. Magister: ἄρμα, ἐν ᾧ ἵπποι ζεύγνυνται· οἱ δὲ ἐπὶ ὅπλων λαμβάνοντες, οὐ καλῶς χρῶνται. Recentioris tamen æui scriptores Græci ἐθνικῶς καὶ ἀπλησιασ-τικῶς, ἄρμα & ἄρματα pro Armis dixerunt. Choniates in Isaacio: μὴ φορῶν ἐκ σιδήρου ἄρμα τι, &c. Mauricius lib. I. Strateg. c. 2. ὥσπερ τοὺς στρατιώτας, οὕτως καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, καὶ τὸ ἄρμα ἀπογράφεσθαι καὶ κατασκευάζεσθαι. Ita etiam locutus Leo in Tacticis, & notaui suprà in voce Αδ-νέμιον. Idémque præterea Constitut. VI. §. 21. Κελεύομεν δὲ, ὦ στρατηγὲ, καὶ ἄρμα ἐπιφέρεσθαι ἐν πλείστοις διὰ βασταγῆς, καὶ μάλιστα τοξάρια καὶ σαγίτας, ἵνα τοῖς, ὡς εἰκὸς, ἀστοχοῦσιν ὅπλοις, ἐξ αὐτῶν ἀναπληροῦνται. Arma hoc loco non currum intellige: & hactenus supinam in curru interpretationem venditauerit Io. Checus. Manifestò secundùm me Leo Imp. edicit, vt milites habeant ἁμάξας τὰς

φερούσας διαζώσφας καὶ τὰ ἐν πολέμῳ ἅρματα, eadem Constit. Iulius Aphricanus lib. de bellico Apparatu: εἰσάγειν δὲ καὶ τὰ πρὸς κατασκευὴν ἁρμάτων, οἷον σκουταρίων, μεναυλίων, σαγιττῶν, &c. Eóque sensu Codinus Curopalates arma nuncupauit ἅρματα. Et parũ cauisse videtur Franc. Iunius his locis: Ἐὰν δέ τινες ὦσιν ἀπὸ τούτων στερούμενοι ἀλόγων ἢ ἁρμάτων τινῶν, ἀπογραφόμενος οὗτος τὰ λείποντα, ἐπιμελεῖται ἀναπληροῦσθαι ταῦτα. & paulo post: Ἐὰν τινα ἀπὸ τῶν ῥογατόρων στρατιωτῶν ἄπαιδα συμβῇ τελευτῆσαι, τὸ τοῦ πολέμου ἄλογον ἐκείνου καὶ τὰ ἅρματα πρὸς τὸν μέγαν Δομέστικον κομίζονται. Ita sępiculè istud nominis in Cedreno, Niceta, Leone, Mauricio reperi. indéque etiam, ἁρματώνεσθαι, & ἁρματωθῆναι. i. ὁπλίζεσθαι. item, ἁρματωμένος & ἁρματωθεὶς, ὁπλισμένος.

ΑΡΜΑΤΟΣ.

Ἀρμάτος προσαγορεύεται ὁ σύμμαχος τοῦ ὁπλιμάτου, ἤτοι ὁ αὐτοῦ ὑπασπιστής. Mauric.lib.1.Strategic.cap.3.

ΑΡΜΑΜΕΝΤΟΝ.

Ἀρμαμέντον, ἐν ᾧ δημόσια ὅπλα ἀπόκειν-ται· ὁπλοθήκη. Iuſtinianus Nouella πε'. εἰ δέ τι νέον κατασκευάζουσι, τοῦτο ἀφαιρεῖσθαι παρ' αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θείῳ ἡμῶν εἰσφέρεσθαι ἀρμαμέντῳ. Leo Conſtitut. VI.§. 29. ἑτέρας ἁμάξας φερούσας τὸ ἀρμαμέντον ἑκάστου ἀριθμοῦ τῶν στρατιωτῶν. Mauricius: ἑτέρας ἁμάξας λόγῳ τοῦ ἀρμαμέντου ἑκάστου ἀριθμοῦ. Hinc caſtiganda apud Leonem Regij codicis ſcriptura: ἑτέρας ἁμάξας λόγου ἀρμαμέντου. vbi perperam quoque Interpres, currus plenos armamenti. In Conſtant. Tactic.legitur,

ἑτέρας ἁμάξας λόγῳ ἁρμάτων. Suidas, ἁρμαλιὰ, ἁρμαμαξοπηγεία.

ΑΡΜΟΣΤΑΤΙΟΝΑ.

Ἀρμοστατίονα, πολιορκίαν, dixit Mauricius lib.II.Strategic.cap.6. ὥστε καὶ ἐν ταῖς * ἁρμοστασιῶσιν εὐχερῶς καὶ συντόμως ὑπὸ κατασκόπου ἀριθμεῖσθαι διὰ τῆς προσστάσεως ὅλον τὸν στρατόν. & perſpicuè cap. 10. Φλάμουλα γὰρ ἐν καιρῷ μάχης τὰ κοντάρια ἔχειν οὐ συμβουλεύομεν. ὅσον γὰρ εἰς ἁρμοστατίονα καὶ πολιορκίαν, ἤτοι ἐπίδειξιν καὶ κόμπον, ἀναγκαῖα εἰσὶ, τοσοῦτον ἐν ταῖς μάχαις ἀχρεῖα.

ΑΡΜΑΤΟΥΡΑ.

Ἀρματοῦρα πρίμα, Μελέτη πρώτη. Gloſſarium ms. vetuſtiſſ.

ΑΡΜΕΛΑΥΣΙΑ.

Ἀρμελαύσια. Mauricius Strategic. cap. ποῖα δεῖ φορεῖν ἱμάτια τοὺς πεζούς.

Εἴτε ζωστάρια γοτθικά, εἴτε ἀρμελαύσια ἔχουσι, κονδὰ μέχρι τῶν γονάτων αὐτῶν δεῖ φορεῖν αὐτούς. Vetus Iuuenalis Interpres: Sat. V. 143. Viridem thoraca, armilausiam prasinam. Isidorus Hispalensis lib. XIX. Etym. cap. 22. Armelausa vulgo vocata, quòd antè & retro diuisa atque aperta essent, in armos tantùm clausa, quasi armiclausa.

ΑΡΧΟΝΤΑΡΕΙΟΝ.

Ἀρχονταρεῖον. Vide Κόρτη.

ΑΣΗΚΡΗΤΙΣ.

Ἀσηκρήτις, à secretis: vt suprà, ἀβεστιαρείου. Anonymus, περὶ καταστάσεως ἀπλίκτου: Κατὰ δὲ τὸ βόρειον μέρος ὁ τῆς μεγάλης ἑταιρείας, ὁ λογοθέτης, καὶ ὁ ἀσηκρήτις, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν πταγμένοι ἀπλικευέτωσαν. Curopalates: ὁ ἐπὶ τῶν σεκρέτων. Alexius Comne-

nus Nouella III. κατασρωθήτω οὖν τὸ παρὸν πιττάκιον ἐν τοῖς τῶν ὑφ' ἡμᾶς σεκρέτων χαρτίοις.

ΑΤΕΓΙΑ.

Ἀτεγία, Τέντα. Leo Constitut. V. §. II. Φροντίσεις δὲ καὶ ἑτοιμάσεις καὶ τὰς λεγομένας τέντας καὶ ἀτεγίας μετὰ τῆς αὐτῶν ἐξοπλίσεως· ἐν αἷς καὶ ὑετῶν καὶ καυμάτων, ὅτε χρεία, ἕξεις ἐλευθερίαν. Ita legitur in codice Regio. in Mediceo verò sic: φροντ. δ. καὶ ετ. κ. τ. λ. τένδας καὶ ἀτεγείας μετὰ τ. αὐ. ε. αἵ τινες καὶ βροχὰς καὶ καύματα ἀπαντήσουσι. Vide τέντα. Maurorum attegiæ, Iuuenali Sat. XIV. casæ & catheiæ, Interpr.

ΑΦΕΛΕΤΡΑ.

Ἀφέλετρα, Equorum munimenta, qualia erant προμετωπίδια καὶ προστερνίδια· τῶν βλημάτων ἐρύματα. Nicet. Chonia. ἄλογα αὐτῶν δερματωμένα μετὰ

κεφα-

κεφαλαρέων καὶ σαγισμάτων λωρικαμινῶν. Leo Constitut. VI. §. 8. de militaribus equis: σκέπεσθαι τὰ στήθη καὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν εἰ δυνατὸν καὶ τὰς κοιλίας διὰ * μακρῶν ἀποκρεμασμάτων ἀπὸ τῶν λεγομένων ἀφελέζων τῆς σέλας. μεγάλων γὰρ ταῦτα κινδύνων πολλάκις τοὺς ἵππους διασώζουσι, καὶ δι᾽ αὐτῶν τοὺς ἐπ᾽ αὐτῶν ὠχουμένους. Sic apud Xenophontem, Κύρ. παιδ. ϛ΄. equi armati προμετωπιδίοις καὶ προστερνιδίοις. Puto autem eadem esse Feltra; vt in antiquis Baiuuariorum legibus: SI QVIS IN EXERCITV ALIQVID FVRAVERIT, PASTORIAM, CAPISTRVM, FRENVM, FELTRVM, VEL QVÆCVNQVE INVOLAVERIT, &c. Feltra, lanæ sunt coactæ; quas, addito aceto, ferro resistere ait Plinius. ex iisque thoraces olim fiebant, vt notauit doctissimus Lipsius, lib. III. de

Milit. Rom. Ad huiusmodi lanas & feltra pertinet hæc quoque vetus epigraphe:

DIS MANIBVS
L. CORNELII
IANVARI
QVI VIX. ANN. XVII
LANARI. COACTOR.

Glossarium vetus: Πιλωτὸν, coactile. Πιλωτοποιὸς, coactiliarius. Item Coactilia apud Vlpianum l. xxv. §. 1. D. de aur. arg. m. Vide Iac. Cuiacium cap. 11. lib. V. Obseruat. Nihil tamen in Plinio mutari velim.

ΑΣΚΟΔΑΒΛΑ.

Ἀσκοδάβλα, φλάσκιον. Vide Παξαμάδιον & φλάσκια.

β.

ΒΑΓΕΥΣΑΙ.

Αγεῦσαι. Suidas, βαγεύει, πλανητεύει. Mauricius lib. I. Strateg. cap. 6. Εἴ τις τολμήσει βαγεῦσαι ὑπὲρ τὸν χρόνον τοῦ κομεάτου, καὶ τῆς στρατείας ἐκβληθῇ, καὶ ὡς παγανὸς τοῖς πολιτικοῖς ἄρχουσι παραδοθείη. Leo Constitut. IIX. §. 4. Εἴ τις τολμήσει βαγεῦσαι ὑπὲρ τὸν χρόνον τοῦ κομεάτου, ἤγουν τῆς ἀπολύσεως τῶν στρατιωτῶν εἰς τοὺς ἰδίους οἴκους. &c. Nec satis accuratæ videntur interpretationes Io. Checi, & Filippi Pigafettæ Itali. Rufus Νόμ. στρατιωτ. νδ΄. Περὶ στρατιωτῶν βαγευόντων. Εἴ τις τολμήσει βαγεῦσαι ὑπὲρ τὸν χρόνον τοῦ κομεάτου, καὶ τῆς στρατείας ἐκβληθήσεται, καὶ ὡς παγανὸς τοῖς πολιτικοῖς ἐκδοθήσεται ἄρχουσιν. Idem, νϛ΄. Ἐὰν στρατιώ-

της τῶν πόλεμον ἐπισάμενον, βαδίσῃ, ἢ ἀπὸ φοσσάτου ἀναχωρήσῃ, &c. Vid. l. II. §. Et vnumquemque. C. De offic. Præf. Præt. Afric.

ΒΑΝΔΟΝ.

Βάνδον. Suidas: οὕτω καλοῦσι ῥωμαῖοι τὸ σημεῖον τὸ ἐν πολέμῳ. Glossarium vetus: Bandum, Σίγνον. Mauricius lib. I. Strateg. c. 3. & Leo Constitut. III. §. 14. βανδοφόρος, ὁ τὸ σημεῖον τοῦ βάνδου βαστάζων. Idem: βανδοφόρους ἤτοι δρακοναρίους, βουκινάτωρας, &c. Idem Mauricius cap. 2. Χρὴ τὰς μὲν κεφαλὰς τῶν βάνδων ἑκάστου μέρους ὁμοχρόους γίνεσθαι· τὰ δὲ φλάμουλα ἑκάστης μοίρας ἰδιόχροα εἶναι· ἵνα ᾖ καὶ τοῦ καθ' ἕκαστον θέμα εὐκόλως ἐπιγινώσκῃ τὸ ἴδιον βάνδον, δεῖ ἕτερα ἰδικὰ σημεῖα περιτιθέναι ταῖς κεφαλαῖς τῶν βάνδων ἐγνωσμένα τοῖς στρατιώταις. Idem lib. VII. Τὰ βάνδα τῶν ταγμάτων μικρότερα, τὰ δὲ τῶν μοιραρχῶν τε-

λειέστερα. Leo Conſtitut. V. §. 5. βάνδα διαφόρως βεβαμμένα. Imminente conflictu erigebantur MONOBANΔA, ſigna ſcilicet αὐθεντικά: Leo Conſtitut. XII. §. 74. Καὶ αὐτὴν δὲ τὴν ἡμέραν τῆς συμβολῆς τὰ αὐθεντικὰ καὶ μονόβανδα ὑψοῦσθαι, ὥστε μὴ πολλῶν βάνδων ὑψουμένων φύρσιν ἀπαντᾶν, ἢ καὶ ἀνεπίγνωστα γίνεσθαι τοῖς ἰδίοις αὐτῶν στρατιώταις. Victis hoſtibus banda quoque illorum cum prҿda capiebantur. Cedrenus: Οἱ δὲ ῥωμαῖοι πέμπουσι πρὸς τὸν βασιλέα τὰ Περσικὰ λάφυρα, καὶ τοὺς ζωγρηθέντας ἅπαντας σὺν τοῖς βάνδοις. Et exſtat lex Rufi, Περὶ βάνδου ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν χειρωθέντος. Item BANΔA, τάγματα, bandes, troupes. Leo Conſtitut. III. §. 2. Διαιρείσθω τοίνυν ὁ πᾶς ὑπὸ σὲ στρατὸς εἰς τάγματα, ἤγουν τὰ λεγόμενα βάνδα διάφορα. Conſtitut. VI. §. 15. θεματικῶν βάνδων δυνατώτεροι. Mauricius lib. VII. Strat. cap. 17. Χρὴ εἴτε ἐν φοσσάτῳ διάγει τὸ βάνδον,

ἧττοι τὸ τάγμα, &c. Hoc amplius. BANΔON, κουστωδία. Glossarium vetus ms. Κουστωδία, τὸ στράτευμα, ὅπερ οἱ ῥωμαῖοι βάνδον καλοῦσι. Idem in Lexic. Cyrilli ms.

ΒΑΡΔΟΥΚΙΟΝ.

Βαρδούκιον, hastile, iaculum. Leo Constit. VII. §. 59. leuis armaturę milites censet, τὰ ῥικτάρια, ἢ τζικούρια, ἢ βαρδούκια ἔχοντας. huiusmodi telum innuere videtur Sidonius, vbi de Sigismere iuuene regio, lib. IV. Epist. 20. Securibúsque missilibus dextræ refertæ. Barducio vtebantur quoque in venatione. Cedrenus, 463. Κυνηγεσίας δέ ποτε γινομένης, τῷ βασιλεῖ κατὰ τὸ φιλοπάτιον περιεπορεύετο τούτου ὁ πρωτοστράτωρ ἔφιππος, ἐπιφερόμενος ἐπὶ ζώνης καὶ τὸ βασιλικὸν βαρδούκιον. θορύβου δὲ καὶ τῆς βοῆς γινομένης ὑπὸ τοῦ πλήθους, λύκος τῆς ὕλης ἐξέθορε παμμεγέθης. ὁρ-

μήσας δὲ κατόπιν αὐτοῦ ὁ βασίλειος, ἔρριψε καὶ αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν βαρδούκιον, καὶ τυχὼν τοῦ θηρίου κατὰ τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς, ταύτην ἐδιχοτόμησεν. Vide Ματζούκιον.

ΒΑΣΤΑΓΙΑ.

BΑστάγια. Lora quibus appensa arma faciliùs feruntur. Leo Constitut. V. §. 3. Ῥικτάρια, τζηκούρια, καὶ ἕτερα τζικούρια ἀμφίστομα, ἐφ' ἑνὶ μέρει οἱονεὶ σπαθίου, ἐπὶ δὲ τὸ ἕτερον ὀξὺ ξίφος κονταρίου, μετὰ θηκαρίων αὐτῶν δερματίνων καὶ βασταγίων, παραμήρια, μαχαίρας μεγάλας μονοστόμους. Locum hunc integrum depromsi, ne cui deinceps imposturam faciat praua nimis Checi interpretatio.

ΒΕΡΓΙΑ.

BΕργία, virgæ & ferulę quibus milites in exercitationibus, & incruentâ

pugnâ, vtebantur. Leo Conſtitut. VII. §.3. γύμναζε δὲ τὸν στρατὸν τοιούτοις τρόποις καὶ ἐπιτηδεύμασι. πρῶτον μὲν ἕνα ἕκαστον στρατιώτην ὡς ἐν μελέτῃ, τοὺς μὲν ὁπλίτας σκουτάτους πεζῇ, ἤγουν τοὺς φορουῦντας τὴν πανοπλίαν, εἰς μονομαχίαν μετὰ σκουταρίων καὶ βεργίων * ἐξ ἐναντίας ἀλλήλων. Idem §. 19. Διαμερείσας δὲ τὰ στρατεύματα * πρὸς ἀλλήλους ἀσιδήρῳ μάχῃ συμβαλλέτωσαν, ἤτοι διὰ κονταρίων ἀντὶ ξίφων ἢ σαγιτῶν ὁμοίως, ἢ, ὡς εἴπομεν, ἀντὶ σπαθίων, βεργία, ἢ νάρθηκας, ἢ καλάμους ἀντὶ κονταρίων ἀναδιδούς. Mauricius: εἰς μονομαχίαν μετὰ σκουταρίων καὶ βεργίων ἀντὶς ἀλλήλων. Idem: συμβάλλειν σχηματικῶς, ποτὲ μετὰ τῶν βεργίων, ποτὲ δὲ μετὰ σπαθίων γυμνῶν. Cedrenus: βεργίῳ τὰ αὐτοῦ γόνατα περιχαράξασαν. Iulius Africanus, βέργας ἰτεΐνας dixit, ſed alio ſenſu: ἀθροίζειν δὲ καὶ κληματίδας καὶ βέργας ἰτεΐνας.

BIΞIΛ-

ΒΙΞΙΛΛΑΤΙΩΝΕΣ.

Βιξιλλατίωνες, Cedren. οἱ τῶν ῥωμαίων ἱππεῖς. Mauric. lib. II. Strategic. c. 6. ἀριστερὰ αὐτῆς τὰ τῶν * βιξελλατιόνων ἀριθμῶν ἀπὸ ἑπτὰ ἀνδρῶν ἑκάστην δεκαρχίαν. I. Lipſ. lib. IV. de Milit. Rom. Gloſſarium vetus: Βεξιλλατίων, Vexillacio.

ΒΗΡΥΤΤΑΙ.

Βηρύτται, ῥιπτάρια. Leo Conſtitut. VI. §. 25. βηρύτας, ἃ λέγεται ῥικτάρια. Mauricius: βηρύτας ἤτοι λαγκίδια, σκλαβινίσκια, τοὺς ἀπείρως πρὸς τοξείαν ἔχοντας. Idem: εἰς τὸ ῥίψαι μήκοθεν βηρύτταν, καὶ μαρτζοβάρβουλον. Idem: εἰς τὸ ῥίψαι μήκοθεν βηρύττας καὶ σφενδόβολα. Gloſſæ veteres: Βερούτα, εἶδος ἀκοντίου, Cannumentum.

ΒΙΓΛΑΙ.

Βίγλαι, φυλακαί. ὀπτῆρες καὶ φύλακες. vigiliæ. Βίγλα ſiue βίγλη, ἐπισκοπή. Scri-

ptor anonymus: Καταμηνυόμενος δὲ ἢ παρὰ τῶν ἐπακολουθέντων τῷ κούρσῳ, ἢ παρὰ τῶν εἰς ἀποσκοπὴν καὶ βίγλαν ἀποσταλέντων. Mauricius lib. X. Strategic. Τὰς βίγλας ἐπιμελῶς κατὰ διαδοχὴν γίνεσθαι, καὶ μάλιστα ταῖς νυξί. Iulius Aphricanus: Αἱ βίγλαι τῆς στρατιᾶς κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ ἱππικοῦ πλήθους ὀφείλουσι γίνεσθαι. τοῦ γὰρ τοιούτου παντὸς ἱππικοῦ εἰς τεσσαράκοντα δύο ἱππιλαρχίας κεχωρισμένου, ἐχούσας ἀνὰ ἱππέων ρκη'. ὀφείλει ἑκάστῃ ἡμέρᾳ ὁ ἰλάρχης μετὰ τῆς ἰδίας ἴλης τῶν ρκη' ἱππέων ποιεῖσθαι τὴν πρόνοιαν τῆς βίγλας, τῇ ὅλῃ ἡμέρᾳ, καὶ τῇ ὅλῃ νυκτί. καὶ πάλιν μεθ' ἡμέρας ὁ ἕτερος, καὶ οὕτως οἱ καθεξῆς, ἕως ἂν λβ' ἴλαι τὰ τεσσαράκοντα δύο νυχθήμερα διέλθωσι κατὰ διαδοχὴν ἀλλήλων, εἶθ' οὕτως πάλιν ἀνακυκλοῦται ἡ τῆς τοιαύτης δουλείας πρόνοια ἀπὸ τοῦ πρώτου ἰλάρχου. Alia quoque viglarum siue vigiliarum ratio in Curopalate: Πρὸ τοῦ πεζεῦσαι τὸ φοσσάτον, ἀπερχόμενος ὁ τῆς βίγλης μέγας δρουγγάριος, καθί-

στησι τὸ λεγόμενον ΗΜΕΡΟΒΙΓΛΙΟΝ, ὡς παρὰ τοῦ μεγάλου δομεστίκου προσετάχθη. καὶ οἱ μὲν ἡμέρας βιγλήσοντες ἀπέρχονται εἰς τὴν βίγλαν αὐτίκα· ἀπέρχεσθαι δὲ συνήθές ἐστι φοσσάτον ἐλαφρὸν, διὰ τὸ δὲ τόξα φέρειν αὐτούς· οἱ καὶ οὐδαμῶς καὶ τὴν νύκτα βιγλίζουσι· πρὸς δὲ τοὺς αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς νυκτὸς βιγλήσοντας, ἀπερχόμενος οὗτος ὁ μέγας δρουγγάριος περὶ τὰς τοῦ δειλινοῦ ὥρας λέγει οὕτως, ἄρχοντες ἑτοιμάσθητε, δειπνήσατε, καὶ δότε προφὴν τοῖς ἵπποις. καὶ ὅταν ὁ τεταγμένος καὶ πρέπων τῆς βίγλης ἔλθῃ καιρὸς, ἐκβάλλει τούτους τοῦ στρατοπέδου. Voces illius sæculi, Βίγλα, Ἡμεροβίγλιον, Βιγλήσοντες, Βιγλίζουσι. Leo Imp. vsurpauit istas quoque ab eadem forma: Βιγλεύοντες, & Βιγλάτωρες. Constitut. XII. §. 57. ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ὑποδεεστέρων καθ᾽ ἑκάστην τοῦρμαν σκουλκάτορας, ἤγουν βιγλεύοντας ἀφο-ειστὰς, &c. Constitut. XVII. §. 96. δεῖ τοὺς βιγλάτορας πιστοὺς εἶναι, καὶ εἴδει σώματος ἀνδρείῳ, καὶ ψυχῇ εὐτόλμῳ, καὶ ὁπλίσει λαμπροῖς.

Anonymus: καὶ διασκοπῆσαι διὰ τῶν ἀποστελλομένων βιγλατόρων τὰ συμπαρακείμενα χωρία. Hinc etiam Ἐσωβίγλα, & Ἐξωβίγλα, apud eundem lib. περὶ κατασκ. ἀπλ. Item Titulus, περὶ καμινοβιγλίων καὶ κατασκόπων, De iis qui itinera explorant. Vide Τετράδια & Κέρκιτα.

ΒΕΡΕΔΟΝ.

Βερέδον. Notabilis veredi vſus in bello fallendis hoſtium excurſionibus, apud Anonymum: Οὕτω δὲ τοῦ στρατηγοῦ τὰ περὶ τῶν πολέμων τοῦ φοσσάτου διενεργοῦντος, χρὴ καὶ ἄρχοντα τῶν χρησίμων καὶ ἐμπείρων μετὰ τεσσαράκοντα ἱππέων μήκοθεν ἀποστεῖλαι φυλάττειν τὴν ὁδὸν * ἣν ὑποστρέφειν μέλλει τὸ τῶν πολεμίων κοῦρσον. καὶ ἡνίκα τούτοις θεάσηται πρὸς τὸ φοσσάτον αὐτῶν ἐρχομένοις, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν, ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς Τασίταις, τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῖς βέρεδον, ἐρχόμενον, συνέγ-

γους αὐτῶν καταμηνύσαι τῷ φοσσάτῳ τὴν τοῦ
κούρσου αὐτῶν παρουσίαν. εὐθέως ὁ εἰς τὴν βί-
γλαν ἀποσταλεὶς ἄρχων μηνυέτω τῷ στρατηγῷ,
καὶ εἰ μὲν ἤδη τὸ βέρεδον μήκοθεν πολὺ τῆς πα-
ρατάξεως τοῦ κούρσου ἐρχόμενον, ἀποστειλάτω ἄρ-
χοντα τῶν χρησίμων μετ' ἐκλεκτῶν ἱππέων ἐπι-
θέσθαι κατ' αὐτῶν, εἰ δυνατὸν, ἀδοκήτως, καὶ
κατακυριεύσῃ τούτων ῥᾳδίως. εἰ δὲ πλησίον καὶ
σύνεγγυς τῆς παρατάξεως τοῦ κούρσου ἔμπροσθεν
αὐτῶν περιπατεῖ, μὴ ἀποστελλέτω κατ' αὐτῶν,
ἀλλὰ μᾶλλον ἀρκεσθήτω πρὸς ἃ ὁ θεὸς αὐτῷ
συνήργησεν εἰς τὸν κατὰ τοῦ φοσσάτου πόλεμον,
καὶ ὑποστρεφέσθω μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ, ἐπιλαμ-
βανόμενος τῶν ἐπιτηδείων καὶ ὀχυρωτέρων
τόπων.

ΒΙΚΑΡΙΟΣ.

Βικάριος, παρὰ ῥωμαίοις, διάδοχος, Suid. Vicarius, Succeſſor. Vegetius lib. III. Dux autem debet eſſe attentus, vt

της τῶν πόλεμον ἐπισάμενος, βαδίσῃ, ἢ ἀπὸ φοσσάτου ἀναχωρήσῃ, &c. Vid. l. II. §. Et vnumquemque. C. De offic. Præf. Præt. Afric.

ΒΑΝΔΟΝ.

BΑνδον. Suidas: οὕτω καλοῦσι ῥωμαῖοι τὸ σημεῖον τὸ ἐν πολέμῳ. Glossarium vetus: Bandum, Σίγνον. Mauricius lib. I. Strateg. c. 3. & Leo Constitut. III. §. 14. βανδοφόρος, ὁ τὸ σημεῖον τοῦ βάνδου βαστάζων. Idem: βανδοφόρους ἤτοι δρακοναρίους, βουκινάτωρας, &c. Idem Mauricius cap. 2. Χρὴ τὰς μὲν κεφαλὰς τῶν βάνδων ἑκάστου μέρους ὁμοχρόους γίνεσθαι· τὰ δὲ φλάμουλα ἑκάστης μοίρας ἰδιόχροα εἶναι· ἵνα δὲ καὶ τοῦ καθ' ἕκαστον θέμα εὐκόλως ἐπιγινώσκῃ τὸ ἴδιον βάνδον, δεῖ ἕτερα ἰδικὰ σημεῖα προστιθέναι ταῖς κεφαλαῖς τῶν βάνδων ἐγνωσμένα τοῖς στρατιώταις. Idem lib. VII. Τὰ βάνδα τῶν ταγμάτων μικρότερα, τὰ δὲ τῶν μοιραρχῶν τε-

λειέστερα. Leo Constitut. V. §. 5. βάνδα διαφόρως βεβαμμένα. Imminente conflictu erigebantur ΜΟΝΟΒΑΝΔΑ, signa scilicet αὐθεντικά: Leo Constitut. XII. §. 74. Καὶ αὐτὴν δὲ τὴν ἡμέραν τῆς συμβολῆς τὰ αὐθεντικὰ καὶ μονόβανδα ὑψοῦσθαι, ὥστε μὴ πολλῶν βάνδων ὑψουμένων φύρσιν ἀπαντᾶν, ἢ καὶ ἀνεπίγνωστα γίνεσθαι τοῖς ἰδίοις αὐτῶν στρατιώταις. Victis hostibus banda quoque illorum cum pręda capiebantur. Cedrenus: Οἱ δὲ ῥωμαῖοι πέμπουσι πρὸς τὸν βασιλέα τὰ Περσικὰ λάφυρα, καὶ τοὺς ζωγρηθέντας ἅπαντας σὺν τοῖς βάνδοις. Et exstat lex Rufi, Περὶ βάνδου ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν χειρωθέντος. Item ΒΑΝΔΑ, τάγματα, bandes, troupes. Leo Constitut. III. §. 2. Διαιρείσθω τοίνυν ὁ πᾶς ὑπὸ σὲ στρατὸς εἰς τάγματα, ἤγουν τὰ λεγόμενα βάνδα διάφορα. Constitut. VI. §. 15. θεματικῶν βάνδων δυνατώτεροι. Mauricius lib. VII. Strat. cap. 17. Χρὴ εἴτε ἐν φωσσάτῳ διὰ γὰρ τὸ βάνδον,

ἤτοι τὸ τάγμα, &c. Hoc amplius. BANΔON, κουστωδία. Glossarium vetus ms. Κουστωδία, τὸ στράτευμα, ὅπερ οἱ ῥωμαῖοι βάνδον καλοῦσι. Idem in Lexic. Cyrilli ms.

ΒΑΡΔΟΥΚΙΟΝ.

Βαρδούκιον, hastile, iaculum. Leo Constit. VII. §. 59. leuis armaturę milites censet, τὰ ῥικτάρια, ἢ τζικούρια, ἢ βαρδούκια ἔχοντας. huiusmodi telum innuere videtur Sidonius, vbi de Sigismere iuuene regio, lib. IV. Epist. 20. Securibúsque missilibus dextræ refertæ. Barducio vtebantur quoque in venatione. Cedrenus, 463. Κυνηγεσίας δέ ποτε γινομένης, τῷ βασιλεῖ κατὰ τὸ φιλοπάπιον περιεπορεύετο τούτου ὁ πρωτοστράτωρ ἔφιππος, ἐπιφερόμενος ἐπὶ ζώνης καὶ τὸ βασιλικὸν βαρδούκιον. θορύβου δὲ καὶ τῆς βοῆς γινομένης ὑπὸ τοῦ πλήθους, λύκος τῆς ὕλης ἐξέθορε παμμεγέθης. ὀρ-

μήσας δὲ κατόπιν αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς, ἔρριψε καὶ αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν βαρδούκιον, καὶ τυχὼν τοῦ θηρίου κατὰ τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς, ταύτην ἐδιχοτόμησεν. Vide Μαλζούκιον.

ΒΑΣΤΑΓΙΑ.

BΑςάγια. Lora quibus appensa arma faciliùs feruntur. Leo Constitut. V. §. 3. Ρικτάρια, τζηκούρια, καὶ ἕτερα τζικούρια ἀμφίστομα, ἐφ' ἑνὶ μέρει οἱονεὶ σπαθίου, ἐπὶ δὲ τὸ ἕτερον ὀξὺ ζίφος κονταρίου, μετὰ θηκαρίων αὐτῶν δερματίνων καὶ βασταγίων, παραμήρια, μαχαίρας μεγάλας μονοστόμους. Locum hunc integrum depromsi, ne cui deinceps imposturam faciat praua nimis Checi interpretatio.

ΒΕΡΓΙΑ.

BΕργία, virgæ & ferulę quibus milites in exercitationibus, & incruentâ

pugnâ, vtebantur. Leo Constitut. VII. §. 3. γύμναζε δὲ τὸν στρατὸν τοιούτοις τρόποις καὶ ἐπιτηδεύμασι. πρῶτον μὲν ἕνα ἕκαστον στρατιώτην ὡς ἐν μελέτῃ, τοὺς μὲν ὁπλίτας σκουτάτους πεζῇ, ἤγουν τοὺς φοροῦντας τὴν πανοπλίαν, εἰς μονομαχίαν μετὰ σκουταρίων καὶ βεργίων * ἐξ ἐναντίας ἀλλήλων. Idem §. 19. Διαμερίσας δὲ τὰ στρατεύματα * πρὸς ἀλλήλους ἀσιδήρῳ μάχῃ συμβαλλέτωσαν, ἤτοι διὰ κονταρίων ἀντὶ ξίφων ἢ σαγιττῶν ὁμοίως, ἢ, ὡς εἴπομεν, ἀντὶ σπαθίων, βεργία, ἢ νάρθηκας, ἢ καλάμους ἀντὶ κονταρίων ἀναδιδοὺς. Mauricius: εἰς μονομαχίαν μετὰ σκουταρίων καὶ βεργίων ἀντιπρὸς ἀλλήλων. Idem: συμβάλλειν σχηματικῶς, ποτὲ μετὰ τῶν βεργίων, ποτὲ δὲ μετὰ σπαθίων γυμνῶν. Cedrenus: βεργίῳ τὰ αὐτοῦ γόνατα περιχαράξασαν. Iulius Africanus, βέργας ἰτεΐνας dixit, sed alio sensu: ἀθροίζειν δὲ καὶ κληματίδας καὶ βέργας ἰτεΐνας.

ΒΙΞΙΛ-

ΒΙΞΙΛΛΑΤΙΩΝΕΣ.

Βιξιλλατίωνες, Cedren. οἱ τῶν ῥωμαίων ἱππεῖς. Mauric. lib. II. Strategic. c.6. ἀριστερὰ αὐτῶ τὰ τῶν * βιξελλατιόνων ἀριθμῶν ἀπὸ ἑπτὰ ἀνδρῶν ἑκάστην δεκαρχίαν. I. Lipſ. lib. IV. de Milit. Rom. Gloſſarium vetus: Βεξιλλατίων, Vexillacio.

ΒΗΡΥΤΤΑΙ.

Βηρύτται, ῥιπτάρια. Leo Conſtitut. VI. §.25. βηρύττας, ἃ λέγεται ῥικτάρια. Mauricius: βηρύττας ἤτοι λαγκίδια, σκλαβινίσκια, τοὺς ἀπείρως πρὸς τοξείαν ἔχοντας. Idem: εἰς τὸ ῥίψαι μήκοθεν βηρύτταν, καὶ μαρτζοβάρβουλον. Idem: εἰς τὸ ῥίψαι μήκοθεν βηρύττας καὶ σφενδόβολα. Gloſſæ veteres: Βερουτα, εἶδος ἀκοντίου, Cannumentum.

ΒΙΓΛΑΙ.

Βίγλαι, φυλακαί. ὀπτῆρες καὶ φύλακες. vigiliæ. Βίγλα ſiue βίγλη, ἐπισκοπή. Scri-

E

ptor anonymus: Καταμηνυόμενος δὲ ἡ παρὰ τῶν ἐπακολουθέντων τῷ κούρσῳ, ἢ παρὰ τῶν εἰς ἐπισκοπὴν καὶ βίγλαν ἀποσταλέντων. Mauricius lib. X. Strategic. Τὰς βίγλας ἐπιμελῶς κατὰ διαδοχὴν γίνεσθαι, καὶ μάλιστα ταῖς νυξί. Iulius Aphricanus: Αἱ βίγλαι τῆς στρατιᾶς κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ ἱππικοῦ πλήθους ὀφείλουσι γίνεσθαι. τοῦ γὰρ τοιούτου παντὸς ἱππικοῦ εἰς τεσσαράκοντα δύο ἱππαρχίας κεχωρισμένου, ἐχούσας ἀνὰ ἱππέων ρκη. ὀφείλει ἑκάστῃ ἡμέρᾳ ὁ ἰλάρχης μετὰ τῆς ἰδίας ἴλης τῶν ρκη ἱππέων ποιεῖσθαι τὴν πρόνοιαν τῆς βίγλας, τῇ ὅλῃ ἡμέρᾳ, καὶ τῇ ὅλῃ νυκτί. καὶ πάλιν μεθ' ἡμέρας ὁ ἕτερος, καὶ οὕτως οἱ καθεξῆς, ἕως ἂν αἱ λβ ἶλαι τὰ τεσσαράκοντα δύο νυχθήμερα διέλθωσι κατὰ διαδοχὴν ἀλλήλων, εἶθ' οὕτως πάλιν ἀνακυκλοῦται ἡ τῆς τοιαύτης δουλείας πρόνοια ἀπὸ τοῦ πρώτου ἰλάρχου. Alia quoque viglarum siue vigiliarum ratio in Curopalate: Πρὸ τοῦ πεζεῦσαι τὸ φοσσάτον, ἀπερχόμενος ὁ τῆς βίγλης μέγας δρουγγάριος, καθί-

στησι τὸ λεγόμενον ΗΜΕΡΟΒΙΓΛΙΟΝ, ὡς παρὰ τοῦ μεγάλου δομεστίκου προσετάχθη. καὶ οἱ μὲν ἡμέρας βιγλήσοντες ἀπέρχονται εἰς τὴν βίγλαν αὐτίκα. ἀπέρχεσθαι δὲ συνήθές ἐστι φοσσάτον ἐλαφρὸν, διὰ τὸ δεῖ τόξα φέρειν αὐτούς. οἱ δὲ οὐδαμῶς δὲ τὴν νύκτα βιγλίζουσι. πρὸς δὲ τοὺς αὐτοὺς τοῦ καιρὸν τῆς νυκτὸς βιγλήσοντας, ἀπερχόμενος οὗτος ὁ μέγας δρουγγάριος περὶ τῆς τοῦ δειλινοῦ ὥρας λέγει οὕτως, ἄρχοντες ἑτοιμάσθητε, δειπνήσατε, καὶ δότε προφὴν τοῖς ἵπποις. καὶ ὅταν ὁ τεταγμένος καὶ πρέπων τῆς βίγλης ἔλθῃ καιρὸς, συμβάλλει τούτοις τοῦ στρατοπέδου. Voces illius sæculi, Βίγλα, Ἡμεροβίγλιον, Βιγλήσοντες, Βιγλίζουσι. Leo Imp. vſurpauit iſtas quoque ab eadem forma: Βιγλεύοντες, & Βιγλάτωρες. Conſtitut. XII. §. 57. ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ὑποδεεστέρων καθ᾽ ἑκάστην τύρμαν σκουλκάτορας, ἤγουν βιγλεύοντας ἀφορίσαις, &c. Conſtitut. XVII. §. 96. δεῖ τοὺς βιγλάτορας πιστοὺς εἶναι, καὶ εἴδει σώματος ἀνδρείους, καὶ ψυχῇ εὐτόλμους, καὶ ὅπλοις λαμπρούς.

Anonymus: καὶ διασκοπῆσαι διὰ τῶν ἀποστελλομένων βιγλατόρων τὰ συμπαρακείμενα χωρία. Hinc etiam Ἐσωβίγλα, & Ἐξωβίγλα, apud eundem lib. περὶ κατασκ. ἀπλ. Item Titulus, περὶ καμινοβιγλίων καὶ κατασκόπων, De iis qui itinera explorant. Vide Τετράδια & Κέρκιτα.

ΒΕΡΕΔΟΝ.

Βερέδον. Notabilis veredi vsus in bello fallendis hostium excursionibus, apud Anonymum: Οὕτω δὲ τοῦ στρατηγοῦ τὰ περὶ τῶν πολέμων τοῦ φοσσάτου διενεργοῦντος, χρὴ καὶ ἄρχοντα τῶν χρησίμων καὶ ἐμπείρων μετὰ τεσσαράκοντα ἱππέων μήκοθεν ἀποστεῖλαι φυλάττειν τὴν ὁδὸν * ἣν ὑποστρέφειν μέλλει τὸ τῶν πολεμίων κοῦρσον. καὶ ἡνίκα τούτους θεάσηται πρὸς τὸ φοσσάτον αὐτῶν ἐρχομένους, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν, ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ταξίταις, τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῖς βέρεδον, ἐρχόμενον, συνέγ-

γους αὐτῶν καταμηνύσαι τῷ φοσσάτῳ τὴν τοῦ κούρσου αὐτῶν παρουσίαν. αὐτίκα ὁ εἰς τὴν βίγλαν ἀποσταλεὶς ἄρχων μηνυέτω τῷ στρατηγῷ, καὶ εἰ μὲν ἴδῃ τὸ βέρεδον μήκοθεν πολὺ τῆς παρατάξεως τοῦ κούρσου ἐρχόμενον, ἀποστείλῃ ἄρχοντα τῶν χρησίμων μετ' ἐκλεκτῶν ἱππέων ἐπιθέσθαι κατ' αὐτῶν, εἰ δυνατὸν, ἀδοκήτως, καὶ κατακυριεύσῃ τούτων ῥᾳδίως. εἰ δὲ πλησίον καὶ συνεστὸς τῆς παρατάξεως τοῦ κούρσου ἐμπροσθεν αὐτῶν περιπατεῖ, μὴ ἀποστελλέτω κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀρκείσθω πρὸς ἃ ὁ θεὸς αὐτῷ συνήργησεν εἰς τὸν κατὰ τοῦ φοσσάτου πόλεμον, καὶ ὑποστρεφέσθω μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ, ἐπιλαμβανόμενος τῶν ἐπιτηδείων καὶ ὀχυρωτέρων τόπων.

ΒΙΚΑΡΙΟΣ.

Βικάριος, παρὰ ῥωμαίοις, διάδοχος, Suid. Vicarius, Successor. Vegetius lib. III. Dux autem debet esse attentus, vt

in omnibus legionibus, siue auxiliis, vel vexillationibus, de Tribunis, Vicariis, Principiísque, si qui turbulenti vel seditiosi sunt milites, non pro inuidia suggerentium, sed pro rerum veritate cognoscat, &c. Mauricius: Ὅπου μὲν τελβοῦνον γενναῖον καὶ φρόνιμον, καὶ κατὰ χεῖρα μάχεσθαι δυνάμενον, ὅπως ἢ βικάριον ἢ καμπιδούκτωρα, &c.

ΒΟΥΚΕΛΛΑΡΙΟΙ.

Βουκελλάριοι, παραμένοντες στρατιῶται: quasi adseclę, parasiti, bucciones; mancipia armata. Huiusmodi olim per prouincias & agros alebantur, vt patet ex l. vlt. C. ad legem Iul. de vi publ. Iacobus Cuiacius præstantis eruditionis Iurisconsultus lib. II. de Feudis tit. 7. milites, quos veteres Galli nuncupabant Bacheliers, à Buccella-

riis deduxit. Et in vetere Glossario, adsecla, Baccellarius etiam dicitur. Mauricius lib. II. Strateg. c. 2. Buccellariorum quasi ordinem constituit: τῶν μοιρῶν, καὶ μέρων, καὶ ταγμάτων ἄρχοντας, ἑκατοντάρχοις, δεκάρχοις, καὶ πεντάρχοις, καὶ τετράρχοις, βουκελλαρίους, καὶ φοιδεράτους, ζάβας σὺν * σκαπλίοις τελείας, &c. Idem cap. 9. ambulante exercitu Buccellarios ante & post Imperatorem ambulare iubet: Χρὴ περιπατοῦντος τοῦ στρατοῦ, ἡγεῖσθαι τὸν τοῦ παντὸς στρατηγὸν, προπορευομένων αὐτοῦ τιμῆς ἕνεκεν τῶν ἐπιτιμίων καὶ ἰδικῶν αὐτοῦ ἀνθρώπων, μετὰ τῶν ἀδεστράτων καὶ βουκελλαρικῶν βάνδων, ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ εὐθὺς τοὺς * ἀναθαρίους, καὶ μετ' αὐτοὺς, τοὺς βουκελλαρίους. Turnebus cap. 16. lib. XXIV. Aduers. Mauricij macrocola quędam se vidisse refert. & ex iis quidem verba quoque illa quę proximè citaui, excerpsit, sed pro ἀναθαρίους, legit, ἀνθρώπους, minus emendatè,

ac libri fortean vitio. Idem lib. XXVI. cap. 15. vbi de buccellato agit, indicato hoc Suidæ loco de Buccellariis Galatis, Βουκελλάριοι οἱ ἑλληνογαλάται ὀνομάζονται, καὶ ἡ τῶν βουκελλαρίων χώρα γαλλογραικία. isti Buccellarij, inquit, ad buc-
» cellatum, vt suspicor, nihil pertinent:
» nisi sit ab eo illis nominis origo, quod
» adfirmare non ausim. Sed hæc res doctissimum virum fefellit. Buccellarij enim, Græcis cognominati Galatę, buccellas, siue buccellatos panes militibus subministrabant. Disertè id testatur Constantinus Porphyrogenneta. lib. περὶ Θεμάτων. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ Θέμα τῶν Βουκελλαρίων οὐκ ἀπὸ τόπου τινὸς τὴν προσηγορίαν ἐκτήσατο, οὔτε μὴν ἀπὸ ἔθνους οὕτω καλουμένου, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐπακολουθεῖν τοῖς στρατιώταις, καὶ τὰς τροφὰς αὐτῶν ἐπιφέρεσθαι. Βουκελλάριος γὰρ κατὰ Ῥωμαίων διάλεκτον ὁ φύλαξ τοῦ ἄρτου καλεῖται. ὥστε εἶναι τοὺς στρα-

τιώτας

τιώτας ἐλαφροὺς καὶ ἀβαρεῖς πρὸς τὸν πόλεμον. Βουκέλλος γὰρ τὸ κρικελλοειδὲς ψωμίον καλεῖται. Κελλάριος δὲ ὁ φύλαξ τοῦ ἄρτου. Τὸ γὰρ οἰκεῖον ὄνομα τοῦ ἔθνους καὶ ἑλληνικὸν, Μαρυανδηνοὶ ὀνομάζονται· ἐπεκλήθησαν δὲ Γαλάται. Quod quibus temporibus in vſu eſſe cœperit, declarat Olympiodorus in Excerptis per Photium: ὅτι τὸ βουκελλαρίου ὄνομα ἐν ταῖς ἡμέραις Ὁνωρίου ἐφέρετο κατὰ στρατιωτῶν, οὐ μόνον ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ Γότθων τινῶν. paulo poſt: ὅτι τὸν ξηρὸν ἄρτον βουκελλάτον ὁ συγγραφεὺς καλεῖσθαι φησὶ, καὶ χλευάζει τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐπωνυμίαν, ὡς ἐκ τούτου Βουκελλαρίων ἐπικληθέντων. Atque his Buccellariis, cum illis de quibus antea dixi, nihil niſi nomen commune eſſe exiſtimo. Nec in Mauricio, Leone aut aliis reperi Buccellarios, qui militibus panes miniſtrarent. imò ipſi milites ſecũ aut in ſellopungiis, aut curribus, buccellata habebant. Mauricius

lib. II. Strateg. ἑτέρας ἀμάξας ὡσεὶ ί ἢ κ' βασαζούσας πίσους ἢ βουκελάτα. Idem lib. VI.cap.3. εἰς τὴν τένταν, ἤτοι καμβάδαν, ἔχειν καὶ δαπάνην βουκελάτου, ἢ πίσου, ἢ ἄλλου τινὸς εἴδους, εἴκοσι ἢ τριάκοντα λίτρας. Idem lib. IIX. Χρὴ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου ἐν ταῖς σέλλαις ἐπιφέρεσθαι ἕκαστον στρατιώτην ὕδωρ ἢ βουκελάτα. Glossarium vetus ms. Βουκελάτου, ἄρτου ἐλαφροῦ, ὃς λέγεται Κολλίκιον. Vide Παξαμάδιον.

ΒΟΥΚΙΝΟΝ.

Βούκινον, Buccinum, buccina. Nicetas: ἐπιμήκης αὐλῶν, μακρὸς ὡσεὶ βούκινα. Leo Constit. VII. §. 33. ὅταν θέλῃ κινῆσαι, σημαίνειν δέον μόνῃ τῇ φωνῇ, ἢ τῷ βουκίνῳ, ἢ νεύματι φλαμούλου, καὶ οὕτως κινεῖ· ὅταν δὲ θέλῃ στῆναι, σημαίνειν ἢ τῇ φωνῇ, στά, ἢ τῷ * ἤχῳ τοῦ σκουταρίου, ἢ τῇ τούβᾳ, ἣν νῦν λέγουσι βούκινον, (ἢ τῇ ταυρέᾳ) Mauricius lib. II. Strateg. cap. 18. Βούκινα δὲ πολλὰ λαλεῖν, ἤτοι κινεῖν, ἐν καιρῷ

μάχης, ὁ συμβουλευόμενος. Anonymus: Κόμης βουκίνων. Item, Βουκινάτορες: Leo Constit. III. §. 51. βουκινάτορες, οἵ τινες ἐν καιρῷ τὰ συνήθη σαλπίζουσι. Idem Constitut. XI. §. 21. Ἔχειν δέ σε ὦ στρατηγὲ περὶ σεαυτὸν βουκινάτορας, ἀπὸ μικρῶν βουκίνων, ἀπὸ μεγάλων, καὶ τοὺς ἠθισμένους βουκίνους, σαλπίζοντας περὶ ἑσπέραν παύεσθαι τῶν πόνων· καὶ διπλοῦντας ψάλλειν τὸν τρισάγιον ὕμνον. Curopalates: ἵστανται πάντες οἱ λεγόμενοι παιγνιῶται, ἤτοι σαλπικταὶ, βουκινάτορες, ἀνακαρισταὶ καὶ συρουλισταί. Idem. Σαλπίζουσι δὲ καὶ οἱ σαλπισταὶ ὁμοίως, καὶ οἱ βουκινάτορες δι' ὀργάνων ἀργυρῶν.

BOYTTION.

Βούτλιον. Glossarium vetus: Βύτλιον, cupella Βύτλις, cupa. aliud Gloss. Cupa seu Vagna, Βύτλις μεγάλη, ἣν τινες γαυλὸν καλοῦσιν. Item: Γαυλὸς, ποιμενικὸν ἀγγεῖον, hoc sinum. Italis, Botta. Liber inscriptus,

Corona pretiosa: Botta: βούτζη, ἀμφορεύς. Nicet. Chon. Βουτζία, οἴνων δοχεῖα ἐν λύγων. Videndus Cuiacius cap. 26. lib. IX. Obseruat. Milites in aridis & siccis regionibus aquam adseruabant in buttiis siue cupellis. Mauricius lib. X. Strateg. Εἰ δὲ ἄπορος πρὸς τὸ ὕδωρ ὁ τόπος ἔχει, μηδὲ * ῥυτοῦ ἐν αὐτῷ ὄντος, μηδὲ ἐν ὀρύγματι εὑρισκομένου, δεῖ ἢ πίθοις ὀστρακίνους, ἢ βούτας τελείας προευτρεπίζειν, καὶ γεμίζειν ὕδατος, καὶ κόχλακας ἐν αὐτῷ ποταμίους ῥίπτειν, εἰς τὸ * ἀπαρκέσαι μέχρι τῆς τοῦ χειμῶνος ὥρας· καὶ φθάσαι κινστέρνα οἰκοδομηθῆναι, καὶ ὄμβριον ὑποδέξηται ὕδωρ· ἵνα δὲ μὴ ὡς εἰκὸς ὄζῃ ἀκίνητον μένον τὸ ὕδωρ ἐν τοῖς ἀγγείοις, (δεῖ ἐπιτόνια γίνεσθαι ἐν τοῖς ἀγγείοις) καὶ δοχεῖα μικρὰ παρατίθεσθαι αὐτοῖς, ἵνα κατ' ὀλίγον ἀποστάζον τὸ ὕδωρ ἐν αὐτοῖς, κίνησιν προσδέχηται· ἅμα δὲ * τῷ πληροῦσθαι τὰ δοχεῖα, πάλιν * ἀποκινοῦσιν ἐν τοῖς πίθοις ἢ βουτίοις τοῦτο, ἵνα διὰ τῆς κινήσεως ταύτης διαπνέηται τὸ ὕδωρ, καὶ μὴ ἀφανίζηται. Laborant

hæc Mauricij verba, vt etiam Leonis; cuius discrepantes ab illo lectiones contuli, vt iam facilè vtrisque medicina fieri possit.

* Leo, βρύτῃ. * Leo, αἰσθέσθαι. (Inclusa parenthesi desunt in Leone.)
* Leo: τῶ. * Leo: ἀποκειμένῳ.

ΒΟΡΔΟΝΙΑ.

BOρδόνια, Iumenta, muli, burdones. Constantinus Tactic. ἔχει δὲ καὶ βορδόνια, καὶ ἱππάρια, καὶ αὐτὰ σαγμάρια, πρὸς τὸ βαστάζειν τὰς εἰρημένας χρείας. Vid. Cuiac. cap. 16. lib. XI. Obseruat.

γ.

ΓΑΛΑΙΑΙ.

ΓΑλαίαι & Γαλέαι. Nauigij velocissimi genus: Leo, Naumachicis §.10. Καὶ ἔτι δὲ κατασκευάσεις δρόμωνας ἐλάττους δρομικωτάτους, οἱονεὶ γαλαίας, ἢ μονήρεις λεγομένους, ταχινοὺς καὶ ἐλαφροὺς, οἷσπερ χρήσῃ ἔν τε ταῖς βίγλαις, καὶ ταῖς ἄλλαις ταχιναῖς χρείαις. Idem §.penult. Ἔχειν δὲ καὶ μικροὺς καὶ ταχεῖς δρόμωνας, οὐ πρὸς πόλεμον ἐξωπλισμένους, ἀλλὰ πρὸς τὰς βίγλας, καὶ τὰς δαπάνας, καὶ τὰς ἄλλας ἁπαντώσας ὁμοίας χρείας· καὶ ἔτι τά τε μονήρεια λεγόμενα, καὶ τὰς γαλαίας. Basilius Naumachicis: Ἦν γὰρ καὶ μειζόνων πλῆθος δρομώνων, καὶ νῦν ἔτι χρὴ οἷς ἐπιστῶσι τὰ λεγόμενα πάντως ξυλόκαστρα· ἀλλὰ καὶ μέσαι τριήρεις καὶ μονήρεις τινὲς ταχιναὶ, λεπταὶ γαλέαι, αἷς ἐν ταῖς βίγλαις χρηστέον πρὸς ἐρεθισμὸν τῶν ἐναντίων, καὶ δια-

λύσιν τάξεων. Est-ne verò Galæa, Nasoniana illa nauis quæ

---- à picta casside nomen habet?

Trist. I. Eleg. IX. Certè placet coniectura cap. 7. lib. VII. Animaduers. in Io. Con. Ro. Titij.

Δ.

ΔΕΠΟΤΑΤΟΙ.

Εποτάτοι, & δηποτάτοι, Mauric. lib. I. cap. 3. οἱ παρακολουθοῦντες τῇ τάξει, καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τραυματίας γινομένους ἀνακομίζοντές τε καὶ περιποιούμενοι. Leo Constitut. III. §. 15. Δεποτάτοι δὲ προσηγορεύοντο πάλαι, οἱ νῦν λεγόμενοι σκρίβωνες, οἵτινες παρακολουθοῦντες τῇ παρατάξει, τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τραυματίας γινομένους ἀναλαμβάνονται ὡς ἰατροὶ, καὶ περι-

ποιοῦνται. Deputati, ἀφωρισμένοι, selecti alacres ex singulis ordinibus aliquot viri minus locupletes, qui vulneratos in prœlio reficiebant, aut collapsos ab equis erigebant, aut laborantes è certamine asportabant. Scalas duas ad læuam sellæ partem habebant, quò facilius, & ipsi, & milites iuxtà periculo erepti in equum ascenderent. pro singulis militibus seruatis singulos nummos accipiebant. Leo Constitut. XII. §. 52. Πρὸς τούτοις κελεύομέν σοι, ὦ στρατηγέ, ἵνα ἀφορίσῃς, καὶ μάλιστα εἰς τὴν πρόμαχον παράταξιν τοὺς λεγομένους δεποτάτους, τουτέστιν, τοὺς ἐπιμελητὰς τῶν τραυματιζομένων στρατιωτῶν. καὶ καταστήσῃς ὀκτὼ ἢ δέκα ἄνδρας καθ' ἕκαστον βάνδον ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάγματος ἐλαφροὺς καὶ γοργούς, δίχα ὅπλων, τοὺς ὀφείλοντας ὄπισθεν, ὡς ἀπὸ ἑκατὸν ποδῶν, τοῖς ἰδίοις τάγμασιν ἀκολουθεῖν, ἵνα τοὺς ἐν ταῖς συμπλοκαῖς τοῦ πολέμου, ὡς πολλάκις γίνεται, τραυματιζομένους ἐπικινδύνως, ἢ ἐκπίπτον-

ἐκπίπτοντας ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ μὴ δυναμένους ἀπομάχεσθαι, ἀναλέγονται καὶ περιποιοῦνται· ἵνα μὴ καταπατῶνται ὑπὸ τῆς δευτέρας παρατάξεως οἱ ἀληθῶς γενναῖοι στρατιῶται, καὶ ἐκ τῆς ὀλιγωρίας τῶν τραυμάτων διαφθείρονται. καὶ ἵνα οἱ διασώζοντες αὐτοὺς λαμβάνωσιν ὑπὲρ μισθοῦ, ἀπὸ τοῦ ταμείου τῆς βασιλείας ἡμῶν, κατὰ ἕνα ἕκαστον στρατιώτην διασωζόμενον παρ' αὐτῶν, νό. α'. Et §.54. Ἵνα δὲ εὐκόλως ἐπὶ τῶν ἵππων ἀναβαίνωσιν οἵ τε λεγόμενοι* δεποτάτοι, καὶ οἱ τραυματιζόμενοι στρατιῶται οἱ ἀπὸ τῶν ἵππων πίπτοντες, πρέπον ἐστὶν ἵνα ὁ * δεσποτάτος τὰς δύο σκάλας εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς σέλας ἔχῃ, τουτέστι τὴν μίαν πρὸς τῷ ἐμπροσθοκουρβίῳ, καὶ τὴν ἑτέραν πρὸς τῷ ὀπισθοκουρβίῳ, ἵνα ὅταν μέλλωσιν οἱ δύο ἐπὶ τοῦ ἵππου ἀνέρχεσθαι, ὁ μὲν διὰ τῆς σκάλας τῆς ἔμπροσθεν, ὁ δὲ διὰ τῆς ἑτέρας σκάλας ἀνέρχηται. ἀναγκαῖον δέ ἐστι τοὺς λεγομένους δεποτάτοις καὶ εἰς φλασκία ὕδωρ βαστάζειν, διὰ τοὺς πολλάκις λειποθυμοῦντας τραυματίας. Idem imperat iisdem fere

verbis Mauricius lib. III. Strateg. cap. 8. nec erit inutile his ea cõferre & componere. Alia verò significatione ὁπλοποιοὶ καὶ δηπουτάτοι Iustinian. Nouell. πε'. siue, Deputati Numerorũ, Nouel. Iulian. Antecess. CP. LXXIX. 2.

ΔΗΦΕΝΣΩΡΕΣ.

ΔΗφένσωρες, ἔκδικοι, βοηθοί. Defensores. cursores subsequebantur, vt eos defenderent, & clades, quas ij forte acceperant, sarcirent. Leo Constitut. III. §. 21. Δηφένσωρες δὲ οἱ τούτοις (cursorib.) ἐπακολουθοῦντες, μὴ ἐκτρέχοντες δὲ καὶ λύοντες τὴν τάξιν, ἀλλὰ συντεταγμένως περιπατοῦντες, πρὸς ἐκδίκησιν τῶν κουρσώρων, εἴπερ αὐτοὺς, ὡς εἰκὸς, τραπῆναι συμβαίνῃ· οὕσπερ δικαίως ἄν τις καλέσοι ἐκδίκους. Mauricius lib. I. Strateg. cap. 3. Δηφένσωρες, οἱ συντεταγμένοι περιπατοῦντες, πρὸς ἐκδίκησιν τῶν κερσώρων, εἴπερ

αὐτῶν τραπῆναι συμβαίνῃ. Leo Constitut. VII. §. 38. ὅτε δὲ συντεταγμένως, ὡς διφένσωρας, οὓς ἡμεῖς καλοῦμεν ἐκδίκοις, &c. & §. 42. ἑτοίμως ἔχωσι καὶ εἰς κούρσωρας, ἤγουν προεκλάσας, ἢ προμάχους, καὶ εἰς διφένσωρας, ἤγουν ἐκδίκους, ἢ βοηθούς. Mauricius lib. IIII. Strateg. Μοίρας γυμναζομένης, τὰ μὲν τῶν βάνδων αὐτῆς τάσσειν κούρσωρας, τὰ δὲ διφένσωρας. καὶ πάλιν ἐναλλάσσειν αὐτὰ, ὅτε τοὺς κούρσωρας διφένσωρας ποιεῖν, ὅτε τοὺς διφένσωρας κούρσωρας. Idem lib. III. cap. 15. Πάντων τῶν ταγμάτων ἰσομετώπων ἐν τῇ τάξει ἱσταμένων, δέον ἐν τῇ περὶ αὐτὰ τασσομένων τοῖς γυναικοτέροις, κἂν δεκαπέντε, ἢ καὶ εἴκοσι ἄνδρας ἀφορίσαι ἐπὶ τῇ ἑκάστου αὐτῶν φυλακῇ καὶ ΔΙΦΕΝΣΙΩΝΙ. Idem: Εἶτα ὑπερκεράσεως ἢ ἐξελάσεως αἰφνιδίας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ὡς εἰκὸς, γινομένης, αὐτὴ διὰ τοῦ νώτου, ἢ τῶν πλαγίων ἀπορούσα βοηθείας, καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ ΔΙΦΕΝΤΕΥΟΝΤΟΣ αὐτὴν καὶ ἐπιβοηθεῖν δυναμένου. Idem: κατέρχεσθαι αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ οὕτω πεζῇ

ἑαυτοὺς ΔΙΦΕΝΔΕΥΕΙΝ. Voces istæ occurrunt quoque in aliis recentioris æui scriptoribus, nec semel.

ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΣ.

ΔΟμέστικος. Leo Constitut. III. §. 30. Ἔστι δὲ καὶ ἡ τοῦ στρατηγοῦ περιέλευσις εἰς τινὰς ἄρχοντας διαιρουμένη, οἷον τόν τε κόμητα τῆς κόρτης αὐτοῦ, καὶ τὸν τοῦ θέματος δομέστικον, καὶ, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, εἰς τοὺς λοιποὺς ἐξ ἔθους τῆς περιελεύσεως αὐτοῦ ὑπηρέτας, οὓς περιττὸν ἡγούμεθα καταλέγειν. Leonis mentem aperit ac declarat Constantinus Porphyrogenneta lib. περὶ Θεμ. Τὸ καλούμενον, οὐκ οἶδα ὅπως, θέμα Ὀπτίματος, οὐδεμίαν ἔχει κοινωνίαν πρὸς θέματα· εἰς γὰρ δουλείαν μόνην προσείληπται, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸ οἰκειότατον, καὶ μήτε τούρμαις, μήτε δρούγγοις τετιμημένον, ἀλλὰ τὸν τοῦτο κρατοῦντα, δομέστικον μόνον ἀγορευόμενον· εἰς γὰρ ὑπηρεσίαν ἐτέτακτο τῶν στρατιωτῶν, ὅτε ὁ βασιλεὺς

τοῖς ἔθνεσιν ἐπεστράτευον, στρατιωτῶν δὲ ἐκείνων τῶν ἐν τοῖς βασιλικοῖς τάγμασι ταττομένων, &c. paulo post: διὸ οὐδὲ εἰς θέματος τάξιν λελόγισται, οὐδὲ ὁ στρατηγὸς ὁ τούτου ἄρχων κατονομάζεται, ἀλλὰ, δομέστικος, ὁ ὑπὸ χεῖρα ὢν τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τὴν ἀξίαν καταδεέστερος. Martianus apud Procopium lib.I. de bello Vandalico, Asparis Ducis Domesticus, hoc est arcanorum socius, dicitur.

ΔΟΜΕΣΤΙΚΑΤΟΝ, officium ecclesiasticum, apud Balsam. Can. Apost. 17.

ΔΡΟΜΩΝΕΣ.

ΔΡόμωνες. Leo Naumachicis, §. 3. Κατασκευασθῆναι δὲ καὶ δρόμωνας δεῖ ἀρκοῦντας πρὸς ναυμαχίαν κατὰ τῶν ἀντιστρατευομένων, &c. Procopius lib.I. de bello Vandalico. ἦσαν δὲ αὐτοῖς καὶ πλοῖα μακρὰ, ὡς ἐς ναυμαχίαν παρεσκευασμένα ἐνενηκονταδύο. μονήρη μέν τοι, καὶ ὀροφὰς ὕπερθεν ἔχοντα, ὅπως

οἱ ταῦτα ἐρέσσοντες πρὸς τῶν πολεμίων ὡς ἥκιστα βάλλοιντο· δρόμωνας καλοῦσι τὰ πλοῖα ταῦτα οἱ νῦν ἄνθρωποι. πλεῖν γὰρ κατὰ τάχος δύνανται μάλιστα. Ταρίδες, δρόμωνες, Nicet. Choniat.

Δ Ο Υ Ξ.

Δούξ. Mauricius lib. II. cap. 3. Μοιράρχης ὁ τῆς μοίρας ἄρχων, ὁ λεγόμενος δούξ. Idem cap. IV. καὶ ἐπιστῆναι αὐταῖς μοιράρχας χρησίμους τοὺς λεγομένους δοῦκας. Eclogę Basilicorum LVII. 14. Πᾶσα δὲ περιπέτεια κατὰ δουκὸς ἢ ἄρχοντος τοῦ στρατιώτου, κεφαλικὴν ἐπάγει τιμωρίαν. Cedrenus: Δοῦκα δὲ καὶ αὐτὸν γεγονότα, καὶ τοῖς ἀνωτέρω συναριθμηθέντα, νυνὶ δὲ ἐσχάτοις κακοῖς ὑποβεβλημένον. Curopalates: ὁ ἀμηράλιος ὑπὸ τὸν μέγαν δοῦκα εὑρίσκεται. Constantinus Porphyrogẽneta: ἀλλὰ πρότερον καὶ κατ' ἀρχὰς τάγματά τινα καὶ λεγεῶνες ὑπῆρχον ἀναγεγραμμέναι κατ' ἔθνος, ὡς ἡ λεγεὼν ἡ τῶν μ' μαρτύ-

ρων, ἡ ἄλλη Πισιδικὴ, καὶ ἑτέρα Θετταρικὴ, καὶ ἄλλη ἄλλως ὠνομαζομένη, ὑπὸ δοῦκα καὶ ἡγεμόνα τυγχάνουσα, πολλάκις δὲ πραιπόσιτον. Idem Δουκάτα, ἡγεμονίας, dixit: ὑπὸ τὴν Ρωμαίων βασιλείαν γενόμενοι, εἰς ἐπαρχίας διῃρέθησαν, καὶ ἡγεμονίας, καὶ δουκάτα· Anonym. ΔΟΥΚΑΤΩΡΕΣ. ὅτι οἱ δουκάτωρες μετὰ τοῦ πρεξίμου ἔσωσαν, ἢ μεθ᾽ ἑτέρου τινὸς, εἰς ὃν ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος πληροφορίαν ἔχει.

ΔΡΟΥΓΓΟΣ.

Δροῦγγος, drungus, globus. Veget. Ἄθροισμα, πλῆθος, μοῖρα. Mauric. lib. II. Strategic. 3. Μέρος ἐστὶ τὸ ἐκ τελῶν μοιρῶν συγκειμένων ἄθροισμα, ἤγουν δροῦγγος. Idem lib. III. cap. 1. Οἱ ἀρχαῖοι τοῦτο παρατηρήσαντες εἰς δρούγγους ἤτοι μέρη, καὶ μοίρας διαφόρους, πρὸς τὴν χρείαν, ἔτασσον. Idem: τοὺς δὲ ψιλοὺς, μὴ ὡς τοὺς σκουτάτους ἐπ᾽ εὐθείας τάσσεσθαι, ἀλλὰ κατὰ δρούγγους, τουτέστι τρεῖς ἢ τέσσαρας.

Leo: Μοῖρα δέ ἐστιν, ἤτοι δροῦγγος, τὸ ἐκ ταγμάτων ἤτοι ἀνδρῶν τῶν λεγομένων κομήτων συγκειμένων πλῆθος. Δρουγγάριος, vni militum globo prȩerat: Leo Constitut. III. §. 9. Δρουγγάριος λέγεται ὁ μιᾶς μοίρας ἄρχων, ἥτις ὑπὸ τοῦ μέρους τοῦ τουρμάρχου τάττεται. Sed augustius aliquando fuit Drungarij nomen. Idem Leo, Naumachicis: Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι πρὸ κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ βασιλικοῦ πλωΐμου, καὶ οἱ τῶν ἄλλων θεμάτων πλώϊμοι στρατηγοὶ, δρουγγάριοι ἐκαλοῦντο ποτὲ τοῖς ἄνω χρόνοις, καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς, κόμητες μόνον καὶ κένταρχοι, ἀλλὰ νῦν εἰς στρατηγίδα ἡ ἑκάστου τῶν δρουγγαρίων ἀρχὴ ἀναβέβηκε, καὶ οὕτω καλουμένη ταῖς στρατηγικαῖς καταμερίζεται τάξεσιν. Videatur Balsamo ad Epist. Basilij ad Amphiloch. ΔΡΟΥΓΓΙΣΤΙ, ἅμα, πυκνῶς, μάζα. occurrit passim.

ΕΜΠΕ-

ε.

ΕΜΠΕΤΟΣ.

Ἔμπετος, προσβολὴ, Impetus Barbarorum. Vrbicius: Καὶ ὅτι μὲν ἡ προσβολὴ τῶν βαρβάρων προσβολὴ, ὃν νῦν ἔμπετον καλοῦσι, κατενεχθήσεται, &c.

ΕΜΠΡΟΣΘΟΚΟΥΡΒΙΟΝ.

Ἐμπροσθοκούρβιον καὶ Ὀπισθοκούρβιον, Antelena, & Poſtelena, vt in veteribus Gloſſis. Leo Conſtitut. XII. §. 54. Πρέπον ἐστὶν ἵνα ὁ δεσπότης τὰς δύο σκάλας εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς σέλας ἔχῃ, τουτέστι τὴν μίαν πρὸς τῷ ἐμπροσθοκουρβίῳ, καὶ τὴν ἑτέραν πρὸς τῷ ὀπισθοκουρβίῳ, &c. Mauricius lib. III. Strateg. cap. 9. Δεῖ τὰς δύο

σκάλας τῶν διποτάπων καὶ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τὸ σέλας ποιεῖν, τουτέστι τὴν μίαν πρὸς τῇ κούρβῃ, ὡς ἔθος ἐστὶ, καὶ τὴν ἄλλην πρὸς τῇ ὀπισθοκούρβῃ. Vide Δεποτάτοι.

ΕΞΚΟΥΒΙΤΟΝ.

Ἐξκούβιτον. Constantinus Porphyrogenneta Themate XII. Τοῦ γοῦν Ἀρμενίου πεσόντος ἐν τῷ προλεχθέντι πολέμῳ πρὸς Συμεὼν τοῦ ἀθεωτάτου Βουλγάρου (ἦν γὰρ ἐξάρχων τοῦ βασιλικοῦ τάγματος τῶν καλουμένων ἐξκουβίτων.) &c.

ΕΞΠΕΔΙΤΟΝ.

Ἐξπέδιτον, Expeditio, ἔξοδος ἐνδημηλική στρατιωτῶν. Suidas. Ἐξπέδιτα, τὰ στρατιωτικὰ πλήθη. Historia Miſcella: Cum ergo Valens Boſphoro traiecto veniſſet in Thraciam, primùm quidem Conſtan-

tinopoli commoratus est præparans bellum: deinde Traianum magistrum cum expeditis cōtra Gotthos destinauit. Leo Constitut. III. §. 1. Ἐκλέξεις δὲ στρατιώτας ἀπὸ παντὸς τοῦ ὑπὸ σὲ θέματος, μήτε παῖδας, μήτε γέροντας, ἀλλὰ ἀνδρείους, εὐρώστους, εὐψύχους, εὐπόρους, ὥστε αὐτοὺς ἐν τῷ ἐξπεδίτῳ, ἤγουν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῦ φοσσάτου, εἰς τὴν ἰδίαν στρατείαν ἀπολυομένοις, ἔχειν ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις ἑτέρους τοὺς γεωργοῦντας. Theophilus Institut. De militari test. §. 1. διάταξις δὲ τοῦ ἡμετέρου βασιλέως τότε συνεχώρησεν αὐτοῖς τοῦτο ποιεῖν, ἡνίκα ἐν τοῖς κάστροις, ἢ ἐν τῷ ἐξπεδίτῳ, διάγουσιν.

ΕΠΙΣΕΛΛΙΟΝ.

Ἐπισέλλιον. Lexicon Cyrilli: Ἐπισέλλιον, Subsellium. Dagus. Mauricius lib. II. Strategic. c. 2. Χρὴ τὰς σέλλας ἔχειν ἐπισέλλια δασέα καὶ μεγάλα. Leo Constitut. VI.

§. 9. αἱ σέλλαι δὲ ἐχέτωσαν ἐπισέλλια δασέα καὶ μεγάλα.

ΕΠΙΛΩΡΙΚΑ.

Ἐπιλώρικα. Tzetzes β. ἐργ. καὶ φάρος ἐστὶ τὸ διεσχισμένον ἱμάτιον, ὃ καλοῦμεν ἐπιλώρικον, καὶ πᾶν τὸ οὕτως διεσχισμένον. Leo in cod. Regio Constitut. VI. §. 4. Ἔχειν δὲ καὶ ἐπιλώρικα ὅτε χρεία ἐπενδυόμενα. in cod. Mediceo: Πολλάκις δὲ ἔχειν καὶ ἐπιλώρικα ἐπενδυόμενον ὅτε χρεία γένηται. Sic fortasse legendum in Curopalate p. 35. φοροῦσιν καββάδια, ὅτε δὲ ἐπιλώρικα. & p. 37. φορεῖ δὲ φακεωλίδα καὶ ἐπιλώρικον. Rectène autem Franc. Iunius, prætextas vittatas loris? Suid. Μανδύας.

ΕΤΕΡΗΣΑΙ.

Ἐτερῆσαι, νεωτερῆσαι, ἀταξίας ποιεῖν. Vide, Πεδαζούερα.

ζ.

ΖΑΒΑΙ.

Ζάβαι, Loricæ. Suidas, Ζάβα τὸ λωρίκιον. Ζαβάρειον, ἐν ᾧ αἱ ζάβαι, αἵ εἰσιν ὅπλα πολεμικὰ ἀπόκεινται. Zabati, loricati. Mauricius lib. XI. Strategic. καλὸν δέ ἐστιν ἵνα πολλοὶ ζαβάτοι φαίνωνται τοῖς πολιορκουμένοις. Idem. ἄχρι τριῶν ἢ τεσσάρων χιλιάδων ζαβάτων καὶ χρησίμων, τῶν ὀφειλόντων, εἰ καιρὸς γένηται, τοῖς τρεπομένοις τῶν ἐναντίων ἐπιτιθέναι. Zabarum mentio fit. Nouella LXXXV. & Iulian. Antecess. CP. Nouel. LXXIX.

ΖΙΒΥΝΗ.

Ζιβύνη. De Sigynnis & Sibunis præclara docuere doctissimi viri. Scri-

bitur etiam Ζηβύνη & Ζιβύνη. Vetus Glossarium: Ζηβύνη Venabulum. Item: Ζιβύνη, venabulum. Philon lib. V. Βελοποιικῶν. Καὶ ἐκ τῶν πλαγίων τοίχων ὀπὰς ποιητέον, δι' ὧν ἀκοντίοις, καὶ ταῖς ζιβύναις, καὶ τοῖς βουπόροις ὀβελίσκοις ἔσται τύπτειν εἰς τὰ πλάγια τοὺς εἰς τὰ ἄμφοδα βιαζομένους. Idem: ἐὰν δὲ ἀντιμεταλλευόντων τῶν ἔνδοθεν συζυγηθῇ, ἢ εἰς λεπτὸν συνέλθῃ τὸ ὄρυγμα, χρηστέον τοῖς βουπόροις, καὶ τοῖς γαίσοις, καὶ ταῖς ζιβύναις, καὶ τοῖς τετρασπιθάμοις καταπέλταις. Suidas: Ζιβύνη, ὁλοσιδήρεον ἀκόντιον, λόγχη, σπάθη. Alij scribebant, Σιγύμνον: Isaacius Tzetzes in Lycophr. σιγύμνῳ καὶ σιδηρῷ ἀκοντίῳ τὰ πλευρὰ ῥήξας τοῦ βοός.

ΖΩΣΤΑΡΙΟΝ.

Ζωστάριον. Vestis breuior. Mauricius: Εἴτε ζωστάρια γοτθικά, εἴτε δερμελαύσια ἔχουσι, κοντὰ μέχρι τῶν γονάτων αὐτῶν δεῖ φορεῖν αὐτούς. Idem: Χρὴ τὰ ἱμάτια αὐτῶν πλατέα εἶναι καὶ τέλεια, κατὰ τὸ σχῆμα τῶν Ἀβάρων κεκομμένα, τουτέστι ζωστάρια.

θ.

Θ Ε Μ Α.

Θέμα, θέσις, τάξις. Mauricius lib. II.cap.2.Strat. Χρὴ τὰ φλάμουλα ἑκάστης μοίρας ἰδιόχροα εἶναι, ἵνα καὶ τὸ ἕκαστον θέμα εὐκόλως ἐπιγινώσκῃ τὸ ἴδιον βάνδον. Leo Constitut. I. §. 17. Σκοπὸς τοῦ στρατηγοῦ τὰ μὲν ὑπ᾽ αὐτὸν θέματα αὐξῆσαι, &c. Idem Constit. III. §. 1. Ἐκλέξεις δὲ στρατιώτας ἀπὸ παντὸς τοῦ ὑπὸ σὲ θέματος. Idem. VI. §. 15. θεματικῶν βάνδων τοὺς δυνατωτέρους, ἀναγκάζεσθαι χρή, &c. Κεῖται θεματικοί, Constant. Nouel. XI. Manuel Comnenus Nouel. II. τινὲς θεματικοὶ ἔν τε τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, καὶ ἀλλαχοῦ ἔνθα διάγει ἡ βασιλεία μου, &c. Videndus Constantini Porphyrogenetę lib. περὶ

Θεμάτων. & Iac. Cuiacius De diuerſ. temp.cap.XIIX.

ΘΗΚΑΡΙΟΝ.

ΘΗκάριον, coryton. Vetus Interpres ad illa Papinij IX. Theb.

--- cœleſtibus implet

Coryton telis.

Coryton, inquit, theca arcus ſolius. ſicut Pharetra ſagittarum, & Sagma ſcuti: Gloſſæ veteres: Goruthum, βελοθήκη. Θηκάριον, & Ημιθηκάριον, theca & ſemitheca arcus, quem iam tenſum in theca geſtabant. quod cernere eſt in nummi argentei figura. Hercules leonem ſuffocat. in proximo habet clauam & ſemithecam in qua arcus iam tenſus. Expreſſit Goltzius Faſt. pag. 144. Mauricius lib. II. Strateg. cap. I. Ἔχειν μὲν τὸ τόξον τεταμένον ἐν τῷ ἰδίῳ θηκα-

ρίῳ

είῳ ἐὰν πλατύ ἐστιν, ἢ ἐν ἄλλῳ ἡμιθηκαρείῳ ἐπὶ τούτῳ γινομένῳ. Idem cap. 2. Τοξάρεια κατὰ τὴν ἑκάστου ἰσχὺν, καὶ οὐχ ὑπὲρ αὐτήν· μᾶλλον δὲ καὶ ἀπλούστερα, ἔχοντα θηκάρεια πλατέα, ἵνα ἐν καιρῷ δυνατόν ἐστι τεταμένα χωρεῖν τὰ τόξα ἐν αὐτοῖς. Leo Conſtitut. VI. §. 11. καὶ ἀποτίθεσθαι τὸ τόξον τεταμένον ἐν τῷ θηκαρείῳ, εἰ πλατύ ἐστιν, ἢ ἐν ἄλλῳ ἡμιθηκίῳ ἐπὶ τούτῳ γινομένῳ δικαίρεως. Mollior tamen hæc militia videtur Sidonio lib. I. Epiſ. 2. Arcum manui poſt tergum reflexæ puer inſerit, neruo loro-ue fluitantibus; quem ſicut puerile computat geſtare thecatum, ita muliebre, accipere iam tenſum.

I

ι.

ΙΛΑΡΧΗΣ.

Λάρχης. Mauricius Strateg. Ἰλάρχης προσαγορεύεται ὁ πρῶτος μὲν τῶν ἑκατοντάρχων, δευτερεύων δὲ τῷ κόμητι, ἤτοι τελεύνῳ.

ΙΠΠΑΚΟΝΤΙΣΤΑΙ.
ΙΠΠΟΤΟΞΟΤΑΙ.

LEo Constitut. VI. §. 34. Ἀκροβολισταὶ δὲ τῶν καβαλλαρίων ἐκαλοῦντο, ἤγουν οἱ μακρόθεν βάλλοντές τε καὶ μαχόμενοι. Τούτων δὲ οἱ μὲν δορατίοις, ἤγουν ῥιπταρίοις ἐκέχρηντο, οἱ δὲ τόξοις· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν μακρόθεν ἔρριπτον τὰ ῥιπτάρια, ἢ ἐπ' εὐθείας ἐρχόμενοι, ἢ κύκλῳ περιτρέχοντες, οὓς ἐκάλουν ἱππακοντιστάς, οἱ δὲ τοῖς τόξοις ἔβαλον, οὓς ἔλεγον ἱπποτοξότας. Constan-

tinus Tactic. ἄλλοι δὲ ἀπὸ μακρόθεν ἔρριπτον, ὡς εἴρηται, τὰ ῥιπτάρια, ἢ ὀρθὰ ἐρχόμενα πρὸς τοὺς πολεμίους, ἢ κύκλῳ περιτρέχοντες, οὓς ἔλεγον ἱππακοντιστάς. τὸ δὲ ἔρριπτον μετὰ τῶν τοξαρίων, οὓς ἔλεγον ἱπποτοξότας.

ΙΠΠΟΚΛΑΣΤΑΙ.

ΙΠποκλάσται, ὀρύγματα. Dolus & ſophiſma in bello ſcrobibus orbiculatis paſſim per agrum effoſſis, ac palis intus defixis, vt ingruentes hoſtes, vnà cũ equis, veluti pedicis intercepti, conciderent. Mauricius lib. IV. Strateg. Γίνεται δὲ (ὁ δόλος) κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ αὐτῶν τριβόλων· στρογγύλων ὀρυγμάτων τῶν λεγομένων ἱπποκλαστῶν ὀρυσσομένων παρεξάλληλα, ἀπὸ ἑνὸς ποδὸς τὸ ἔμφωτον ἐχόντων, καὶ βάθος, ἢ δύο, ἢ τριῶν, καὶ πάλων ὀξέων καταπειρομένων ἐν αὐτοῖς. Leo Conſtitut. XIV. §. 47. Γίνεσθαι δὲ δύναται κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ αὐτῶν τριβόλων, ἐάν τις στρογγύλα ὀρύγματα, ἃ ἔλεγον οἱ παλαιότεροι

ἱπποκλάσας, ὀρύξῃ διεσπαρμένα, ἀπὸ ἑνὸς ποδὸς διάστημα ἔχοντα, καὶ βάθος δύο ἢ τριῶν ποδῶν, καὶ πάλοις ὀξεῖς ἐμπήξῃ ἐν αὐτοῖς. Iulius Africanus: Γυρόθεν δὲ τοῦ τοιούτου (τόπου) δεῖ ὀρύσσειν τάφρον, τὸ μὲν βάθος ποδῶν ἑ, τὸ δὲ πλάτος ποδῶν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ, καὶ τὸ χῶμα παρατιθέναι ἐν τῇ ἐσωτέρᾳ ὄψει, ὡς πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἔξωθεν δὲ τοῦ τοιούτου τάφρου καταπείρειν τριβόλους συνδεδεμένους, ἢ φόσσας μικρὰς ἐχούσας ἔνδοθεν σκόλοπας, ποδάγρας, ἢ ποδοκλάσας λεγομένας.

x.

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙΟΙ.

Αβαλλάριοι, ἱππεῖς. Lexicon Cyrilli ms. Καβαλλάριος, ἔφιππος ὁ ἐν ἵππῳ καθήμενος· καβάλλης γὰρ ὁ ἵππος. Caballum, equum, prisci

quoque auctores vocauerunt. Lucillius & Varro apud Marcellum. Martialis lib. X. & XII. Pomponius l. XV. D. de instruct. vel instrum. leg. Papianus Respons. XXIIX. Petronius Satyrico. Sic Hippocrenen Ausonius, fontem caballi, dixit: Persius, fontem caballinum. Sic Isidorus caballarium, alarem: & caballum sagmarium. In Gloss. m. s. caballus, cabo, equus. Cabo, caballus, sonipes, equus. Glossæ veteres: Kaballarium, κέλητα. Nicetas, καβαλλικεῦσαι, ὡς κέλητι χρῆσθαι. Τὴν ἀσπίδα ὑποθεὶς τῷ ὕδατι, ὡς κέλητι ταύτῃ ἐχρῆτο. Curopalates: Ὅταν δὲ καβαλλικεύῃ πως ἱππεύων. Leo Constitut. VI. §. 12. ἵνα ἐν τῷ καβαλλικεύειν μὴ ἐμποδίζωνται. Mauricius: καβαλλικευόντων αὐτῶν σκέπεσθαι δι' αὐτῶν τὰ γόνατα καὶ εὐσχήμοις αὐτοὺς φαίνεσθαι. Ibidem καβαλλαρικὸς στρατός. καβαλλαρικὴ τάξις, καβαλλαρικὰ τάγματα, καβαλλαρικὸν ἔθνος.

Apud Nicetam, καβαλλαρικὸν στράτευμα, εὔπολος ἢ εὔιππος στρατιά. Curopal. καβαλλαρίου διερχομένου τοῦ βασιλέως. rege in equo vehente. Ibid. καβαλλαρίκιον τοῦ βασιλέως. Ab eadémque forma dixerunt Latini caballicare, equitare. In legibus Alamannorum: SI QVIS HOMO IN EQVO SVO CABALLICAVERIT, &c. Honorius & Theodosius AA. Caballationem l. 15. lib. XII. Codicis. De erogat. milit. annonæ.

ΚΑΛΚΑΤΟΥΡΑ.

Καλκατοῦρα, καταπάτησις, calcatura. Mauricius lib. IX. Strateg. Ὁ ἐν πείρᾳ σκουλκάτωρ, δύναται ἐκ τινῶν σημείων, καὶ πρὶν ἢ τοὺς πολεμίους θεάσηται, κατανοῆσαι τὸ μέτρον τοῦ πλήθους αὐτῶν, ἐκ τε τῆς τῶν ἵππων καταπατήσεως, καὶ ἐκ τῶν ἀπλίκτων αὐτῶν. δύναται δὲ καὶ τὸ

τόπον συζάσασθαι ποτὲ διὰ τῦ πόνου.* πορθῆλθον, ἐν ᾧ τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀνθρώπων κόπον, καὶ τῆς καλκατζούρας αὐτῶν.

ΚΑΛΠΑ.

Κάλπα, motus siue incessus temperatus & compositus. Leo Constitut. VII. §. 37. Καὶ τὰ κοντάρια ἀναβασταζόντων ἐπὶ τῶν ὤμους αὐτῶν, καὶ ὑποκρυπτομένων μετὰ τῶν σκουταρίων ἐπελαύνειν εὐτάκτως* τετραπόδῳ μόνῳ, ἤγουν κινήματι συμμέτρῳ τῷ λεγομένῳ κάλπα, καὶ μὴ βιαίως τρέχειν. In cod. Mediceo. ἐπελαύνειν εὐτάκτῳ καὶ συμμέτρῳ κινήματι τ. λ. κ. κ. μ. ἰσχυρῶς τρ. Suidas: καλπάζειν, τὸ ἀβρῶς βαδίζειν. molliter & suspenso pede incedere.

ΚΑΜΑΡΔΑ.

Καμάρδα. Τέντα. Leo Constitut. §. 12. Τέντας διπλᾶς ἢ σαγία διπλᾶ, εἰς τὸ τὸ μὲν ἐν σκέπεσθαι, εἴπερ χρεία καλέσοι, τὸ δὲ ἕτερον εἰς

τεύταν, ἤτοι τὸ λεγόμενον καμβρόδην, ἔχειν. Nec plena interpretatio Filippi Pigafettæ. Mauricius lib. V. cap. 3. εἰς τὴν τεύταν ἤτοι καμβρόδαν ἔχειν καὶ ἀνάπαυλιν βουκελάτου. Leo Constitut. §. 193. κοινοποιήσεις τὰ κουλουβέρνια, καὶ εἰς μίαν καμβρόδαν λεγομένην τὰ δύο ποιήσεις ἀναπαύεσθαι. Indeque hodie vocant, Camarades.

ΚΑΜΕΛΑΥΚΙΟΝ.

Καμελαύκιον. Suidas: Ῥωμαϊκὴ ἡ λέξις· ῥηθείη δ' ἂν καὶ ἑλληνιστί, παρὰ τὸ καῦμα ἐλαύνειν, καυμελαύκιον. sic impleo è vetere Glossario ms. in quo prӕterea legitur: Καυμασία καὶ καμελαύκιον, διὰ τὸ πρὸς τὸ καῦμα ἐπιτήδειον εἶναι. Hodiéque pileum latum, dicunt, καμιλαύχι: & pannum vtrinque pendentem, καμίλαβο. Cedrenus 139. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα καταστολὴ σαυειδὴς ἀντὶ πίλου τῇ κεφαλῇ τιθεμένη· καλεῖται δὲ παρ' Ἰταλοῖς κάμελα, ἐξ οὗ καὶ καμελαύκια.

Item

Item Καμελαύκιον, φοινικὶς, bellici conflictus signum. Leo Naumachicis, §. 45. Ἐν γὰρ πολέμου καιρῷ σημεῖον εἶχον τῆς συμβολῆς, αἴροντες τὴν λεγομένην φοινικίδα· ἤγουν τὸ λεγόμενον καμελαύκιον ἐπὶ κονταρίου ὑψούμενον, ἐρυθρὸν τὴν χρόαν. Καυμασία, tegumenti & galeæ vsum prębuit. Antipater:

> ---- μακεδόσιν εὔκολον ὅπλον,
>
> καὶ σκέπας ἐν νιφετῷ καὶ κόρυς ἐν πολέμῳ.

Iulius Aphricanus: καὶ ῥάπται περὶ ἐπιλώρικα καὶ καμαλαύκια παχέα εἰ δέησοι ἀντὶ κασσίδος. Lexicon Cyrilli ms. Κίδαρις, περίθεμα κεφαλῆς εὐκόσμιον, καλὸν, εἶδος καμαλαυκίου. Fortean hinc emendandum vetus Glossarium, in quo legitur: Galerus, calamancus. Idem: Pileum, calamancum.

ΚΑΜΠΟΣ.

Κάμπος, χωρίον. Nicet. Choniat. κάμπος, ἤγουν πεδίον. Idem: κάμπος, πεδίον

ὕπλιον. Mauricius Strateg. Ἐὰν τοξόται εἰσὶν, εἰς κάμπους τάσσεσθαι σπουδάζειν, καὶ τὴν ἐκ χειρὸς συνάψεις μάχην ποιεῖσθαι. Leo Constitut. VII. §.32. μὴ ἐλάσῃς ἰσχυρῶς ἐν τῷ κάμπῳ, ἵνα μὴ σκορπίσῃς τὴν σὴν τάξιν.

ΚΑΜΠΙΔΟΥΚΤΩΡ.

Καμπιδούκτωρ, ὁδηγός: Mauricius Strategic. Ἔμπροσθεν δὲ τοῦ μετώπου περιπατοῦσιν ὁ καμπιδούκτωρ καὶ ὁ μανδάτωρ· ὁ μὲν τοὺς τόπους ἐρευνῶν καὶ ὁδηγῶν· ὁ δὲ τὰ * μανδάτα γνώμῃ τοῦ ἄρχοντος διδούς. Idem: Προπορευομένου τοῦ ἄρχοντος ἅμα τῷ βανδοφόρῳ καὶ μανδάτωρι, καὶ καμπιδούκτωρι, καὶ τουβάτωρι ἐπακολουθοῦσιν ὡς ὡρίσθησαν οἱ λοχαγοί. Idem, VII. cap. I. Ὅπου μὲν τριβοῦνον γενναῖον καὶ φρόνιμον καὶ κατὰ χεῖρα μάχεσθαι δυνάμενον, ὅπου δὲ βικάριον, ἢ καμπιδούκτωρα. &c. In Suida scribitur, Καμπιδήκτωρ.

KANTATΩP.

KAντάτωρ. παρακλήτωρ. στρατοκήρυξ. Tit. apud Leonem: Περὶ τοῦ λεγομένου καντάτωρος, ἤγουν στρατοκήρυκος. Idem Leo Constitut. III. §. 6. Παρακλήτορες δὲ οἱ διὰ λόγων διεγείροντες τοὺς στρατιώτας πρὸς τοὺς ἀγῶνας, οὓς οἱ περὶ ἡμᾶς νεώτεροι, καὶ τῶν ἄλλων τακτικοὶ, ῥωμαϊστὶ καντάτορας ἐκάλεσαν. Idem Cōstitut. XII. §. 72. Ἁρμόδιον δὲ ἡμῖν καταφαίνεται, ἐν τῷ τῆς συμπλοκῆς καιρῷ, καὶ τὸ τῶν λεγομένων καντατόρων ἔργον. οὗτοι δέ εἰσιν οἱ τοὺς στρατιώτας διὰ λόγων προθυμοῦντες, καὶ συμβουλεύοντες, καὶ κατεπᾴδοντες, καὶ παρακαλοῦντες πρὸς τοὺς ἀγῶνας. Sequenti §. Λέγειν δὲ τοὺς καντάτορας πρὸς τοὺς στρατιώτας προτρεπτικά τινα πρὸς τὸν πόλεμον τοιαῦτα. Πρῶτον μὲν ἀναμιμνήσκοντας τὸν μισθὸν τῆς εἰς θεὸν πίστεως, καὶ τὰς ἐκ βασιλέων εὐεργεσίας, καὶ τινῶν ἐπιτυχιῶν προγεγενημένων· καὶ ὅτι ὁ ἀγὼν ὑπὲρ θεοῦ ἐστι καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης, καὶ ὑπὲρ ὅλου τοῦ ἔθνους,

πλέον δὲ ὑπὲρ ἀδελφῶν τῶν ὁμοπίστων, εἰ τύχοι, ὑπὲρ γυναικῶν, καὶ τέκνων, καὶ πατρίδος. καὶ ὅτι αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ἀριστευόντων κατὰ πολέμοις ὑπὲρ τῆς τῶν ἀδελφῶν ἐλευθερίας· καὶ ὅτι κατὰ τῶν τοῦ θεοῦ ἐχθρῶν ὁ τοσοῦτος ἀγών. καὶ ὅτι, ἡμεῖς μὲν τὸν θεὸν ἔχομεν φίλον, τὸν ἔχοντα ἐξουσίαν τῆς ῥοπῆς τοῦ πολέμου, ἐκεῖνοι δὲ ἐναντίον αὐτὸν ἔχουσι διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἀπιστίας· καὶ εἴ τι ἕτερον τούτοις ὅμοιον ἐπινοοῦντας ποιεῖσθαι τὴν παρακλητικὴν νουθεσίαν· πολλὰ γὰρ ἰσχύει τοιοῦτος λόγος εὐκαίρως γινόμενος διεγεῖραι ψυχὰς, μᾶλλον ἢ χρημάτων πλῆθος. Idem Cantatorum siue prædicatorum meminit etiam §. 122. Nec placet interpretatio Pigafettę: del messagiero ò nuntio dell' essercito.

ΚΑΠΛΙΑ.

Καπλία & καπούλια. Vide Σκαπλία.

ΚΑΠΠΑ.

Κάππα, Cappa. Mauricius Strateg. VII. Γονομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῷ τῆς παρα-

τάξεως τόπῳ, ἵσταται ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ βανδοφόρος, ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ ὁ τὴν κάππαν βαστάζων, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ τὴν τύβαν. Vualafridus Strabo lib. De quibusdam reb. ad miss. spect. Dicti sunt autem primitùs cappellani, à cappa beati Martini, quam reges Francorum ob adiutorium victoriæ in prœliis solebant secum habere. quam ferentes & custodientes cum ceteris sanctorum reliquiis clerici, cappellani cœperunt vocari.

ΚΑΡΑΓΟΣ.

KΑραγός. Leo Constitut. III. §. 54. Καραγὸς λέγεται ὁ διὰ τῶν ἁμαξῶν, καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν, γινόμενος περιορισμὸς εἰς ἀσφάλειαν τοῦ στρατοῦ. Idem Constitut. XI. §. 45. Τὸν μὲν καραγὸν, ἤτοι τὰς ἁμάξας, καὶ τὰ ὅμοια. & 49. καραγὸν δὲ λέγομεν τὰς ἁμάξας, καὶ τὸν δι' αὐτῶν περιτειχισμὸν τοῦ

φοσσάτου. Hinc quod vocant, Cariage.

ΚΑΡΒΑΤΙΩΝΕΣ.

Καρβατίωνες. Philon V. Βελοποι. Δεῖ καὶ βάλλειν ἐκ τῶν καρβατιώνων λίθοις ὡς μεγίστοις τοὺς πλησιάζοντας τῷ τείχει.

ΚΑΡΦΙΑ.

Κάρφια, ἧλοι. clauiculi, quibus suppingebantur militum calcei, quò diutiùs per itinera durarent. vnde Clauati dicti, eo quod minutis & acutis clauis vincirentur. Isidor. Origin. XIX. cap. vlt. Leo Constitut. V. §. 5. Λωρόσσοκα, πεδικλὰ, σεληναῖα, σιδηρᾶ μετὰ καρφίων αὐτῶν, ῥινία, σουβλία. Idem Constitut. VI. §. 25. Τὰ δὲ ὑποδήματα αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐστὶν μικροῖς καρφίοις καθηλοῦσθαι πρὸς πλείονα ὑπουργίαν· χρήσιμα γὰρ ταῦτα ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις μάλιστα. alia lectio in cod. Regio: τὰ δὲ ὑποδήματα αὐτῶν μὴ ἔχειν ὀξείας

ἐμπεπαρθαι· ἀναγκαῖον δὲ καὶ ὀλίγοις μικροῖς ἥλοις καθηλοῦσθαι αὐτὰ, ἤγουν καρφίοις, πρὸς πλείονα ὑπουργίαν. χρήσιμα γὰρ ταῦτα. Mauricius Strateg. pro ἥλοις, aut καρφίοις, dixit: κέντζοις. Vide Ῥωθώνια. Festus: Clauata, calciamenta clauis confixa. Qualia erant rusticorum: Theophrastus Charact. IX. καὶ εἰς τὰ ὑποδήματα ἥλοις ἐγκρούσαι.

ΚΑΣΣΙΔΕΣ.

Κασίδες, Cassides, Galeæ. Mauricius I. Strateg. Κασίδας ἐχούσας ἄνωθεν τουφία μικρά. Idem lib. VII. εἰ δὲ γυμνός ἐστι καὶ καθαρὸς ὁ ἀὴρ, τότε τὰς κασίδας παρασκευάζειν· μὴ πρὸ πολλοῦ φορεῖσθαι, ἀλλὰ ταῖς χερσὶ κατέχεσθαι μέχρις οὗ ἐγγίσωσιν οἱ ἐχθροί. Nicet. Choniat. Κάσσις, κασίδιον.

ΚΑΣΤΡΟΝ.

Κάστρον. Suidas: Κάστρον κατὰ Ῥωμαίους παρεμβολὴ ἀσφαλής. Vrbicius: Κάστρον

κινούμενος κατὰ τετράγωνον σχῆμα. Mauricius in Legibus militaribus: Εἴ τις παραφυλακὴν πόλεως ἢ κάστρου τις ἀθετεῖ, τοῦτο προδῶσι, &c. Sic apud Nicetam, κάστρον, πόλις, τειχισμός, πόλισμα· ἰσόγαιον ἀπὸ τῶν ἔσωθεν, γήϊνον ὄροφον. Hinc fortè καστρεύειν, munire: Scriptor apud Suidam: καστρεύσαντες δὲ ἑαυτοὺς περὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον διὰ παρακλήσεως πείθειν ἐνόμιζον. Item Καστελλῶσαι, apud Mauricium: χρησίμους δὲ τοξότας βάλλειν ἐν αὐτοῖς, ἢ γυναῖκας, καὶ καστελλῶσαι αὐτούς.

ΚΕΝΤΆΡΚΟΣ.

Κένταρχος, Leo Constitut. III. §. 6. Πρώτη κεφαλὴ ὁ στρατηγὸς, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ μεράρχαι, εἶτα δρουγγάριοι, εἶτα οἱ κόμητες, ἤγουν οἱ τῶν λεγομένων βάνδων ἄρχοντες· εἶτα οἱ κένταρχοι, ἐφεξῆς δὲ οἱ δέκαρχοι, ἤγουν οἱ πρῶτοι τῶν λεγομένων ἀκιῶν. Ibidem. §. 11. Κένταρχος δέ ἐστιν ὁ ἑκατὸν ἀν-

δρῶν

δεκῶν ἀρχων, ἤτοι ἑκατόνταρχος. Basilius Naumachicis: Ἑκατοντάρχης, ὁ ἐπὶ μιᾶς τινὸς ἑκατὸν ἀνδρῶν ἡγούμενος, ὅστις καὶ τετράρχος κέκληται. ἔστι δὲ ὁ λεγόμενος κένταρχος· κέντουμ γὰρ παρὰ ῥωμαίοις ὁ ἑκατὸν ἀριθμός· προσηγόρευται καὶ κένταρχος, ὁ ἑκατὸν ἀνδρῶν ἡγούμενος. Vide, Κόμης.

KENTOΥKΛA.

KΈντουκλα, cētunculi. Mauricius Strategic. III. cap. 2. Προμετωπίδια ἔχειν σιδηρᾶ κατὰ τῶν μετώπων τῶν ἵππων, καὶ στηθῆα σιδηρᾶ, ἢ ἀπὸ κεντούκλων. Idem: * κουνία, ἤγουν νευρικὰ, ἀπὸ κεντούκλων πλατέα πάνυ. Idem XI. de Scythis: οὐκ αὐτοὶ δὲ μόνον ὁπλοφοροῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἵπποι τῶν ἐμφανῶν σιδήρῳ, ἢ κεντούκλοις, τὰ ἔμπροσθεν μέρη σκέπονται. Leo Constitut. V. §. 5. νευρικὰ τὰ ἀπὸ κεντούκλων γινόμενα, καὶ αὐτὰ ἀντὶ λωρικίων τοῖς μὴ ἔχουσι σιδηρᾶ· κέντουκλα φαρδέα εὐ-

δύοντα τῶν στρατιωτῶν μετὰ τῶν ὅπλων. Idem Constitut. VI. §. 8. Τοὺς δὲ ἵππους καὶ μάλιστα τῶν ἀρχόντων, καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιλέκτων, περιμετωπίδια ἔχειν καὶ στηθίδια, ἢ σιδηρᾶ, ἢ ἀπὸ κεντούκλων, ἤτοι νευρικά. Idem §. 13. Χρὴ τὰ κέντουκλα ἔχειν πλατέα πάνυ, ἔχοντα μανίκια πλατέα, &c. Idem paulo post: Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως πῶς ἀναγκαῖα τὰ κέντουκλα ἐν ταῖς * βίγλαις. οὐ διαφαίνονται γὰρ μήκοθεν αἱ ζάβαι τοῖς πολεμίοις, ὑπ' αὐτῶν σκεπόμεναι. Nec solùm homines aut equi, sed & machinæ ipsæ centuclis tegebantur. Apollodorus Poliorceticis: Καὶ γὰρ ἐκ τῶν ἐμπροσθίων μερῶν σκέπεσθαι ὀφείλει βύρσαις καὶ κεντούκλοις. Idem: σκέπεται δὲ ὅλος ὁ κόραξ διὰ βύρσης καὶ κεντούκλου. Κέντουκλα igitur βύρσαι συνερραμμέναι. Et mimi personam, centunculum vocat Apuleius in Apolog.

ΚΕΦΑΛΗ.

Κεφαλή. πρόσω κεφαλή, chef d'armée. capitaine. Leo Constitut. III. §. 6. Πρόσω κεφαλή ὁ στρατηγός. Κεφαλεύειν, ναυαρχεῖν, ἢ στρατηγεῖν. Nicet. Choniat. Κεφαλατίκιον, ἡγεμονία. Κεφαλατικεύων, ἄρχων. Κεφαλάδας, στρατηγός. Κεφαλάδαι τῶν δημοσίων ἐνοχῶν, ἤτοι τὰς δημοσίας ἀναζωννύμενοι ἀρχάς. Κεφαλάδες, ἀρχικῶς προεδρεύοντες. Sic apud Curopalatem: τρίτον δὲ, λόγῳ τῶν μερικῶν κεφαλάδων, ἀφ' οὗ μέρους ἕκαστος ἄρχει.

ΚΕΡΚΙΤΑ.

Κέρκιτα. Circationes. Anonymus scriptor περὶ καταστάσ. ἀπλ.: Δεῖ τὰς ἔνδον τοῦ χάρακος ἐν κύκλῳ, φυλακὰς ἤτοι κέρκιτα ἐπιμελῶς γίγνεσθαι ἐν τῷ κενῷ χωρίῳ. Iulius Aphricanus: Οὐδέποτε γὰρ ἅμα πάντες ὁμονοήσουσι πρὸς προδοσίαν ἢ φύλακες, οὐ-

δὲ πάλιν ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καιρῷ πρὸς βαθὺν ὕπνον κατενεχθῶσι· καὶ μάλιστα ἐὰν κέρκετα ἢ παρακέρκετα ἐπινοηθῇ, ἀλλὰ μὴ περὶ πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς, ἀλλὰ δὲ περὶ δευτέραν, ἢ ἕτερα περὶ τρίτην. Paulùm ab his dissentit Gloss.ms. Κηρκήτορες, οἱ περὶ τοὺς μαχομένους περιϊόντες, ἢ χορηγοῦντες ὅπλα, αὐτοὶ μήπω ἐπιστάμενοι μάχεσθαι. Vt autem Κέρκετα, sic & Κερκιλεύεσθαι dixit idem Anonymus: Ἐχέτωσαν δὲ ἢ ἀρχηγοὺς τῶν χρησίμων, ἵνα ἢ παρ' αὐτῶν δεόντως αἱ βίγλαι τὰς στάσεις λαμβάνωσι καὶ κερκιλεύωνται. Corona pretiosa: Cerchare, γυρεύειν, μαστεύειν. Veteres quoque dixerunt, Circare. circaneam auem. circitores. Glossæ Isidori ms. Circat, circumuenit. Κέρκετα ποιεῖν, faire la ronde. cherguet. Vet. Gloss. Tit. de militia. Circitus, περιοδεία.

ΚΙΝΣΤΕΡΝΗ.

Κινστέρνη, cisterna, ad militares vsus. Mauricius XI. Strategic. sub fin. Χρήσιμον δέ ἐστι καὶ τὸ ὄξος ἐν τοῖς ἀφανιζομένοις ὕδασιν· ἀμβλυωπεῖ γὰρ καὶ μεταβάλλει τὴν τούτου ὀσμὴν εὐκόλως. Δυνατὸν δέ ἐστι καὶ σανίδας παρασκευάσαι παχυτέρας, καὶ ἐν κατορύγματι συμπῆξαι αὐτὰς ὡς ἐπὶ σαρπίου, καὶ διὰ πίσσης καὶ στυπείου, ἢ καμψαρικῶν καταασφαλίζεσθαι τὰς σχίζας, ἤτοι τοὺς ἁρμοὺς αὐτῶν. Καὶ ἐν τάξει ξυλίνης κινστέρνης κατασκευάσαι * συμμίζου, εἴτε μίαν, εἴτε πλείους, ἐχούσας * κ' ἐπὶ δέκα πόδας μῆκος, καὶ ὕψος ὀκτὼ ἢ δέκα, μέχρις οὗ καὶ ἐγχώρηθι κινστέρναι γίνονται. δῆλον γάρ ἐστιν ὡς ἐν τοῖς * μειζοτέροις ἀγγείοις πλέον τὸ ὕδωρ διαμένει. κατοχία δὲ ξύλινα ἐν τῷ μέσῳ τῶν κινστέρνων * δεῖ βάλλεσθαι, καὶ σανίδας παχείας, ἵνα μὴ τῷ πλήθει τοῦ ὕδατος βιαζόμεναι αἱ σανίδες, διαστρέφωνται, καὶ τὸ ὕδωρ ἀπολύωσιν. Eadem fere leguntur apud Leonem Consti-

tut. XV. §. vlt. Item hæc §. 61. Ἐὰν δὲ ἀπὸ κινστέρνης ἔχωσι τὸ πόσιμον ὕδωρ, καὶ οὐκ ἀπὸ πηγῆς* ἀδιαλείπτου, μέτρῳ τινὶ καὶ διοικήσει γίνεσθαι τὴν διανομὴν, καὶ μὴ ἔχειν ἐπ' ἐξουσίας τὸν θέλοντα ὡς ἀρκέσει αὐτῷ δαπανᾶν. Suidas: Μωκισία, κινστέρνα.

ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΙ.

Κλεισοῦραι. Clusuræ. Suidas: Οὕτω καλοῦνται τὰ ὀχυρώματα τῶν διαβάσεων τῇ πατρίῳ τῶν ῥωμαίων φωνῇ. Idem, Ἐμβολὴν, κλεισούραν. Constantinus Porphyrogenneta lib. περὶ θεμάτων: Τὸ δὲ θέμα τῆς μεσοποταμίας οὐ πολυχρόνιόν ἐστι, οὐδὲ μέγα τι ἦν καὶ περιβόητον, ἀλλὰ κλεισοῦρα τις ἀνώνυμος καὶ ἀνωνόμαστος. Nicet. Choniat. Κλεισοῦραι, δυσχωρίαι. Item ἀμφιλαφῆ χωρία, κλεισοῦραι καὶ λόφοι. vnde fortean Longini, de quibus Constantinus Themate I. Leo Constitut. IX. §. 26. Προκαταλαμβά-

νεῶσαι τὰς ὑπερβάσεις, καὶ τὰς τῶν στενῶν παρόδους, ἤγουν τὰς λεγομένας κλεισσούρας. Cedrenus 363. ὡδοστατήθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐν τῷ στενῷ τῆς κλεισσούρας. Clusura in aqua, in vetustis Alaman. legib. SI QVIS ALIQVAM CLVSVRAM IN AQVA FECERIT, ET IPSA AQVA INFLAVERIT. &c. Item limites inscriptionibus quasi clusuris cludebantur. vnde apud Hygenum lib. de Limitib. constituen. anguli clusares, & latera clusaria. Conferenda hæc cum iis quæ scribserunt doctissimi viri Barnabas Brissonius lib. III. de verb. Sign. Iac. Cuiacius lib. III. Obseruat. cap. 24. Petr. Pithoeus I. Aduers. cap. 14. Bonau. Vulcanius Notis ad Constantinum Porphyrogennetam.

ΚΛΙΒΑΝΙΑ.

Κλιβάνια. Nicetæ codex Barbarogræcus interpretatur στολὰς ἐπιθωρακίους. Gloss. Isidori ms. Clibanari, quasi tunicæ ferri. Nicetas VI. Ἰδὼν δὲ καὶ τὸ ἐπάνω κλίβανον ὃ ὁ βασιλεὺς ἐπάνω τῶν δερμάτων αὐτοῦ ἐφόρει, &c. Leo Constitut. V. §. 5. Κλιβάνια σιδηρᾶ, ἢ καὶ ἐξ ἑτέρας ὕλης, &c. Idem Constitut. VI. Εἰ δυνατὸν δὲ καὶ θώρακας ἔχειν οἵ τινὲς καλοῦνται νῦν κλιβάνια, καὶ αὐτὰ στιλπνὰ καὶ λαμπρά. Idem §. 32. Ὅπλιζον δὲ τῶν μὲν κατάφρακτον καβαλλάριον πανταχόθεν αὐτόν τε καὶ ἵππον, καὶ τῶν μὲν ἄνδρα λωρικίοις καὶ κλιβανίοις, ἢ σιδηροῖς, ἢ ἐκ κεράτων ἐπιπλεγμένοις, (Lege, ἢ ἐκ κράτων πεπλεγμένοις) καὶ παραμηρίοις· τοὺς δὲ ἵππους κατάφρακτον παραπλευριδίοις, καὶ προμετωπιδίοις, ἤγουν τὰ πλευρὰ καὶ τὰς κεφαλάς, καὶ τοὺς τραχήλους τῶν ἵππων διὰ κλιβανίων, ἢ λωρικίων, ἢ ἄλλης ὕλης κατέσκεπον. Constantinus Tacticis: ἐξώ-

ἐξώπλιζον δὲ τὸν μὲν κατάφρακτον καβαλλάριον πάντοθεν αὐτῶν καὶ τὸ ἱππάριον αὐτοῦ. Τὸν δὲ καβαλλάριον ἐξώπλιζον λωρικίοις καὶ κλιβανίοις, ἢ σιδηροῖς ἢ ἀπὸ κεράτων πεπλεγμένοις. Curopalates: ὅτι Τζάκονες δὲ μετὰ καπασίων, φοροῦντας καὶ ἐπάνω κλίβανα ἢ ερράνεα λέοντας περὶ τὸ στῆθος ἔχοντα ἱσταμένους, λευκοὺς, ὁρῶντας ἀντικρὺ κατὰ πρόσωπον, ὡσαύτως καὶ ὄπισθεν. Item apud Nicetam Κλίβανοι μετὰ σύρματος. Item Clibanarij, de quibus B. Brissonius III. de verbor. signif.

ΚΟΜΕΆΤΟΝ.

Κομεάτον, ἀπόλυσις τοῦ στρατοῦ. Suidas: Κομιάτον, ἐξαίτησιν λαμβάνων τοῦ ἀφεθῆναι. Leo in legibus Militarib. Ἐάν τις τολμήσῃ βαγεῦσαι ὑπὲρ τὸν χρόνον τοῦ κομεάτου, ἤγουν τῆς ἀπολύσεως τῶν στρατιωτῶν, εἰς τοὺς ἰδίους οἴκους, εἰς διηνεκῆ * ταξίωνα κατακριθῆ. Idem: Εἴ τις ἐν καιρῷ πολέμου, δίχα κομεάτου, ἤγουν ἀπολύ-

σεως τοῦ τρατοῦ, σρατιώτην τολμήσῃ ἀπολῦσαι, &c. Mauricius: Ἐν καιρῷ εἰρήνης κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπαρχίας τὰ κομεάτα τῷ σρατιώτῃ γενέσθω. Leo: ἐ.κ.ἐ.κ.ἰ.δ.ἰ.ἐ. ὁ τῆς ἀπολύσεως καιρὸς τῷ σρατιώτῃ διδόσθω. Vide Βαγεῦσαι. Comiatum, congé. Tertullianus lib. de Patientia, cap. VI. commeatum ſibi faciunt delinquendi. Kapitul. Karol. mag. lib. V. 17. Mulier ſi ſine comiato viri ſui velum in caput ſuum miſerit, &c.

ΚΟΜΗΣ.

Κόμης, Suidas: ὁ τοῦ λαοῦ ἄρχων. Conſtantinus lib. περὶ Θεμάτ. Κόμητας τοὺς νῦν σρατηγοὺς ἔλεγον. Mauricius Strategic. Κόμης δέ ἐστιν, ἤτοι τριβοῦνος, ὁ τοῦ τάγματος, ἢ ἀριθμοῦ ἢ βάνδου ἡγούμενος. Leo Conſtitut. III. §. 6. Οἱ κόμητες, ἤγουν οἱ τῶν λεγομένων βάνδων ἄρχοντες. Vide Δροῦγγος. Idem

Leo §.10. Κόμης δέ ἐστιν ὁ τοῦ ἑνὸς τάγματος ἤτοι βάνδου ἀφηγούμενος. Quędam è Leone catalecta & militarium officiorum designationes ediderunt eruditissimi viri Robortellus & Vulcanius: sed in iis turpe mendum est. Nam omissa hac Comitis definitione, Centarchi definitio sub titulo Comitis malè collocatur. Ea igitur restituta lege deinceps: Κένταρχος δέ ἐστιν ὁ ἑκατὸν ἀνδρῶν ἄρχων, ἤτοι ἑκατόνταρχος, ὅστις καὶ ὑπὸ τὸν κόμητα τέτακται. Idē Leo §.66. ἄρχοντα ἤτοι κόμητα γενναῖον, καὶ φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον, καὶ κατὰ χεῖρα μάχεσθαι δυνάμενον. Idem Naumachicis: §. 24. οὐχ ὡς ἔτυχεν ἁπάντων τῶν δρομώνων πορευομένων, ἀλλ' ἐπιστήσεις αὐτοῖς ἄρχοντα, ἢ κατὰ πέντε, ἢ κατὰ τρεῖς δρόμωνας ἕνα τὸν λεγόμενον κόμητα, ὅστις ναύαρχός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν ὑπ' αὐτὸν δρομώνων ὑπάρχων. Comitum verò circa Imperatorē multiplex fuit dignitas; vt videre est apud Curopalatē.

ΚΟΝΤΟΣ.

Κόντος, Κοντάριον, ξυστὸν δοράτιον. Κονταροξίφαρα, βέλη. Κοντοφορεῖν, μετὰ κονταρίων μάχεσθαι. Nicetas. Leo: Δόρυ τὸ κοντάριον ἔλεγον. Mauricius lib. IIII. Strategic. cap.4. καὶ τῶν κόντοις ἀναβασταζόντων ἐπὶ τῶν ὤμοις, ὡς τὰ ξανθὰ ἔθνη, καὶ ὑποκρυπτόντων τοῖς σκουταρίοις. Hinc κοντάτον ἔθνος apud eundem VIII. cap.1. κοντάτον ἐστὶ τὸ ἔθνος, εἰς δυσχωρείας αὐτὸ προσκαλεῖσθαι. Hinc etiam apud Leonem Constit. XII. §.40. κοντάρατοι, contati: κἄντε τοξόται εἰσὶ, κἄντε κοντάρατοι. Iulius Aphricanus: μαχόμενοι δὲ, ὅτε μὲν διώκουσιν, ὀφείλουσιν εἶναι ἔμπροσθεν οἱ κοντάρατοι, ἔπειτα οἱ σπαθάτοι, &c. Eadem voce aliquoties vtitur Constantinus in Tacticis. Vide Σκουτάριον. Ξυλοκοντάρεια ἢ ἐγκράσματα τῶν ἀλόγων. Nicet. Choniat.

ΚΟΝΔΑ.

Κονδά. Corona pretioſa: Corto, κονδὸς μικρός. Mauricius Stategic. I. Εἴτε ζωσάρια γοτθικά, εἴτε ἀρμελαύσια ἔχουσι, κονδὰ μέχρι τῶν γονάτων δεῖ φορεῖν αὐτούς. Ibidem: καὶ τὰς κουρὰς δὲ αὐτῶν κονδὰς γίνεσθαι· καὶ μὴ ἀφιέναι αὐτοὺς τελείας τρίχας χρήσιμόν ἐστι. Leo Conſtitut. VI. §. 25. Τὰ δὲ ἱμάτια τῶν πεζῶν ἁπάντων ἔστωσαν κονδὰ μέχρι τῶν γονάτων αὐτῶν. Item apud Mauricium Titulus: Πῶς δεῖ ταῖς μακροτέραις καὶ κονδοτέραις τῶν ἐχθρῶν παρατάξεσιν ἁρμόζεσθαι, &c.

ΚΟΝΤΟΥΒΕΡΝΙΟΝ.

Κοντουβέρνιον, Vetus Gloſſarium: Συνοικέσιον, συσκήνιον, συσσίτιον στρατιωτῶν. Vetus Gloſſ. ms. in membranis: Contuuernium: ſcene ſtratioti & erotes. Contubernium, δεκαρχία, ἀκία, βάθος τῶν

ἀκιῶν. Mauricius Strategic. I. ἁμάξας εὐ-σταλεῖς κατὰ δεκαρχίαν ἤτοι κοντουβέρνιον. Idem: Χρὴ τέχνας κατὰ κοντουβέρνιον καὶ δρέπανα καὶ ἀξίνας ἔχειν αὐτούς. Idem: Δεῖ ἕκαστον ἄρχοντα τὸ ἴδιον τάγμα ὀρδινεῦσαι, ἤτοι διανεῖμαι, εἰς κοντουβέρνια. Idem: ὀρδιναλιῶνα ποιεῖσθαι ἐν τοῖς κοντουβερνίοις τουτέστιν ἐν ταῖς ἀκίαις. Idem lib. III. cap. 7. Τὰ κοντουβέρνια ἀπὸ παλαιῶν καὶ νέων γίνεσθαι ἀναλόγως· ἵνα μὴ οἱ παλαιοὶ καθ᾽ ἑαυτοὺς ταττόμενοι ἀσθενεῖς ὦσι, μηδὲ οἱ νεώτεροι ἄτακτοι εὑρεθῶσιν ὡς ἄπειροι. Et lib. VI. cap. 1. Τοσούτους δὲ τοὺς ἐπαρκοῦντας μετὰ κοντουβερνίων καὶ ποιότητα τῶν ταγμάτων, ἤτοι τὸ πλῆθος τῶν ἀλόγων. lib. VIII. Χρὴ τὰ κοντουβέρνια, ἤτοι τὰ βάθη τῶν ἀκιῶν, πρὸς τὴν ποιότητα τῶν ταγμάτων, καὶ τὴν προτεταγμένων καταγραφὴν γίνεσθαι, ἀπὸ παλαιῶν τε καὶ νέων. Leo Constitut. III. §. 2. Διαιρείσθω τοίνυν ὁ πᾶς ὑπὸ σὲ στρατηγὸς εἰς τάγματα ἤγουν τὰ λεγόμενα βάνδα διάφορα. καὶ ἔτι ὑποδιαιρείσθω εἰς δεκαρχίας καὶ κατασκηνωσάτωσαν εἰς τὰ λε-

γόμενα κοντουβέρνια. Ταῦτα δὲ γινέσθωσαν καὶ ἀπὸ πέντε πολλάκις, καὶ ἀπὸ δέκα ἀνδρῶν, ἤγουν κατὰ δεκαρχίαν, ἢ ἓν κοντουβέρνιον ἢ δύο. Ibidem §. 38. Τάξεις δὲ καὶ τὰ κοντουβέρνια εἰ κατὰ πέντε, ὡς εἴρηται, ἢ δέκα ἄνδρας, ἢ κατὰ τέσσαρας, ἢ ὀκτώ, ἢ δέκα ἕξ, ὡς ἂν γινώσκεις τὸ κατὰ καιρὸν χρήσιμον. ἵνα τῇ συνηθείᾳ δεσμούμενοι ὑπὲρ ἀλλήλων ἐν ταῖς μάχαις ἀγωνιζόμενοι, χρησιμώτεροι πρὸς ἀνδρείαν γένωνται. Hinc contubernarij & contubernales. Vid. Fest.

ΚΟΡΤΗ.

Κόρτη, Cortis siue Curtis. Court du Prince. vnde & Cortinarij. Curopalates: Ὑπηρετῶσι δὲ οἱ κορτινάριοι εἰς τὴν τοῦ βασιλέως σκηνήν, ἥτις κόρτη ὀνομάζεται. Leo Constitut. III. §. 30. Ἔστι δὲ καὶ ἡ τοῦ στρατοῦ προέλευσις εἰς τινας ἄρχοντας διαιρουμένη, οἷον τουτέστι κόμητα τῆς κόρτης αὐτοῦ, καὶ τὸν τοῦ θέματος δομέστικον. Idem Constitut. XI. §. 20.

Ἕκαστος δὲ τουρμάρχης ἴδιον μανδάτορα ἀφορίσει, ὥστε εἶναι εἰς τὴν κόρτην τοῦ στρατηγοῦ προσεδρεύοντα. Anonymus περὶ καταστάσ. ἀπλ. Τῆς βασιλικῆς σκηνῆς κατὰ μέσον πηγνυμένης, γυρόθεν τῆς κόρτης, κενὸς ἀφοριζέσθω χῶρος, ἱκανὸς χωρεῖν καὶ τοὺς ἐν νυκτὶ παραμένοντας, καὶ τοὺς ἐν ἡμέρᾳ συνερχομένους εἰς τὴν κόρτην. Idem: Πρὸς δὲ τὸ ἀνατολικὸν μέρος ἔμπροσθεν τῆς κόρτης σκηνὴ πηγνύσθω τὸ Ἀρχονταρεῖον, Cedrenus p.388. de Constantino: Τῷ β ἔτει ἐπιστρατεύει κατὰ Βουλγάρων, καὶ συναντήσας Καρδάμῃ τῷ κυρίῳ Βουλγάρων, πλῆθος λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἀποβαλὼν καὶ τὴν κόρτην, καὶ πᾶσαν τὴν ὑπουργίαν, καὶ τοὺς ἵππους, μόλις αὐτὸς διαφυγὼν εἰσῆλθεν ἐν τῇ πόλει. Postrema hæc verba Historia miscella Pauli Aquilegiensis lib. XXIII. sic interpretatur: Abstulerunt etiam Bulgares sarcinam, pecuniam, equos & aulæa vnà cum vniuerso regio apparatu, &c. Eadem historia lib. XXIV. quod Græcè

dixerat

dixerat Cedrenus, & τὴν λεγομένην αὐλὴν τοῦ Κρούμου ἐνέπρησεν, latinè reddidit: & aulam incendit quæ dicebatur Cortis Crumi. Item Titulus est in legibus Alamann. De eo qui in curte Regis furtum commiserit. Et, De eo qui in curte Ducis hominem occiderit. Igitur Cortinarij, Cortelini, & Coortales, Courtisans, valets de Court. ea enim appellatio τὴν ὕβριν φέρει. Vide Constant. Porphyrogen. Θεμ. Ὀψικ. & patet etiam ex Curopalate.

ΚΟΥΚΟΥΡΟΝ.

Κούκουρον, Γωρυτός, Nicet. Choniat. θήκη τόξων. Aliàs sagittarum theca. carquois. Mauricius lib. II. Strategic. cap. 2. Κούκουρα μετὰ σαγίτων & σκεπασμάτων ἐπιτήδεια, χωροῦντα ἀπὸ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα σαγίτων. Idem: τοξοφάρετρα ἐπὶ τῶν ὤμων

ἀναβασταζόμενα, ἔχοντα κούκουρα μεγάλα, χωροῦντα ἀπὸ πενήκοντα ἢ τεσσαράκοντα σαγιττῶν, σκουτάρια μικρὰ, σωληνάρια ξύλινα μετὰ μικρῶν σαγιττῶν, καὶ κούκουρον μικρόν, &c. Leo Cõstitut. V. §. 3. Τοξάρια μετὰ θηκαρίων αὐτῶν, σαγίττας μετὰ κουκούρων. Idem Constitut. VI. §. 2. Κούκουρα μετὰ σαγιττῶν καὶ σκεπασμάτων αὐτῶν * ἐπιτήδεια, &c. vt in Mauricio s. Κούκουρος, scorteum, bulga, θύλακος, βουλγίδιον, marsupium. Cedrenus 363. Ὁ δὲ Μωάμεθ τῷ στρατηγῷ τῶν Σκλαβίνων κούκουρον γέμοντα νομισμάτων πέμψας. Hist. miscel. XIX. Suggerens interea Muhamat auxilianti Romanis Sclauinorum Duci, mittit ei marsupium numismatibus plenum.

ΚΟΥΜΒΑΡΙΑ.

Κουμβάρεια. Vetus Gloss. in membranis: Cũba, scafos, ploiarion. Glossæ

N

Isidori ms. Cumba, nauis non grandis. Fest. Auienus, Orâ maritimâ;

— cumbis turbidum latè fretum
Et beluosi gurgitem Oceani secant.

Leo Constitut. XIIX. §. 141. Δοκεῖ δὲ τοῖς Κίλιξι Σαρακηνοῖς, ὅσον ἔχουσι πεζικὸν, πρὸς ἀμφοτέρας ἐπιτηδεύειν τὰς μάχας. πρός τε τὴν κατὰ γῆν, διὰ τῆς ἐξόδου τῆς διὰ τοῦ Ταύρου ὄρους· καὶ τὴν κατὰ θάλατταν, διὰ τῶν παρ' αὐτοῖς πλοίων τῶν λεγομένων κουμβαρίων. Idem in Naumachicis. Κουμβαρίοις χρῶνται μείζοσι καὶ ἀργοτέροις. Zonaras in Basilio Macedone: Καὶ ὁ τῆς Ταρσοῦ δὲ Ἀμηρᾶς Ἐσμαὴλ μετὰ πλοίων μεγάλων, ἃ Κουμπάρια τοῖς ἐκ τῆς Ἄγαρ ὠνόμασται, &c.

ΚΟΥΡΣΗ.

Κούρσον. Λεία. Κοῦρσον ποιῆσαι, ἐκδρομαῖς χρῆσθαι. Κουρσεύειν, πορθεῖν, αἰχμαλωτίζειν, ληΐζεσθαι. Κουρσευόμενα, κακοδαιμονοῦντα.

Nicet. Iulius Aphricanus. Παρεκβολ. τῶν στρατηγ. παρατ. Λακεδαιμόνιοι τὴν χώραν τῶν Ἀθηναίων ἐκούρσευον. Περικλῆς δὲ ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων ἔπεμψε πλοῖα πολεμικὰ κουρσεῦσαι τὰ παραθαλάσσια. Mauricius lib. II. Strategic. cap. 2. ἐν καιρῷ τοῦ πολέμου καὶ ἐν καιρῷ κούρσων. Idem lib. VI. cap. 2. ἐν μὲν τοῖς κουρσῶσιν, ἢ σκούλκαις, ἀναγκαῖον ἔχειν τὰ ἄδεστρατα τοὺς στρατιώτας. Κοῦρσα, superuentus, subitariæ incursiones: Idem Mauricius lib. IIX. cap. 1. Τὸν δὲ στρατηγὸν κοῦρσα, ἢ περιπατεῖς ἐγχειρήσεις, δι' ἑαυτοῦ ποιεῖσθαι οὐκ ἐπιτρέπομεν. Leo Constitut. X. §. 8. Καὶ ἐν μὲν τοῖς κούρσοις, ἢ ταῖς ἄλλαις ἐφόδοις, ἔχειν αὐτὰ τοὺς στρατιώτας, &c. Vide Βέρεδον. Hinc etiam Μονόκουρσα apud Nicephorum. Item Κουρσάριοι, coursaires. Glossæ ms. Πειραταί, παραπονтισταί, κουρσάριοι. Item Πρόκουρσα, περιπολεῖα, quæ de militum præda Imperator primus delibare solet. Isaacius Tzetzes ad illa verba Lycophro-

ij M

nis: Πολλοὺς δ᾽ ἀριστεῦς πρόπολλα θ᾽ Ἑλλάδος. εὐγενεῖς Ἕλληνας, inquit, τοὺς λαμβάνοντας προτέλεια, ἤτοι τὰ πρόπιστα τῆς λείας, καὶ πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν, καὶ προέχοντα ἐν τῆς Ἑλλάδος φέροντας ἐν τῷ ἑαυτῶν δορί. paulo post: Προτέλεια δέ εἰσι, τὰ τῆς λείας καὶ τῶν λαφύρων τοῦ πολέμου πρόπιστα καὶ ἐξαίρετα, ἃ περ εἰώθασιν οἱ ἄριστοι λαμβάνειν, ὡς Ἀγαμέμνων τὴν Χρυσηΐδα Ἀστυνόμην, Ἀχιλλεὺς δὲ τὴν Βρισηΐδα Ἱπποδάμειαν, Αἴας δὲ τὴν Τέκμησσαν. Fortaſſe autem Προκούρσοις opponebantur Φυλλια, de quibus in Curopalate: ἀπὸ δὲ τῶν κουρσευομένων πάντα τὰ ποικίλα, ἃ ὀνομάζονται φύλλια, ἔθος ἐστὶ λαμβάνειν τὸν πρωτοστράτορα. viderit Franciſcus Iunius. Malè interim, ἀπὸ τῶν κουρσευομένων, vertit: à curſoribus. Κουρσευόμενα enim κακοδαιμονοῦντα, vt iam docui ex Niceta. ΚΟΥΡΣΩΡΕΣ. Mauric. Strat. οἱ προτρέχοντες τῆς παρατάξεως, καὶ τοῖς φεύγουσιν ἐχθροῖς ὀξέως ἐπιτιθέμενοι. Idem: Κουρ-

σωρες & σύνεδροι. Leo Constitut. III. §.20. Κούρσωρες δὲ λέγονται, ἤγουν πρόμαχοι, οἱ προτρέχοντες τῆς παρατάξεως ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ πολέμου, καὶ τοῖς φεύγουσιν ἐχθροῖς ὀξέως ἐπιτιθέμενοι, οὓς καλοῦσι Προκλάστας. Vide Διφένσωρες, & Προκλάσται. Item Cursores, serui, laquais. in l. Seruis vrbanis. De legatis III. Glossæ veteres: Κούρσωρ, Excercipes, ταχυδρόμος, δρομεύς, & Κούρσωρ. Suidas: Κουρσῶρες, οἱ διατρέχοντες, κοῦρε γὰρ, τὸ τρέχε. Corippus. III.

— iamque ordine certo
Turba decanorum, cursorum, in rebus agentum:
Cumque palatinis stans candida turba tribunis.

ΚΟΡΥΦΑΔΗΝ.

Κορυφάδην, apice fastigiato. vel forte, κορυφάδιν pro, κορυφάδιον. vt in iisdem mss. σελοπούλιν, τυφλὶν pro, σελοπούλιον,

τουφίον. & alia huiusmodi passim. Mauricius lib. II. Strategic. cap. 2. Τουφία εἰς τὰς ὀπισθελίνας τέσσαρα, κορυφάδιν καὶ ὑπογένειον τουφίν. Leo Constitut. VI. §. 10. καὶ τουφία εἰς τὰς ὀπισθελίνας τέσσαρας, καὶ κορυφάδιν τοῦ ἵππου τουφὶν, καὶ ὑπογόνειον ὁμοίως. in codice Mediceo: καὶ τουφία εἰς τὰς ὀπισθελίνας δ΄. καὶ εἰς τὸ κορυφάδιον τοῦ ἵππου τουφίον, καὶ εἰς τὸ ὑπογένειον ὁμοίως. Hinc & emendandus Mauricius videtur.

ΚΟΧΛΑΚΕΣ.

Κόχλακες. Leo Naumachicis: §. 13. Καὶ λίθοις δὲ χειροπληθεῖς πλείστους ἐχέτωσαν, ἤτοι κόχλακας, οὓς τοῖς δρομωνίοις, ὥσπερ κατὰ τῶν πολεμίων βάλλοντες, οὐδὲν ἧττα τῶν ἄλλων ὅπλων αἰδοῦνται· ὅπλα γάρ εἰσιν καὶ λίθοι οἱ πολλάκις ἐστὶ καὶ ἀναγκαιότατοι. Nec recte intellexit hunc locum Io. Checus.

ΚΡΑΒΑΤΟΣ.

Κράβατος, Grabatus. Leo Naumachicis, §.8. Καὶ ὁ τοῦ ναυάρχου δὲ ἤτοι τοῦ κενταρχου κράβατος ἐπὶ τῆς πρύμνης ***** ὁμοίως δὲ καὶ φυλάττων ἐν καιρῷ συμβολῆς ἀπὸ τῶν ῥιπτομένων βελῶν ἀπὸ τῶν ἐναντίων. Basilius Naumachicis de partibus nauis: Ἔνθα δὴ καὶ σκηνὴ πήγνυται τῷ στρατηγῷ ἢ τειχεάρχῳ, ἤγουν κράβατος. ἐν οἷς δὲ ὁ κράβατος ὑπερείδεται, προχαυτῆρες καὶ ἄφλαστα οἱ λεγόμενοι Βόρδωνες. Nicetas Choniates: Κραβάτιον, κλιντὴρ, εὐνή. Κρεβάτια, κλίναι.

ΚΡΙΚΕΛΛΙΑ.

Κρικέλλια, anelli, orbiculi, circuli. Liber Notarum ms. Ω. circellum. Suidas: Κρίκος, τὸ κρικέλλιον. Mauricius II. Strategic. cap. 2. Ζάβας σὺν σκαπλίοις τελείας μέχρι τοῦ ἀστραγάλου ἀνασυρομένας λωρίοις καὶ κρικελλίοις. Leo Constitut. VI. §. 2.

VI.§.2. Ἔχειν δὲ αὐτῶν δεῖ τῶν καθ' ἕνα ἄνδρα ὅπλησιν τοιαύτην· ζάβας τελείας μέχρι τοῦ ἀστραγάλου· δυασυρομένας δὲ διὰ λωρίων καὶ κρικελλίων. Idem habet etiam Constitut. V. §. 5.

ΚΡΟΣΣΙΑ.

Κροσσία, Fimbriæ. Mauricius, lib. II. Strategic.cap.2. Περιτραχήλια στρογγύλα κατὰ τὸ τῶν Ἀβάρων σχῆμα ἐν τάξει * κροσίων λινοῦ ἔξωθεν, καὶ ἔσωθεν * ἐραιοῦ. Forte, ἐρίου. Etenim apud Leonem Constitut. V.§. 5. lego: Περιτραχήλια ἀλυσιδωτὰ σιδηρᾶ ἐνδεδυμένα ἔσωθεν ἀπὸ ἐρίου, καὶ ἔξωθεν λινοῦ. Lexicon Cyrilli ms. Κράσπεδον, τὸ ἄκρον τοῦ ἱματίου· ἔνιοι δὲ τὰ κροσσία τοῦ χιτῶνος. Hodie vulgari idiotiſmo, κλώσια, in mundo muliebri ſunt lemniſci de peplo pendentes.

ΚΟΥΜΠΑΝΙΑ.

Κουμπανία, compagnie. Vide Φερατεία.

O

λ.

ΛΑΚΙΔΙΑ.

Ακίδια. Vide Βηρύτλαι.

ΛΕΓΕΩ͂ΝΕΣ.

Λεγεῶνες. Legiones. Mauricius Strategic. Οἱ ἀρχαῖοι ὅταν αἱ πολύανδροι λεγεῶνες συνίσαντο, τὰ τάγματα τῶν σκουτάτων ἀπὸ ἀκιῶν ιϛʹ ἐποίουν ἀνδρῶν, * διακοσίους πεντήκοντα ἕξ. Eclog. Basilic. LVII. tit. II. ὁσάκις ἐν ταῖς ὄχθαις λεγεῶνες εἰσί. &c.

ΛΩΡΊΑ.

Λωρία, ἱμάντες. Mauricius lib. II. Strategic. cap. 2. Ζάβας σὺν σκαπλίοις τελείας μέχρι τοῦ ἀστραγάλου ἀνασυρομένας λωρίοις. Ibidem: κοντάρια καβαλλαρικὰ ἔχοντα λω-

ϛεία κατὰ τὸ μέσον. Sic & apud Leonem sæpe. Vide Σκουτάρια. ex Cedreno.

ΛΩΡΙ'ΚΙΟΝ.

ΛΩρίκιον, Ζάβα. Lorica. Leo Constitut. V. §. 5. Λωρίκια μέχρι ἀστραγάλου ἀνασυρόμενα διὰ λωρίων καὶ κρικελλίων. perperā Checus: galeæ ad iugulum vsque demissæ. Idem Leo Constitut. VI. §. 36. Τοὺς δὲ ψιλοὺς πάντων ἐλαφροτάτῃ ὥπλιζον τῇ παρασκευῇ· οὔτε γὰρ θώρακας, ἤγουν κλιβάνια, ἢ λωρίκια, &c. Idem: Τοὺς δὲ ἐπιλέκτους τῆς ἀξίας ἔχειν καὶ ζάβας, ἤτοι λωρίκια. Idem in codice Regio: Καὶ γὰρ σκουτάρια ἐποίουν αὐτοῖς στρογγύλα, μεγάλα, παραμήκη, ἃ ἔλεγον θυρεοὺς, καὶ μαχαίρας, ἤγουν παραμήρια, καὶ θώρακας, καὶ κράνη, ἤγουν λωρίκια, καὶ κλιβάνια, &c. Sed hic locus mihi suspectus. Nam in codice Mediceo, legitur: Καὶ γ. σ. ἐ. α. σ. μ. π. ἃ. ἔ. θ. καὶ μ. ἢ παραμήρια καὶ κλιβά-

νια, καὶ κασσίδας, &c. Idem paulo post: Στολὰς δὲ εἶχον * ἰσχυρὰς ἤγουν πηκτὰς, ἀντὶ λωρικίων καὶ κλιβανίων καὶ τῶν ἄλλων. Suidas: Μανδύας, εἶδος ἱματίου, ὅπερ καλεῖται λωρίκιων.

ΛΙΒΡΙΑ.

Λιβρία. Τουφία. Liurées. Constantin. Tactic. κασσίδας ἐχούσας ἄνω εἰς τὰς κορυφὰς τουφία μικρὰ, ἤγουν λιβρία. Vide, τουφία.

ΛΩΡΌΣΟΚΚΟΝ.

Λωρόσοκκον. Mauricius lib. I. Strateg. Ἔχειν δὲ καὶ εἰς τὰς σέλας σκάλας σιδηρᾶς δύο· λωρόσοκκον, πέδικλον, σελοπούγγιν. Leo Constitut. V. §. 5. Λωρόσοκα, πέδικλα, σελιναία σιδηρᾶ.

μ.

ΜΑΓΓΑΝΑ.

Μάγγανα. Satis alij notum fecere hoc vocabulum. Suidas : Μάγγανον, παράδοξόν τι. Scilicet, quidquid repellendis fallendísque hostibus sollers militum cura comminiscitur. Multa verò bellica μάγγανα simul recenset Mauricius lib. XI. Strategic. cap. 3. Μάγγανα ἀμυντικὰ πρὸς ἀποτροπὴν τῶν πετροβόλων· ἀντίκεινται ταῖς τοιαύταις βολαῖς κιλίκια κρεμάμενα ἔξωθεν τοῦ τείχους κατὰ τοὺς προμαχῶνας, σάρκινα χοινία εἰλημμένα· πένπλα κρεμάμενα· καὶ πλίνθος δὲ ἐν τοῖς προμαχῶσιν οἰκοδομουμένη· καὶ πρὸς τοὺς κριοὺς ἀντίκεινται τύλαι καὶ σακκία γέμοντα * ἄχυρα καὶ

ψάμμου. πρὸς δὲ τοὺς παλλίονας, ἤτοι ἐμβό-
λους τοὺς προσαγομένους, ἅρπαγες, πίσσα, καὶ
πῦρ, καὶ λίθοι βαρεῖς κατάκενται ἀπὸ μαγγάνων
ἄφνω χαλώμενοι, διὰ σχοινίων, ἤτοι ἁλύσεων,
καὶ πάλιν ἀνασπώμενοι δι' ἑτέρων ἀντιβαρυμά-
των. πρὸς δὲ τοὺς ἐπαγομένους πύργους πυροβό-
λα εἴδη καὶ πετροβόλα. Hic Mauricij locus explicatior simul & emendatior est apud Leonem Constitut. XV. §. 48. ὁ
μέλλων πολιορκεῖσθαι εὐτρεπίσει μηχανήματα
ἀντικείμενα πρὸς ἀποκώλυσιν τῶν πετροβόλων
μαγγάνων τῶν ἐχθρῶν. ἀντίκεινται δὲ ταῖς τοιαύ-
ταις βολαῖς κιλίκια κρεμάμενα ἔξωθεν τοῦ τεί-
χους κατὰ τοὺς προμαχῶνας, ἢ σάρκινα, ἢ σχοινία
* εἰλιγμένα, ἢ πόντιλα, ἤτοι ξύλα κρεμάμενα, καὶ
πλίνθος δὲ ἐν τοῖς προμαχῶσιν οἰκοδομουμένη.
καὶ πρὸς τοὺς κριοὺς δὲ ἀντίκεινται τυλάρια καὶ
σακκία γέμοντα * ἀχύρου καὶ ψάμμου. πρὸς δὲ
τὰς * χελώνας, ἅρπαγες ἤτοι ξύλα μεγάλα
ἔχοντα ξίφη, καὶ * ἐμπασσόμενα, ὥστε ἢ ἐκτρέψαι
αὐτὴν, ἢ ἀνακουφίσαι καὶ γυμνῶσαι τοὺς ἔσωθεν

τ̃ χελώνης, καὶ οὕτω κατ' αὐτῶν ἐγχειρεῖν ἄνωθεν. ἀλλὰ καὶ πίσσα δι' ἧς * κενουμένης ἐμπρησθήσονται· ὃ πῦρ καὶ λίθοι βαρεῖς κατακενοῦσθαι ἀπὸ μαγγάνων ἄφνω χαλώμενοι διὰ χοινίων ἤτοι ἁλύσεων, καὶ πάλιν ἀνασπώμενοι δι' ἑτέρων ἀντιβαρυμάτων, &c. Porro à manganis Μαγγανάριοι dicti. Leo Constitut. XV. §.36. δι' ἐπινοίας τῶν συνιόντων σοὶ μαγγαναρίων καὶ ἐπιτηδείων ἀνδρῶν πρὸς τὰς τοιαύτας κατασκευάς.

MANΔÁTA.

Μανδάτα. mandata, ἐντολαί, παραγγέλματα. Indéque inscripta Nouella Iustiniani XVII. MANDATA PRINCIPIS. notante Iuliano Antecess. C.P. Constitut. XXI. Sic apud Mauricium in legibus militaribus, μανδάτα λέγειν· μανδάτα δοθῆναι. Et Phædrum lib. I. Fab. dant mandata ad Iouem. & lib. IV. mandant. sed alio sensu.

Apud Mauricium Titulus eſt, Περὶ μανδάτων καθολικῶν, generales quaſdam continens admonitiones. Item lib. IX. Strateg. reperias, σχηματικὰ μανδάτα, mādata ordinandæ tribuendæque aciei. Οὐκ ἄτοπον δὲ καὶ ἄλλα τινὰ σχηματικὰ μανδάτα παραγγέλλειν τοῖς στρατιώταις, ὅταν μάλιστα εὐκαιρῶσιν, ἵνα καὶ δοκιμασθῶσι καὶ ἐθισθῶσι ταῦτα φυλάττειν. Item apud Anonymum: τὸ πρὸς τὸν στρατηγὸν ἀποστελλόμενον μανδάτον.

ΜΑΝΔΑ΄ΤΩΡ.

Μανδάτωρ, mandator. Suid. εἶδος ἀξιώματος. Lexicon Cyrilli ms. Ἡμεροδρόμοι, οἱ ταῖς βασιλικαῖς διατάξεσι ταχύτατα διακονούμενοι μανδάτωρες. Idem: Κεντυρίωνες, μανδάτωρες. Leo Conſtitut. III. §. 16. Μανδάτωρες δέ εἰσιν οἱ τὰ μανδάτα ἀπὸ τῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς στρατιώτας ὀξέως διακομίζοντες. Mauricius: Χρὴ δύο μανδά-

τωρας

τωρας ἀγρύπνους καὶ φρονίμους ἐπιλέγεσθαι. Idem: μανδάτωρας ἀγρύπνους, συνετοὺς, γοργοὺς, καὶ εὐφώνους, εἰδότας ῥωμαϊστὶ καὶ περσιστὶ, ἐὰν ἀπαιτῇ καὶ ἑλληνιστί. Leo: εἰδότας εἰ δυνατὸν διαφόροις γλώσσαις λαλεῖν.

MANIKIA.

MAνίκια. Χειρίδες. Manuel Moschopulus: Χειριδωτὸς χιτὼν, ὁ χειρίδας ἔχων, τὰ λεγόμενα κοινῶς μανίκια. Mauricius lib. II. Strategic. cap. 2. Χρὴ καλιγία, ἤγουν ζάβαιν, ἀπὸ κενδούκλων πλατέα πάνυ, ἔχοντα μανίκια φαρδέα ἐπικεῖσθαι αὐτοῖς. Curopalates, 127 κρεμάμενα τὰ μανίκια δύνουσι μέχρι τῶν ἀστραγάλων. Hinc etiam ΧΕΙΡΟΜΑΝΙΚΑ & ΜΑΝΙΚΕΛΛΙΑ. Leo Constitut. VI. §. 25. Ἔχειν δὲ καὶ χειρομάνικα τὰ λεγόμενα μανικέλλια.

ΜΑΤΡΙΚΙΟΝ.

ΜΑτρίκιον, Matricula. Vetus Gloss. Matra & Matrex, μήτρα, σημείων καὶ ὀνομάτων. Vide τρωπεζίτης.

ΜΆΖΑ.

ΜΆζα, δρουγγιστὶ, ὁμοῦ, simul. Nos dicimus: amas. Leo Constitut. VII. §. 50. Εἴθ᾽ οὕτως ἢ συνάντες αὐτοῖς δρουγγιστὶ, ἤγουν ὡς μάζα, ὁμοῦ, λανθανόντως. &c. In codice Mediceo tantum legitur: Δρουγγιστὶ, ἤγουν ὁμοῦ, λανθ. Idem Leo Constitut. XIV. §. 58. Ἁρμόδιόν ἐστιν ἵνα μᾶλλον δρουγγιστὶ πέσωνται, ἤγουν ὁμοῦ, ὡς μάζα, αὐτῶν ὀρδίνων· οὐχὶ δὲ ἐπὶ μακρᾶς παρατάξεως, τουτέστι κατ᾽ ὀρδίνων ἀκίας, &c. Hinc Μάζαι ξιφοειδεῖς apud eundem in Naumachicis: Ἀκοντίσωσιν ἢ λίθους μυλικοὺς, ἢ σίδηρα βαρεῖα, ἤγουν μάζας ξιφοειδεῖς, δι᾽ ὧν τὴν ναῦν διατρίψουσιν.

MATZOYKIA.

MAτζούκια, massues. Leo Constitut. VI. §.25. Ἐχέτω δὲ ἑκάστη ἅμαξα χρομύλον, ἀξίνην, πέλεκυν, σκέπαρνον, πρίονα, ὀρύγας β΄. σφύραν, πτυάρια β΄. κόφινον, κιλίκια, φαλκίδια, τζηκούρια, ματζούκια. Codex Regius habet, βαρδούκια, non ματζούκια. Mauricius, pro, τζηκούρια, ματζούκια, habet, μαρτζοβάρβουλον. Leo Constitut. VII. §.59. ἢ τὰ ῥιπτάρια, ἢ τζηκούρια, ἢ βαρδούκια (in codice Mediceo, ματζούκια) ἔχοντες. Inter leuem armaturam isti censentur. Idem Leo §.75. Οἱ μὲν ἔχουσι ματζούκια ἢ ῥιπτάρια, εἰς τὸ χαμαὶ ῥίπτουσιν αὐτά. Item apud Curopalatem, ματζοῦκα, quod nos hodie vocamus, Masse. φέρει δὲ, inquit, αὐτὴ δικανικίου, ἣν ἰδιωτικῶς καλοῦσι ματζοῦκα, ἀργυρέαν χρυσωμένην.

Ab eadem forma esse videtur quod in Phauorini Glossis legitur: Μαζάκης δό-ρυ παρθικόν.

ΜΑΓΓΛΑΒΙ΄ΤΑΙ.

Μαγγλαβῖται. Anonymus. Περὶ κατας. ἀπλ. Πρὸς δὲ τὸ ἀνατολικὸν μέρος ἔμπροσθεν τῆς κόρτης σκηνὴ πηγνύσθω τὸ ἀρχονταρεῖον· ἔμπροσθεν δὲ καὶ ταύτης οἱ τοῦ σαύλου ἄρχοντες, σὺν τοῖς ἵπποις ἱστάσθωσαν· οἱ δὲ μαγγλαβῖται κατὰ τὸ εὐώνυμον μέρος ἔμπροσθεν τοῦ τοῦ ἀβεστιαρίου σκηνῆς· κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν ἀνατολικώτερον τοῦ τῆς τραπέζης οἱ πανθεῶται· ὁ δὲ πρόξιμος καὶ ὁ κόμης τῶν βυκίνων σὺν τοῖς μαγγλαβίταις σκηνέτωσαν. &c. ΜΑΓΓΛΑ-ΒΙΑ, ἀλλακτὰ, Nicetæ. Nouel. Leonis XCVI. Balsamon. ad c. XXC. Sex. Synod. in Trullo.

ΜΑΡΤΙΟΣ.

Μάρτιος. Martius campus. Mauric. lib. VII. Strategic. cap. 2. Τὸ μὲν δέξιον κέρας ἐξώτερον· τὸ δὲ ἀριστερὸν ἐσώτερον, παρεχόμενον κυκλοειδῶς τὴν ἐνδυπίαν ἀλλήλων ἐλαύνησιν· ὃν τρόπον ἐν τῷ μαρτίῳ ποτὲ οἱ καβαλλάριοι ἔπαιζον ἐν τοῖς παραχειμαδίοις.

ΜΑΥΡΙΣΚΙΟΝ.

Μαυρίσκιον. Leuis armaturæ milites in locis aſperis & anguſtis vtebantur σκουταρίοις μικροτέροις, καὶ ἐλαφροτέροις, τοξοφαρέτραις, βηρύτλαις, ἀκοντίοις μικροῖς, μαυρισκίοις, καὶ ὀλίγοις μαρτζοβαρβούλοις. Mauricius lib. II. Strategic. cap. 20. Horatius Od. 22. lib. I. Carm. Non eget Mauri iaculis.

ΜΑΡΤΖΟΒΑΡΒΟΥΛΟΝ.

Μαρτζοβάρβουλον, quid teli fuerit, alij iam docuerunt. Addesis hæc è Mauricio: ῥίψαι μήκοθεν βηρύτταν ἢ μαρτζοβάρβουλον. Item: μαρτζοβάρβουλα ἀναβασταζόμενα εἰς θηκάρια δερματινά. Item: βηρύττας ἢ μαρτζοβάρβουλα ἔχοντες. Vide Σαλίβα. Et passim in Leone occurrit.

ΜΕΡΑΡΧΑΙ.

Μεράρχαι. Leo Constitut. III. §. 43. μεράρχαι οἱ λεγόμενοι ποτὲ καὶ στρατηλάται, νῦν δὲ τῇ συνηθείᾳ καλούμενοι τουρμάρχαι. Apud Mauricium vbique legitur, Μενάρχης. lib. II. Strategic. cap. 3. Ὁ δὲ μενάρχης ἐστὶν ὁ τοῦ μέρους τὴν ἀρχὴν ἐμπεπιστευμένος. & alibi sæpiculè.

ΜΕ'ΝΑΥΛΟΝ.

Μέναυλον. In fragmentis quæ ad Æliani Tacticorum calcem à Robortello & Gesnero adiecta sunt, legitur: Ὅτι μέναυλον εἶδος ἐστὶν ἀκοντίου. Leo Constitut. VI. §. 32. Οἱ μὲν εἶχον κοντάρια, ἤγουν τὰ λεγόμενα νῦν μέναυλα, ἅπερ οἱ ἀρχαῖοι λόγχας ἐκάλουν. Idem Constitut. IX. §. 78. Οἱ ἐκ χειρὸς ἀκοντίζοντες διὰ ῥιπταρίων ἢ μεναύλων.

ΜΗΛΑ.

Μῆλα. Leo Constitut. VI. §. 25. in cod. Reg. Ἐπιλέκτους τῆς ἀκίας ἔχειν καὶ ζάβας ἤτοι λωρίκια, εἰ μὲν δυνατὸν ὅλους· ἐπεὶ κἂν δύο τοὺς προέχοντας τῶν ἀκιῶν· * κατὰ δὲ τῶν μήλων, ἤτοι τῶν ὤμων τῆς ζάβας φλαμουλίσκια μικρά. Mauricius lib. II. Strategic. Κοντάρια ἔχοντα τουφία μικρὰ καὶ φλάμουλα κατὰ τῶν μήλων. Hodie vulgari lingua

dicunt, Μῆλο τοῦ σπαθίου, pomum manubrij ensis. vt Βοῦλαν, vaginæ infimum munimentum.

ΜΊΝΣΩΡΕΣ.

Μίνσωρες, Mauricio lib. II. Strategic. cap. 4. Οἱ τὰ ἄπληκτα ἤτοι φοσσᾶτα μεζουροῦντες καὶ καθιστῶντες. Idem lib. III. cap. 12. Πρὸς τούτοις δεῖ καὶ τοὺς μίνσορας τοσούτους εἶναι τοὺς ὀφείλοντας μετὰ τῶν ἀντικενσόρων προλαμβάνειν καὶ τὰ ἄπληκτα μεζεῖν, &c. Vide Αντικένσωρες. Item ΜΙΝΣΟΥΡΆΤΩΡΕΣ. Leo Constitut. III. §. 22. Μίνσωρες δὲ λέγονται οἱ τὰ ἄπληκτα ἤτοι φοσσᾶτα μεζουροῦντες καὶ καθιστῶντες, οὓς μινσουράτορας καλοῦσιν. Anonymus. Περὶ καταστ. ἀπλ. Δεῖ δὲ τὸν μινσουράτορα ἐπιλέξασθαι ἄριστον καὶ ἐμπειρότατον· καὶ σχοινίον μέτρον χιλίων ὀργυιῶν ἐπιδοῦναι αὐτῷ, ἀποστέλλειν τε εἰς ἔρευναν ἐπιτηδείου τόπου πρὸς ἄπληκτον. Idem: Οἱ δὲ προτρέχοντες τοῦ

λαοῦ

λαοῦ τῶν πολεμίων καταλαβεῖν τὸν τόπον πρὸς τὸ διαρπάσαι τὰ ἑαυτῶν ἄπλικτα, ὡς εἰώθη, οὓς μινσουράτορας ἤθισται ῥωμαίοις καλεῖν. Vide Φλάμουλα.

ΜΙΣΣΑΙ.

Μίσσαι in exercitu mane ac vesperi factæ. Mauricius lib. VII. Strateg. & Leo Constitut. XII. §. 115. Χρὴ, εἴτε ἐν φοσσάτῳ διάγει τὸ βάνδον, ἤτοι τὸ τάγμα, εἴτε καὶ καθ' ἑαυτὸ, ὅπου δήποτε ἀπλικεύει, πρωΐας εἰς αὐτὸν τὸν ὄρθρον πρὸ παντὸς πράγματος, καὶ εἰς ἑσπέραν ὁμοίως, μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὰς μίσσας, τὸ τρισάγιον ψάλλεσθαι, καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὴν συνήθειαν. Idem Mauricius lib. I. Strateg. & Leo Constitut. XI. §. 18. Δεῖ τοὺς χρησίμους τῶν * τριβούνων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ταγμάτων, εἰς τὰς πόρτας τοῦ φοσσάτου ἀφορίζεσθαι, ὥστε μετὰ τὰς ἑσπερινὰς μίσσας μέχρι τοῦ σημείου, * μηδένα θαῤῥεῖν παρὰ γνώμην τοῦ στρατηγοῦ αὐτῶν * ἐν τῷ φοσσάτῳ εἰσιέναι ἢ ἐξιέναι. Iidē

nonnullis interiectis : Κωλύειν δὲ καὶ τὰς ὀρχήσεις, καὶ τὸν κρότον, καὶ μάλιστα μετὰ τὰς ἑσπερινὰς μίσας, ὡς μὴ μόνον ἀκόσμοις καὶ θορυβώδεις, ἀλλὰ καὶ κόπους ἀνωφελεῖς παρεχούσας. Qui locus ita legitur apud Leonem in cod. Reg. (nam in cod. Med. deest) Constitut. XI. §. 24. Κωλύειν δὲ καὶ τὰς ὀρχήσεις, καὶ μάλιστα τὰς ἑσπερινὰς, καὶ ἄλλο εἴ τι παίγνιον, ὡς μὴ μόνον ἀκόσμους καὶ θορυβοειδεῖς ποιοῦντας ἀταξίας, ἀλλὰ καὶ κόπους ἀνωφελεῖς παρέχοντας. Procurandum autem maiore hostia monstrum verbi quod hoc loco sibi finxit Io. Checus, Horrescis. Nimirum legebat ὀρρήσεις, pro ὀρχήσεις. sed facilis fuit vel leuiter aduertenti emendatio.

MONOBANΔA.

Μονόβανδα, signa principalia & authentica, quæ sola conflictus tempore erigebantur. Vide Βάνδον.

ΜΟΝΟΞΥΛΟΝ.

Μονόξυλον. Glossarium vetus, Μονόξυλον, Lintris. Leo Constitut. XVII. §. 10. Γίνονται δὲ καὶ φανερῶς ἔφοδοι, ὅταν ἐν τῷ μεταξὺ διαστήματι τῶν ἐχθρῶν ποταμὸς εὑρεθῇ δύσβατος· καὶ μάλιστα τοῦτο ποιοῦσιν οἱ καβαλλάριοι· ἐνταῦθα γὰρ συμπηγνύουσι γέφυραν, ἢ διὰ ξύλων μεγάλων, ὡς ἔστιν ἔθος τὰς πολλὰς γεφύρας γίνεσθαι, ἢ διὰ μικρῶν πλοιαρίων τῶν λεγομένων μονοξύλων. Nec bona fide hunc locum reddidit Interpres.

ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ.

Μονοπάτια. Itinera perāgusta in aplictis, per quæ vni tantum patet incessus. Anonym. Περὶ καταστ. ἀπλ. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ὁδοῖς πρὸς τὰ ἔνδον χείλη κόμητες οἱ παραβανδῖται τὰς σκηνὰς κατὰ τὸ εὐθὺ τῶν ὁδῶν ἱστάσθωσαν· ὀφείλουσι γὰρ καὶ ἔνδον οἱ τοῦ τάγματος μικρὰς ὁδοὺς ἀφορίζειν τὰ λεγόμενα μονοπάτια, δι' ὧν ἀστενοχωρήτως ἐκ τοῦ τάγματος μέλλουσιν εἰ-

σέρχεσθαι. Idem. Ἀπλικευέσθωσαν οὐδὲν ἔχοντες τὰ ἑαυτῶν ἄλογα· μέσον δὲ αὐτῶν ἐχέτωσαν μονοπάτια, τὰ μὲν εὐθὺ ἀποτεινόμενα, τὰ δὲ ἐγκαρσίως, πρὸς τὸ μὴ στενοχωρεῖσθαι· τὰς δὲ δημοσίας ὁδοὺς καὶ τὰ μονοπάτια εἰς τὰ ἄπληκτα αὐτῶν διερχόμενα, μὴ ἀποκλειέτωσαν, ἀλλ' ἀνεωγμένα ἔστωσαν.

ΜΥΑΙ.

Μύαι. Sagittæ minuſculæ. Leo Naumachicis: Καὶ τοξοβαλίστραι δὲ εἶτε ταῖς πρύμναις καὶ ταῖς πρώραις, καὶ κατὰ τῶν δύο πλευρῶν τοῦ δρόμωνος ἐκπέμπουσαι σαγίτας μικρὰς τὰς λεγομένας μύας. niſi fortè legendum μῦιας: quòd pungant quaſi muſcarum aculei. indéque ſit illis nomen. Sic à Luciano in Muſcę encomio, Μῦιαι στρατιώτιδες, muſcæ quædam pugnaces.

ΜΟΥΛΤΑΡΙΟΙ.

Μουλτάριοι, φρατριάζοντες, factioſi. Exſtat Nouella Conſtãtini Porphyr. Κατὰ τῶν ἀποστατῶν καὶ μουλταρίων. Vide Φρατρία.

ν.

ΝΑΥΚΛΑΙ.

Ναύκλαι. Mauricius lib. II. Strateg. cap. 21. Εἰ μὲν γεφυρῶσαι χρεία, τουτέστι ποντογέφυραν ποιῆσαι, δέον ἀπὸ τῆς ἰδίας ὄχθης ἄρξασθαι τὰ ἐπὶ τούτων σκεύη, τουτέστι ναύκλας μεγάλας, καὶ ποντυλῶσαι, ἤτοι καταστρῶσαι πάντων ἐν ἑτοίμῳ ὄντων.

ΝΑΥΚΕΛΙΑ.

Ναυκέλια, Naucellę. Aristo & Mæcianus l. 17. D. de Instruc. vel instrument. leg. Leo Constitut. V. §. II. Εἰ δὲ πρὸς ποταμοὺς ἢ λίμνας, τὰ ναυκέλια, ἤγουν πλοῖα μικρὰ, ἢ ἀπὸ βυρσῶν κατεσκευασμένα, ἢ κατὰ φύσιν. Constantin. Tactic. ἔχε καὶ πλοῖα

μικρὰ, ἢ καὶ ἀπὸ βυρσαρίων, ἢ καὶ μονόξυλα. Mauricius lib. I. Strateg. cap. 20. Ὅτι τοὺς δρόμωνας, καὶ τὰ λοιπὰ σκεύη, τά τε δαπανηφόρα, καὶ τὰ ναυκέλια, τά τε μικρὰ, καὶ τὰ ἄλλα τὰ εἰς γέφυραν πεποιημένα.

ΝΕΥΡΙΚΑ.

Νευρικά. Leo Naumachicis: Οἱ δὲ μὴ ἔχοντες λωρίκια, ἢ κλιβάνια, πάντως φορείτωσαν τὰ λεγόμενα νευρικὰ, ἅπερ ἀπὸ διπλῶν κεντούκλων γίνεται. Vide, Κέντουκλα.

ΝΟΒΙΣΚΟΥΜ.

Νοβίσκουμ. Vociferatio militaris, Deus nobiſcum. Mauricius lib. III. Strategic. cap. 19. Περὶ δὲ τῆς φωνῆς τῆς κατὰ συνήθειαν ποτὲ λεγομένης ἐν τῷ καιρῷ τῆς συμβολῆς, τοῦτ' ἔστι τὸ νοβίσκουμ, πάνυ ἡμῖν ἀσύμφορον καὶ ἐπιβλαβὲς φαίνεται, καὶ πρόφασιν γίνεσθαι διαλύσεως τῇ παρατάξει τὸ κατ' ἐκεί-

νην τὴν ὥραν ταύτην κράζεσθαι. συμβαίνει γὰρ δι' αὐτῆς τοὺς μὲν δειλοτέρους τῶν στρατιωτῶν εἰς μείζονα ἀγῶνα ἐμπίπτοντας ἐναπομένειν πρὸς τὴν ὁρμήν· τοὺς δὲ θρασυτέρους πρὸς ὀργὴν διεγηγερμένους προπετεύεσθαι, καὶ ἐξέρχεσθαι τῆς τάξεως. ὁμοίως δέ ἐστι καλδυνοῆσαι καὶ ἐπὶ αὐτῶν τῶν ἵππων, διαφορὰ γὰρ καὶ ἐν αὐτοῖς ἐστιν. ἐντεῦθεν οὖν ἄνισον καὶ ἀσύμφωνον· μᾶλλον δὲ καὶ διαλελυμένην εὑρίσκεσθαι συμβαίνει πρὸ τῆς συμβολῆς τὴν παράταξιν, ὅπερ ἐστὶν ἐπικίνδυνον. ἀλλὰ δεῖ τὴν μὲν εὐχὴν γίνεσθαι, ἐν ἐκείνῃ μάλιστα τῇ τοῦ πολέμου ἡμέρᾳ, ἐν τῷ φοσσάτῳ, πρίν ή τινα τῆς πόρτας ἐξελθεῖν· διά τε τῶν ἱερέων, καὶ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων, τὸ κύριε ἐλέησον, ἐπιμόνως ἅμα πάντας λέγειν, εἶτα διὰ τὸ αἴστον, καὶ τὸ νόβις κούμ, δέον τρίτον ἕκαστον μέρος ἐξερχόμενον τοῦ φοσσάτου. Vegetius lib.III. Signa vocalia dicuntur, quæ voce humana pronuntiantur, ſicut, in vigiliis vel in prœlio pro ſigno dicitur: vt puta, VICTO-

RIA. PALMA. VIRTVS. DEVS NOBISCVM.

Ξ.

ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΑ.

υλόκαστρα, χαλαστικὰ, πυργοβάρεις, Nicet. Choniat. in Manuel. Comn. Leo Naumachicis §.7. Ἀλλὰ καὶ τὰ λεγόμενα ξυλόκαστρα περὶ τὸ μέσον τοῦ καταρτίου ἐν τοῖς μεγίστοις δρόμωσιν ἐπιστήσουσιν. Vide Γαλέαι.

ΞΥΛΟΚΟΝΤΙΑ.

Vide Κόντος. & Οἰκοφύλακες.

ΟΠΤΙ-

O.

ΟΠΤΙΜΑΤΟΙ.

Πτίματοι. Excerpta Olympiodori per Photium. Ὅτι τῶν Ροδογαΐσου Γότθων οἱ κεφαλῶται, Ὀπτίματοι ἐκαλοῦντο, εἰς δώδεκα συντείνοντες χιλιάδας. οὓς καταπολεμήσας Στελίχων, Ροδογαΐσον προσηταιρίσατο. Horum officium deſcribit Conſtantinus lib. περὶ Θεμ. Nam eò loci abſque dubio legendum, Ὀπτίματος, patet ex Mauricio lib. II. Strategic. cap. 3. Ταξίαρχοι λέγονται οἱ μοιράρχαι τῶν Ὀπτιμάτων, καὶ ἄρματος προσαγορεύεται ὁ σύμμαχος τοῦ Ὀπτιμάτου, ἤτοι ὁ αὐτοῦ ὑπασπιστής. Et lib. III. cap. 6. Εἰ μὲν τοι συμβῇ ἐν τῶν ὑποδεεστέρων τούτων ταγμάτων ἐν προμάτῃ τάξει τάσσεσθαι, ἢ

R

ἀπὸ ὀκτὼ, ἢ ἀπὸ δέκα ποιεῖν ὡς ἀσθενέστερα· τὰ μὲν τοι τῶν Ὀπτιμάτων τάγματα ὡς ἐν δευτέρᾳ τάξει ταττόμενα, καὶ ἐν ἐπιλογῇ ὄντα, ἀπὸ πέντε μὲν στρατιωτῶν, δύο δὲ ἁρμάτων ποιεῖν ἑπτὰ ἄνδρας τῆς δεκαρχίας ὀφειλούσης ἔχειν. Paulò post: Τοῖς μὲν ὀπτιμάτων τάγμασιν οἱ ἄρμαζοι συντάσσονται, τοῖς δὲ Φοιδερᾴτοις, οἱ ἐν δυνάμει εἰσερχόμενοι εἰς αὐτοὺς παῖδες. Et cap. 11. Πρὸς τούτοις δὲ εἰδέναι, ἐπὶ μὲν τοῖς ὀπτιμάτοις καὶ Φοιδεράτοις καθ᾽ ἕκαστον τάγμα, ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑποδεεστέροις καθ᾽ ἕκαστον μέρος, κατασκόπους, ἤγουν σκουλκάτωρας, &c.

ΟΠΙΣΘΟΚΟΥΡΒΙΟΝ.

Vide, Ἐμπροσθοκούρβιον.

ΟΙΚΟΦΥΛΑΚΕΣ.

Οἰκοφύλακες, Γεωργοί. Anonymus: Διοϊκήσασθαί τε αὐτὸν ὀλίγους τινὰς τοῦ ὑπ᾽ αὐτὸν λαοῦ, χιτῶνας ἀμφιάσασθαι γεωργῶν,

συμμίξαι τε αὐτοῖς τῇ ἀληθείᾳ καί τινας τῶν ἀγροτῶν καὶ γεωργικῶν, ἀνόπλους δὲ πάντας εἶναι, καὶ τὰς κεφαλὰς ἀσκέπους, τινὰς δὲ καὶ ἀνυποδέτους, ἐφ' ἵππους δὲ ἅπαντας, ξυλοκόντια κατέχοντας πάνυ κονδὰ, πρὸς τὸ ἀπατῆσαι τοὺς πολεμίους, καὶ δόξαν αὐτοῖς ἐμποιῆσαι ὡς οὐκ εἶεν τοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ γεωργοί τινες οἱ λεγόμενοι Οἰκοφύλακες. Vide Σέδετα.

ὌΡΔΙΝΟΝ.

Ὄρδινον. Glossæ Isidori: Ordo, acies: Ordinarius, miles qui integro ordine militat. Glossarium vetus: Ταξίαρχος, Ordinarius, manipularius. Leo Constitut. III. §. 17. Λοχαγὸς λέγεται ὁ πρῶτος τοῦ στίχου, ἤγουν τοῦ ὀρδίνου, κατὰ τὸ βάθος. & §. 33. Τότε τοὺς φύλακας τῶν ἀκιῶν, ἤγουν τῶν κατὰ τὸ πάχος τῆς παρατάξεως ὀρδίνων. Mauricius lib. I. Strategic. cap. 19. κατὰ τὰ μέρη τῆς παρατάξεως περιπατεῖν, εἴτε ἐν ὀρδίνῳ, εἴτε ἐν παρατάξει πρὸς τὸν τόπον.

Idem lib.II.cap.15.dixit, ΟΡΔΙΝΑΤΙΩΝΑ. Χρὴ τὴν τοιαύτην ἐπιλογὴν ϗ ὀρδινατίωνα ποιεῖσθαι ἐν τοῖς κοντουβερνίοις.

Item ΟΡΔΙΝΙΑΝ, Leo Constitut. III.§.35. Δύο δὲ μανδάτωρας ἀγρύπνους ϗ φρονίμους ἐπιλεγῆναι δέον, ϗ δύο βανδοφόρους ἀπὸ ἑκάστου τάγματος, τὴν δὲ τοιαύτην ἐπιλογὴν ϗ ὀρδινίαν ποιεῖσθαι ἐν τοῖς κοντουβερνίοις, τουτέστιν ἐν ταῖς ἀκίαις. Leonardus Phortius lib.I. Στρατηγικῆς Πραγματείας:

Ὅπου θὲς ὀρθὰ βαλμένα
Τὸ ἐν τοῦ ἄλλου πλατία
Νὰ ἔχουσιν ὀρδινία.

Paulò post:

Μετὰ ταῦτα νὰ κειτάξεις
Χώματος νὰ τὰ σοιβάζεις
Ἕναν πάτον μ' ὀρδινία
Ἄλλον δὲ μετὰ κλαρία.

Et sub finem libri:

Τὰς ὥρας μὴν νὰ χαράζεις
Τρεῖς ὀκτὼ μὲ ὀρδινίαν
- - - - - - - - - - -

Να τὸ ἔχῃς εἰς τὴν χρείαν.

Item ΟΡΔΙΝΕΥΣΑΙ. Mauric. lib. II. Strateg. cap. 5. Δεῖ ἕκαστον ἄρχοντα τὸ ἴδιον τάγμα ὀρδινεῦσαι, ἤτοι διανεῖμαι, εἰς κοντουβέρνια.

Item ΟΡΔΙΝΕΥΕΙΝ. Mauric. Οὐ μόνον ὡς ἡ παραγραφὴ δηλοῖ ἐπὶ μῆκος ὀρδινεύειν καὶ γυμνάζειν ἀναγκαῖον ἐστὶ τὸ τάγμα. &c. Leo Constitut. VII. §. 47. ἐπὶ μῆκος ὀρδινεύειν.

ΟΡΝΙΒΩΡΕΣ.

Ορνίβωρες. Mauricius lib. I. Strateg. cap. 7. Πρῶτον τὸν ἄρχην ὀφείλοντα, καὶ σημεῖον ὡς ἐπὶ τῶν ἵππων ἐντιθέναι τοῖς βουσὶν ἰδικὸν ἑκάστου ἀριθμοῦ, ἵνα ὦσιν εὔδηλοι τοῖς ἰδίοις. ἔχειν δὲ καὶ ὀρνίβωρας ἐαν ἅπαντα καθ᾽ ἕκαστον μέρος, &c. Et cap. 11. Εἰ δὲ μέρος γυμνάζεται, μηδένα ἔμπροσθεν περιπατεῖν, εἰ μὴ τῷ μέρους ἄρχοντα καβαλλάριον μετ᾽ μαν-

δακτόεσον δύο, σράτωρ@ ἐνός, κὶ σσαθὶκ ἐνός, καὶ τοὺς ὀρνίθωρας, μέχρις ἂν πλησίον τῆς συμβολῆς γένηται ἡ παράταξις· τότε δὲ εἰσέρχεσθαι ἐν τῇ παρατάξει, ἤτοι ἀσφαλῶς, ἐν ᾧ τὸ βανδον αὐτῶ τέτακται, κὶ μὴ συμπλέκεσθαι αὐτὸν πολεμίοις, μηδὲ τοὺς ὀρνίθωρας, διὰ τὸ γυμνοὺς αὐτοὺς εἶναι.

σ'.

ΠΑΓΑΝΟΣ.

Vide Βαγδῶσαι.

ΠΑΛΛΙΟΝΕΣ.

Vide, Μάνδανα.

ΠΆΛΛΙΚΕΣ.

Πάλλικες. Παῖδες. Mauricius lib. II. Strateg. cap. 2. ἀπορουῦτες παλλίκων ἐν τῷ πολέμου, ἀναγκάζονται ἐξ αὐτῶν τῶν

καιερ.

στρατιωτῶν ἀφορίζεσθαι εἰς τὸ τοῦλδον. Idem lib. VI. cap. 1. Τοῦ τούλδου κατὰ τὸ ἀναγκαῖον δεῖ φροντίζειν καὶ παραφρονεῖν αὐτοῦ, ἢ ὡς ἔτυχε καταλιμπάνειν αὐτὸν ἀνασφαλῶς, ἢ πάλιν ἀπροόπτως ἐπιφέρεσθαι ἐν τῇ μάχῃ· συμβαίνει γὰρ τοὺς πάλλικας εἶναι ἐν αὐτῷ χρησίμους τοῖς στρατιώταις. Idem lib. IIX. Δοθῆναι μανδάτα τοῖς πάλλιξι. Dicti etiam ΠΑΛΛΙΚΑΡΙΟΙ. Leo Constitut. X. cap. 4. Καὶ πρωτοτύπως μὲν συνεπαγομένου τοῦ τούλδου, καὶ συμβολῆς δημοσίας προσδοκωμένης, πλῆθος τῶν λεγομένων παλλικαρίων, ἤγουν τῶν δουλευόντων τοῖς τε ἄρχουσι καὶ τοῖς στρατιώταις, ἐπιφέρεσθαι οὐ συμβουλεύομεν. Vide, Ἀδέστρατα.

ΠΑΛΟΥΔΙΟΝ.

Παλούδιον. Mauricius lib. IV. Strategic. cap. 3. Ἕτεροι τὸν ὅμοιον τρόπον ἐν παλουδίῳ ποιήσαντες, δύο ἢ τρεῖς εἰσόδους στερεὰς καὶ ἑδραίας προεπινόησαν, ἡνωμένας τῷ πα-

ρατασομένῳ στρατῷ περιετάξαντο τοῦ παλουδίου· καὶ σχηματισάμενοι ἐν τῇ συμβολῇ τὴν φυγὴν τὸν εἰρημένον τρόπον, περιέτρεψαν τοὺς ἐχθροὺς τῷ παλουδίῳ περιπεσεῖν· καὶ ἄφνω ἐπελθόντες, οἵ τε τὸ ἔγκρυμμα ἔχοντες ἐκ πλαγίων, καὶ τὸ σχηματικῶς ὑποχωρήσαντες κατὰ κράτος τοὺς ἐχθροὺς ἀπώλεσαν. Nec absimi-
„ lem dolum, in caua palude, Catullus facetissimo ad Coloniam Epigrammate meditatur.

ΠΑΜΦΥΛΟΝ.

Πάμφυλος δρόμων, Imperatoria nauis. Leo in Naumachicis, §. 41. Πάντως γὰρ δεῖ σε ὦ στρατηγὲ δρόμωνα ἔχειν τὸν ἴδιον ἐξ ἅπαντος τοῦ στρατοῦ ἐπιλέκτους ἔχοντα τοὺς στρατιώτας, μεγέθει καὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἀρετῇ καὶ τῇ ἄλλῃ πανοπλίᾳ * καὶ τὸν δρόμωνα δὲ μεγέθει καὶ παχύτητι τῶν ἄλλων διαφέροντα, ὡς ἂν κεφαλὴν τινα τῆς παρατάξεως ἁπάσης. καὶ

κατα-

κατασῆσαι τὸν τῆς σῆς ἐνδοξότητος τοιοῦτον δρόμωνα τὸν δὴ λεγόμενον Πάμφυλον.

ΠΑΝΘΕΩΤΑΙ.

Πανθεῶται. Anonymus. περὶ κατασ. ἀπλ. Κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν ἀνατολικώτερον τοῦ τῆς τραπέζας εἰσὶ πανθεῶται. ὁ δὲ περφέξιμος καὶ ὁ κόμης τῶν βουκίνων, σὺν τοῖς μαγλαβίταις στηκέτωσαν. εἰσὶ δὲ δουκάτωρες μετὰ τοῦ περφεξίμου ἔστωσαν, ἢ μεθ' ἑτέρου τινὸς εἰς ὃν ὁ βασιλεὺς ὁ ὁ ἅγιος πληροφορίαν ἔχει. Vide Μαγλαβίται, &, Σπαῦλον.

ΠΑΞΑΜΑΔΙΟΝ.

Παξαμάδιον, & Παξάμας, δίπυρος ἄρτος. Biſcuit. Fortè à Paxamo. de quo Suidas: Πάξαμος ἔγραψε ὀψαρτυτικὰ κατὰ στοιχείων. βοιωτικὰ ἐν βιβλίοις β. &c. Leo Conſtitut. X. §. 13. Δαπάνην ἔχειν ἢ παξαμαδίου, ἢ πίστου, ἢ ἄλλου τινὸς εἴδους ἐλαφροῦ κ' ἢ

λ. λίτρας. Fortasse legendum εἴδους ἀλεύρου. Sic enim idem Constitut. XII. §. 124. Χρὴ οὖν καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ πολέμου ἕκαστον στρατιώτην ἐν ταῖς σέλλαις αὐτῶν ἐπιφέρεσθαι ὕδωρ εἰς τὰ λεγόμενα φλασκία (alius liber: εἰς τὰς λεγομένας ἀσκοδαύλας) καὶ παξιμάδιον ἐν τῷ σελλοπουγγίῳ, καὶ ἄλευρον, μίαν ἢ δύο λίτρας. Et Constitut. XIII. §. 11. Ἔχειν ἐν τῷ σελλοπουγγίῳ αὐτοῦ μίαν ἢ καὶ δύο λίτρας ἄρτου, ἢ ἀλεύρου, ἢ πιστοῦ ἑψητοῦ, ἢ παξαμάδας, ἢ κρέας. Vide Βουκελάτον. Cuiac. ad legem 1. De erogatione militaris annonæ. C.

ΠΑΡΑΒΑΝΔΙΤΑΙ.

Παραβανδῖται. Anonymus περὶ καταστ. ἀπλ. Ἐν ταύταις οὖν ταῖς δυσὶν ὁδοῖς πρὸς τὰ ἔνδον χείλη κόμητες οἱ παραβανδῖται τὰς σκηνὰς κατὰ τὸ εὐθὺ τῶν ὁδῶν ἱστάθωσαν.

ΠΑΡΑΚΟΝΤΑΚΙΟΝ.

ΠΑρακοντάκιον. Leo Constitut. VII. §. 12. Γυμνάσεις εἰς τὸ ἐπέρχεσθαι ἀλλήλοις ἄνδρας β. καὶ ὑποχωρεῖν, καὶ πάλιν ἀπελαύνειν, καὶ ἐξελίσσειν κατὰ τὸν τύπον παρακοντακίου. Constantinus Tactic. καὶ πάλιν ἀπελαύνειν, καὶ γυμνάζεσθαι κατὰ τὸν τύπον τοῦ παρακονταρίου. Scribe, παρακοντακίου. Rectè interpretatur Filipp. Pigafetta.

ΠΑΡΑΜΗΡΙΑ.

ΠΑραμήρια. Leo Constitut. V. §. 3. Ῥιπτάρια, τζικούρια, καὶ ἕτερα τζηκούρια ἀμφίστομα, ἐφ' ἓν μέρος ὡσανεὶ σπαθίου, ἐπὶ δὲ τὸ ἕτερον οἷον ξίφος κονταρίου, μετὰ θηκαρίων αὐτῶν δερματίνων καὶ βασταγίων, παραμήρια, μαχαίρας μεγάλας μονοστόμους. Idem Constitut. VI. §. 2. Ἔχειν δὲ καὶ σπαθία ἀποκρεμάμενα τῶν ὤμων αὐτῶν κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν τάξιν· καὶ ἕτερα παραμήρια, ἤτοι μαχαίρας δι-

ζωσμένοις. Cedrenus p. 368. Μόνου δὲ ὑπολειφθέντος Ἰουστινιανοῦ ἐν θυμῷ δραξάμενος τοῦ τραχήλου αὐτοῦ Ἠλίας τῷ παραμηρίῳ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐξέτεμε. Paulus Aquileg. Histor. Miscel. XX. Tunc prædictus Helias furore repletus, currens, collo eius comprehenso, pugione quo erat accinctus caput eius amputauit. Iustinianus, Nouella πέ. Iulianus Antecess. C P. No. LXXIX. Fr. Pithœus Gloss. ad Iul.

ΠΑΡΑΠΟΡΤΙΑ.

Παραπόρτια. Gallicè dico: faulses portes. Mauricius I. Strategic. cap. 12. Ἔχειν δὲ τὴν περίμετρον τοῦ φοσσάτου τέσσαρας μὲν πόρτας τελειοτέρας καὶ δημοσίας, παραπόρτια δὲ μικρὰ πλείονα, καὶ καθ' ἑκάστην πόρταν, ἤτοι πύλην, ἄρχοντα ἕνα πλησίον ἀπληκεύοντα πρὸς παραφυλακὴν αὐτῆς. Idem X. cap. 3.

Καὶ παραπόρτια δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις πύργοις ἐν πλαγίῳ στενὰ ἀνοίγεσθαι κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος τῶν προσαγομένων μαγγάνων ἐκ τῶν ἐχθρῶν. ἵνα πεζοὶ ἐξερχόμενοι ἐκ τῶν παραπυλίων, καὶ κατὰ χεῖρα ἁρμοδίως τῷ σκουταρίῳ σκεπόμενοι, καὶ ὑπὸ τῶν ἄνωθεν βοηθούμενοι, δυνάνται ἀπωθεῖν τὰ μάγγανα. Vide Πόρται. Iulius Aphricanus lib. de Bellico Apparatu: Ἐχέτω δὲ τὸ στρατόπεδον πόρτας μεγάλας, ἤτοι ἐξόδους δημοσίας τέσσαρας, παραπόρτια δὲ μικρὰ πλείονα. ἐν ἑκάστῃ δὲ δημοσίᾳ πόρτῃ ὀφείλει εἶναι πλησίον ἔξοδος ἔνδοθεν παραπορτίου μικροῦ. καὶ ἀρχόντων χρησιμωτάτων ἐφισταμένους εἰς φυλακὴν αὐτῆς· ἔσωθεν δὲ τοῦ τάφρου, εἰ μὲν εἰσὶν ἅμαξαι, ἢ σάβαρα, ἢ ἕτερον οἰκοδόμημα ἐπισκευάζεσθαι.

ΠΕΔΑΤΟΥ͂ΡΑΙ.

Πεδατοῦραι, Pedaturę, Podismi, in vet. Gloss. Mauricius XI. Strategic. cap. 3. Εἰ δὲ δῆμος ἐστὶν ἐν τῇ πόλει, δέον κἀκεί-

νους συμμίξαι ἐν ταῖς τοῦ τείχους πεδατούραις τοῖς στρατιώταις. ἐκ τούτου γάρ. οὐδὲ εὐκαιροῦντες στάσιν μελετῶσιν, ἀλλὰ καὶ δοκοῦντες φυλακὴν τῆς πόλεως πεπιστεῦσθαι, ἐρυθριῶσιν * ἑταιρῆσαι. Leo in codice Regio, Constitut. XV. §. 56. Ἐὰν δὲ καὶ διχοστασία ἐστὶν παρά τινων ἐν τῇ πόλει, ἢ τῷ κάστρῳ, δέον * ἢ κἀκείνους εἰρηνεῦσαι, καὶ συμμίξαι ἐν ταῖς τοῦ τείχους πεδατούραις τοῖς στρατιώταις. ἐκ τούτου γάρ οὐδὲ εὐκαιροῦσι * στάσιαν μελετῆσαι, ἢ κατὰ τοῦ κοινοῦ, ἢ καθ᾽ ἑαυτῶν. ἀλλὰ καὶ δοκοῦντες φυλακὴν τῆς πόλεως πεπιστεῦσθαι * ἐρυθριῶσι νεωτερῆσαι. Pro duobus postremis verbis, in codice Mediceo legitur: αἰσχύνονται ἀταξίας ποιεῖν. Vetus Glossariũ: Νεωτεριστής, Factiosus. Aliud Gloss. ὁ τάγματος ἡγούμενος, Factionarius.

ΠΕΔΙΚΛΟΝ.

Vide Λωρόσοκκον.

ΠΕΔΙΚΛΟΥΝ.

ΠΕδικλοῦν, δεσμεύειν, Impedire. Curruum boues impediri solebāt, aut

procul ab exercitu haberi, ne pedites in conflictu turbarent. Mauricius I. Strategic. cap. 22. ὥστε ἐπινοῆσαι ταῖς βουσὶ τῶν ἁμαξῶν, ἵνα ἐν τῷ ἀκολουθεῖν τῇ παρατάξει, εἰ χρεία γένηται, δυνάμεναι τὰς ἁμάξας, μὴ διαταράσσωνται ὑπὸ τοῦ θορύβου τῶν ἐχθρῶν, ὑπὸ τῶν, ὡς εἰκὸς, βαλλομένων σαγιτῶν, καὶ ἀπακλῦσαι ἐνοχλήσωσι τῇ παρατάξει, καὶ ἢ πεδικλοῦν ταύτας, ἢ δεσμεύειν, ἵνα, ὡς εἴρηται, εἰ καί τινες ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σαγιτῶν τιτρώσκωνται, μὴ διαταράσσωσι τοὺς πεζούς. Eadem reperiuntur apud Leonem Constitut. XI. §. 47.

ΠΕΛΤΑΣΤΑΙ.

Πελτασταὶ, peltastæ. Thomas Magister: Παλτὸν, δόρυ· πέλτη δὲ ἡ ἀσπὶς, ἣ ἴτυν οὐκ ἔχουσα. καὶ πελτὸς, καὶ πελτάριον. καὶ πελταστὴς ὁ χρώμενος τούτῳ. Videndus Suidas. Leo Constit. VII. §. 37. ex codice Mediceo: Τὸ δὲ τῶν πελταστῶν λεγομένων εἶδος, ὅπερ

νεώτεροι τῶν τακτικῶν καὶ ἐδήλωσαν, τοῖς ψιλοῖς αὐτὸ ὡς ὑπολαμβάνω συμμίξαντες, καὶ αὐτὸ μὲν εἶχεν ὁπλισμὸν, ἐλαφρότερον δὲ τῶν ἄλλων. εἶχε γὰρ πέλτην, ὅ ἐστι σκυτάριον μικρὸν, καὶ τὰ δόρατα αὐτῶν ἤγουν τὰ κοντάρια, πολὺ τῶν λεγομένων σαρισσῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς κοντότερα. αἱ δὲ σαρισσαὶ ἦσαν κοντάρια μακρὰ, ἕως πηχῶν ιδ. καὶ ἄχρι πηχῶν ιϛ. ἐδόκει γὰρ ἡ τῶν πελταστῶν ὅπλισις μέσην ἔχειν τάξιν τῶν τε ψιλῶν, καὶ τῶν ἰδίως λεγομένων ὁπλιτῶν. ἦν δὲ παρὰ τοῖς ὁπλίταις καὶ ἀσπὶς μακεδονικὴ χαλκῆ οὐ λίαν κοίλη, ἤγουν σκυτάριον τὸ στρογγύλον μέγα, *ἁπλωτέραν ἔχων τὴν κοιλότητα. τὸ δὲ μέγεθος αὐτῆς σπιθαμῶν τριῶν. ἦν δὲ καὶ κοντάριον οὐ μικρότερον πηχῶν ὀκτώ. τὸ γὰρ μακρότατον μέχρι τοῦ δύνασθαι ἄνδρα κρατοῦντα κινεῖν αὐτὸ εὐκόλως. Minus elegans lectio in cod. Regio. Vide Σάρισσα.

ΓΛΗ-

ΠΛΗΓΑΤΟΙ.

Πληγάτοι. Mauricius: Εἰ συμβῇ τινας πληγάτους ἐν τῇ συμβολῇ γενέσθαι. Idem VII. cap. 6. Χρὴ σπουδάζειν μετὰ τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν τοὺς πληγάτους παραμυθεῖσθαι, καὶ τοὺς διαπίπτοντας ἐν τῷ πολέμῳ ταφῆς ἀξιοῦν, ἐπειδὴ καὶ ὅσιόν ἐστι, καὶ προθυμίαν τοῖς ζῶσιν ἐμποιεῖ.

ΠΟΔΟΨΕΛΛΑ.

Ποδόψελλα. Vetus Glossarium: Ποδόψελον, Pediculum. Leo Constitut. V. §. 5. Ποδόψελα, χειρόψελα, σιδηρᾶ, ἢ ἐξ ἑτέρας ὕλης. Idem Constitut. VI. §. 4. Εἰ δυνατὸν ἔχειν καὶ περικνημίδας, ἅτινα λέγεται νῦν ποδόψελα, καὶ * πτερνιστῆρας, &c. Et §. 25. Ἔχειν δὲ καὶ χειρομανικὰ τὰ λεγόμενα μανικέλλια, καὶ χειρόψελλα σιδηρᾶ ἢ ξύλινα, καὶ περικνημίδας ὁμοίως, ἃ λέγεται ποδόψελλα ἢ χαλκότουβα.

ΠΟΔΑΓΡΑΙ.

Ποδάγραι. Veteres Glossæ: Ποδάγρα, Pedica. Ποδάγραι, ὀρύγματα, ἱπποκλάσται, fallendis intercipiendísque hostibus vt feris. Scriptor aliquis apud Suidam: Τάφρους ὤρυξε καὶ ποδάγρας ὑφῆκεν ὡς θηρίοις τοῖς πολεμίοις. Vide Ἱπποκλάσται.

ΠΟΔΟΚΛΑΣΤΑΙ.

Ποδοκλάσται. Ποδάγραι. Anonymus περὶ κατασ. ἀπλ. Ὀρυττέσθωσαν δὲ καὶ λάκκοι, οἱ λεγόμενοι ποδοκλάσται, ἵνα ἐν αὐτοῖς ὀξεῖς ξύλινοι σκόλοπες καταπηγνύσθωσαν. ἐκτὸς δὲ τῶν τοιούτων γνώρισμά τι γινέσθω, ἢ * τάφρος μικρός, ἢ ἀπὸ χωμάτων βουνίτσια μικρά, ἢ λιποσωρεῖαι· ἵνα μὴ ἀσκόπως τινὲς τῶν τοῦ ἰδίου στρατεύματος περιπίπτοντες τοῖς τοιούτοις καταβλάπτωνται. Vide Ἱπποκλάσται.

ΠΡΑΙΤΩΡ.

Vide Πρωτονοτάριος.

ΠΟΝΤΟΓΕΦΥΡΑ.

ΠΟντογέφυρα. Mauricius I. Strategic. cap. 2. Εἰ μὲν γεφυρῶσαι χρεία, τουτέστι ποντογέφυραν ποιῆσαι, δέον ἀπὸ τῆς ἰδίας ὄχθης ἄρξασθαι τὰ ἐπὶ τούτων σκεύη, τουτέστι ναύκλας μεγάλας, καὶ ΠΟΝΤΥΛΩΣΑΙ, ἤτοι καταστεγῶσαι, πάντων ἐν ἑτοίμῳ ὄντων, τῶν τε σχοινίων, καὶ τῶν ποντύλων. Vide Μάγγανα.

ΠΟΡΤΑΙ.

ΠΟρται. Mauric. III. Strategic. cap. 19. Δεῖ τὴν μὲν εὐχὴν γίγνεσθαι ἐν ἐκείνῃ μάλιστα τῇ τοῦ πολέμου ἡμέρᾳ ἐν τῷ φοσσάτῳ πρινή τινα τῆς πόρτας ἐξελθεῖν. Idem: Πόρτας τοῦ φοσσάτου φυλάττειν. Vide Παραπόρτια.

ΠΟΥΒΛΙΚΙΖΕΙΝ.

ΠΟυβλικίζειν, publicâ pugnâ, vniuersis copiis confligere. δημοσίοις πολέ-

μοις συμπλέκεσθαι. δημοσίᾳ παρατάξει, ἢ συμβολῇ. δημοσίᾳ μάχῃ. δημοσίως. δημοσιεύειν τῷ στρατῷ. πανστρατιᾷ. Mauricius II. Strateg. cap. 9. Χρὴ ἐὰν ὀλίγος ἐστὶν ὁ στρατὸς μὴ ἐπιτηδεύειν διὰ τόπων οἰκουμένων παράγειν αὐτὸν, μηδὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ, μηδὲ ἐν τῇ πολεμίᾳ, ἵνα μὴ διὰ κατασκόπων ἔκδηλος γενόμενος τοῖς ἐχθροῖς πουβλικευθῇ, ἀλλὰ δι' ἑτέρων τόπων παρέρχεσθαι. Idem IV. cap. 5. Ἀναγκαῖον ἐστὶ λοιπὸν καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα τὰ βάνδα συμφωνίαν καὶ τάξιν ἐθίζεσθαι, οὐκ ἐπὶ παρατάξεως, ἀλλ' ἵνα μὴ πουβλικίζηται ἡ πᾶσα παράταξις τοῖς ἐχθροῖς. Suidas: Πανστρατὶ, ὅλῳ τῷ στρατοπέδῳ. Πανσυδὶ, πανστρατιᾷ καὶ πανσυδίῃ. Notaui ad Onosandrum pag. 55. & 71.

ΠΟΥΒΛΙΚΑ.

ΠΟύβλικα. Mauricius IV. Strategic. Τῆς οὖν τοιαύτης γυμνασίας κατορθουμένης εἰς τὰ πλείονα, ἢ καὶ εἰς πάντα γινώσκουσιν οἱ

στρατιῶται ὡς πούβλικα, διὰ τῶν εἰρημένων ἐννέα τούτων κινήσεων, &c.

ΠΟΥΓΓΙΑ.

Πουγγία. Γουγγί, marſupium. Corona pretioſa: Μπόρσα, πουγγί, κρουμένα, φασκώλιον. Mauricius II. cap. 2. Τοξάρια ἔχοντα θηκάρια πλατέα, ἵνα ἐν καιρῷ δυνατὸν ᾖ τεταμένα χωρεῖν τὰ τόξα ἐν αὐτοῖς· κόρδας ἐκ περισσοῦ ἐν τοῖς πουγγίοις αὐτῶν. Eadem in Leon. Conſtitut. VI. §. 2. Videatur Balſamo ad can. 61. Sext. Syn. in Trullo. 232.

ΠΡΑΙΔΑ.

Πραῖδα, & Πραιδεύειν, apud Mauricium X. Strategic. Χρὴ ἐὰν συνέστηκε στρατὸς ἐχθρῶν, καὶ ἔξωθεν ὀχυρωμάτων διάγῃ, μηδαμῶς ἐπὶ ἁρπαγῇ ἢ πραῖδα * πραγμάτων τινὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπαφιέναι. Paulò

post: Χρὴ τοὺς εἰς πραῖδαν ἀπερχομένους μὴ πάντας εἰς διαρπαγὴν ἀσχολεῖσθαι, ἀλλὰ διακεκρυμμένους εἶναι. καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν πραιδεύειν, τοὺς δὲ πλείους αὐτῶν συντεταγμένους εἰς φυλακὴν αὐτῶν παρακολουθεῖν. Vide quæ notaui ex Leone ad Onoſandri pag. XXXVI. In legibus Georgicis, πραῖδαν ποιεῖν, &, πραιδεύειν, de quadrupedibus pauperiem facientibus.

ΠΡΟΚΛΑΣΤΗΣ.

ΠΡοκλάστης. κούρσωρ. Leo Conſtitut. VII. §.38. Ἑτέρα δὲ κίνησις, ὥστε ἐπιδιώκειν, ὅτε μὲν σὺν ἐλασίᾳ, ὡς κούρσωρας, οὓς τὸ νῦν προκλάστας λέγουσι. Idem Conſtitut. VIII. §.42. Κούρσωρας, ἤγουν προκλάστας ἢ προμάχους. Idem XII. §.37. διατάξεις εἰς κούρσωρας, ἤγουν προκλάστας, τοὺς ἔμπροσθεν τῆς παρατάξεως πρὸ τῶν ἄλλων κατὰ τῶν ἐχθρῶν προτρέχοντας. Vide Κοῦρσον.

ΠΡΩΤΟΚΑΡΑΒΟΣ.

ΠΡωτοκάραβος. Leo Naumachicis §. 8. Καὶ τοὺς δύο κυβερνήτας τοῦ δρόμωνος αὐχένων, οὓς καλοῦσι πρωτοκαράβοις. Καράβια, ſcaphulæ, Eclog. Baſilic. LIII. Καράβια, νῆες ποτάμιαι, Nicet.

ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΙΟΣ.

ΠΡωτονοτάριος. Leo Conſtitut. III. §. 31. Ὁ γὰρ πρωτονοτάριος τοῦ θέματος, καὶ ὁ χαρτουλάριος, προσέτι καὶ ὁ πραίτωρ, ἤγουν ὁ τοῦ θέματος δικαστής. ὁ μὲν τῆς πολιτικῆς ἐστι διοικήσεως ἄρχων, ὁ δὲ πρὸς τὴν τοῦ στρατοῦ καταγραφήν τε καὶ ἀναζήτησιν, ὁ δὲ τὰς δίκας τῶν δικαζομένων διαλύει. Hinc reficiendus iſte locus, qui nec integer citatur in fragmentis à Bon. VVlcanio & Fran. Robortello editis.

ρ.

ΡΑΣΣΑ.

Ασά. Mauricius II. Strategic. cap. 2. Χρὴ τὰ ἱμάτια αὐτῶν πλατέα εἶναι, καὶ τέλεια, κατὰ τὸ σχῆμα τῶν Ἀβάρων κεκομμένα, τουτέστι ζωσάρελα, εἴτε λινὰ, εἴτε αἴγια, εἴτε ῥασά. Ῥασοφορῶν, ῥακενδύτης, μοναχὸς, Nicetæ Choniati. Ῥασὰ, ἐσθήματα μοναστικά.

ΡΕΠΑΡΑΤΙΩΝΑ.

Ρεπαρατίωνα, ἀπόλυσιν. Mauricius in Legibus Militarib. Εἴ τις λαμβάνων ῥεπαρατίωνα τῶν ἑαυτοῦ ὅπλων περιφρονήσῃ, καὶ μὴ τοῦτον ὁ δέκαρχος ἀναγκάσῃ ταῦτα κτήσασθαι, ἢ τῶ

ἢ τῷ ἰδίῳ ἄρχοντι φανερώσῃ, καὶ ὁ στρατιώτης αὐτὸς, καὶ ὁ δέκαρχος σωφρονισθῶσιν. Leo in codice Regio, Constitut. III. §. 10. Εἴ τις λαμβάνων ἀπόλυσιν ἐν ἀκαιρίαις ἡμέραις, τῶν ἑαυτοῦ ὅπλων περιφρονήσῃ, καὶ μὴ τοῦτον ὁ δέκαρχος ἀναγκάσῃ κτήσασθαι, & cętera vt in Mauricio. In codice Mediceo: Εἴ τις ἀπολυόμενος ἐν * ἀκαίραις ἡμέραις τὰ ἑαυτοῦ ὅπλα περιφρονήσῃ, &c.

ΡΙΠΤΑΡΙΟΝ.

Ῥιπτάριον, δόρυ, Nicet. Mauricius I. Strategic. cap. 16. Οἱ μὲν ἔχουσι μαρζοβάρβουλα ἢ ῥιπτάρια. Leo Constitut. VI. §. 7. Ἀκόντια ἤτοι ῥικτάρια (sic vbique fere scriptum reperio) ἔχειν. Idem §. 20. βηρύτας, ἃ λέγεται ῥικτάρια. Idem §. 35. ἐπόξυλον ἢ ῥικτάρια ἔρριπτον. Glossarium ms. Ἀκινάκης, σπαθομάχαιρον * ῥηκτάριον δόρυ, ἢ ἀκόντιον περσικόν. Iulius Aphricanus: ὀφείλουσιν ἐπὶ

V

ἐμπεριθεῖν τοὺς κονταρεάτοι, ἐπειδὰ τοὺς ἀπεραῦτοι, καὶ τοὺς ῥιπλαρισταί. apti ſcilicet ad ſuperuentus faciendos. Sic in V. Gloſſ. Ἐπεῤῥίπλω, ſuperuentum facio. Item, Ῥίπλω, ἀπὸ ἀκοντίου, iacio, iaculor, proicio.

Ρ Ο Γ Α.

Ρόγα, μισθὸς, σιτηρέσιον, μισθωτὴ συμμαχία. Ῥογεύειν στρατὸν, στρατολογεῖν. Ῥογεύεσθαι, τὸν ὀψωνιασμὸν παρέχεσθαι. Nicet. Choniat. De Roga ſiue erogatione militari, Anonym. περὶ κατασ. ἀπλ. Προσήκει γὰρ μὴν τάς τε ῥόγας αὐτῶν καὶ σιτηρεσίας ἀνελλιπῶς τούτους λαμβάνειν. Ideóque creati qui rogam ſiue annonam exigerent, dictique, Opinatores. Gloſſæ: ὁ τῆς στρατιωτικῆς ἀννώνης ἀπαιτητὴς, Opinator. Item Ῥογάτωρες, apud Curopalatem, quos vetus Interpres in Perſij Sat. II. Diſpenſatores & Prorogatores vocat. Cōtrà verò odio

fuere militibus * Derogatores, ἐλλείποντες, rogas abbreuiantes, ἀπελίζοντες, χρεωκοποιοῦντες. Paulus Aquileg. Histor. miscel. XXIV. quin potius abbreuians eius rogam, murmurantem nimis cecidit. lib. XIIX. Erant autem Arabum iuxtà positorum quidam qui accipiebant ab Impp. rogas pauxillas ad custodiendum stoma eremi. Eodem tempore venit quidam spado laturus militum rogas. Et cum venissent Arabes secundum consuetudinem accepturi rogas suas, eunuchus eos ad iras impulit dicens: Quia Dominus vix dat militibus rogas, quanto minus canibus istis? Rectè dixit: secũdum consuetudinem accepturi rogas suas. Sic enim Mauricius, χορηγουμένας αὐτοῖς χρυσικὰς σιτηρεσίας. Idem Strategic. II. cap. 2. Ἐπιμελῶς ἐν καιρῷ τῆς χρυσικῆς ῥόγας, ὥσπερ τοὺς στρατιώτας, οὕτως καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, καὶ

τὸ ἄρμα, ἀπογράφεσθαι καὶ καταζητεῖσθαι, εἰς τὸ εἰδέναι αὐτοὺς ὑπὲρ ποίων τίτλων ταύτην λαμβάνουσιν. Leo Constitut. VI. §. 15. Ἐπιμελῶς ἐν τῷ καιρῷ τῆς ῥόγας, καὶ ἀδνουμίου, καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, καὶ τὸ ἄρμα, ἀπογράφεσθαι καὶ καταζητεῖσθαι, ἵνα μὴ καταφρονοῦντες τῶν δουλεύειν καὶ ὑπηρετεῖν αὐτοῖς ὀφειλόντων παίδων, ἐν καιρῷ πολέμου, ἀναγκάζωνται ἐξ αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν ἀφορίζεσθαι εἰς τὸ τοῦλδον. Vide Ἀδνούμιον. Φαμιλιαρικά. Gloss. Fran. Pithœi ad Iulianum Antecess. CP. Rogatæ impensæ.

ΡΩΘΩΝΙΑ.

Ῥωθώνια. Mauricius I. Strategic. cap. I. de calceis peditum: τὰ ὑποδήματα αὐτῶν γοτθικά, καττυτά, δίχα ῥωθωνίων, ἁπλῶς ἐῤῥαμμένα ὑπὸ δύο ἀσίων, καὶ μὴ πλέον. ἀναγκαῖον γὰρ καὶ ὀλίγοις καὶ μικροῖς κέντροις καθηλοῦσθαι αὐτά, πρὸς πλείονα ὑπουργίαν. Pro his ver-

bis, δίχα ῥωθωνίων, dixit Leo Constitut. VI. §. 26. τὰ δὲ ὑποδήματα αὐτῶν μὴ ἔχειν ὀξείας ἔμπροσθεν. ἀναγκαῖον δὲ ὀλίγοις μικροῖς ἥλοις καθηλῶσαι αὐτὰ, ἤγουν καρφίοις, πρὸς πλείονα ὑπουργίαν. Constantin. Tacticis: τὰ δὲ ὑποδήματα αὐτῶν μὴ ἐχέτωσαν ἔμπροσθεν αὐτῶν *** καλὸν δέ ἐστιν ἵνα καὶ διὰ μικρῶν καρφίων ὀλίγων καθηλῶνται, πρὸς τὸ ὑπουργεῖν προχειρότερον. An verò legendum, δίχα ὀθονίων; vel, διὰ ὀθονίων; Vid. Cuiac. cap. 17. lib. X. Obseruat.

σ.

ΣΑΓΗ.

Σάγη. Suidas: Σάγμα, ἡ θήκη τοῦ ὅπλου· σάγη δὲ τὸ ὅπλον. Vrbicius: ἐπειδὴ δὲ καὶ ὀλίγων ἀνδρῶν σάγη οἶδεν ἐκδυματῶσαι τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτοῖς, &c.

ΣΑΓΜΑ.

ΣΆγμα, θήκη τοῦ ὅπλου. Suid. s. Item. Sagma, onus, sarcina, Gloss. Isidori. Et Origin. XX. Sagma, quæ corruptè vulgò dicitur Salma, à stratu sagorum vocatur. Glossarium vetus: Σάγμα, Sagma. Σαγματοποιός, Sagmarius. Σάγιον, Lodix. Σάγισμα, Curopal. Gloss. ms. Σάγη, περιβόλαιον. σάγμα, σκέπασμα.

ΣΑΓΜΑΡΙΑ.

ΣΑγμάρια. Nicet. Choniat. VI. Manuel. Comn. τὰ σκευοφόρα, τὰ σαγμάρια, καὶ κατοῦναι, καὶ τὰ ὑποχείριοι, αἵ τε ἅμαξαι. Mauricius II. Strategic. cap. 2. Ἀναγκαῖον ἐστὶν ἀπὸ διαγραφῆς εἰς τοὺς κατωτέρους στρατιώτας, τρεῖς ἢ τέσσαρας ἄνδρας ἕνα παῖδα ἐπινοεῖν. τὸ ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ εἰς τὰ σαγμάρια. Idem cap. 5. Χρὴ τοὺς ὑποδεεστέρους τῶν

στρατιωτῶν εἰς τὰ σαγμάρια ἀφορίζειν, τουτέστιν εἰς τρία ἢ τέσσαρα σαγμάρια ἄνδρα ἕνα. paulò post: Τοῦλδος, ἤτοι τὰ σαγμάρια. Idē lib. I. cap. 6. dixerat: ἵππους σαγματαρίους. Sic Isidorus ꝟ. caballum sagmarium, &, mulam sagmariam. Vegetius lib. III. Impedimenta, sagmarij, calones, vehiculáque in medio collocentur.

ΣΑΓΜΟΣΕΛΛΙΟΝ.

Σαγμοσέλλιον. quasi sagma sellæ. Anonymus περὶ κατασ. ἀπλ. Τοῦ μὲν τοι τούλδου ἀπὸ τοῦ διαχωριζομένου, ἀναλαμβάνειν σε δεῖ ἐπὶ σιτισμὸν τοῦ λαοῦ, καὶ ταγὰς τῶν ἵππων δύο ἡμερῶν ἢ τριῶν βασταζομένας εἰς ταχεῖς ἡμιόνους ἢ καὶ ἵππους ἐν τοῖς σαγμοσελλίοις.

ΣΑΓΙΑ.

Σαγία. Mauricius I. Strategic. cap. 1. pedites habere vult, ζωστάρια λιτά, καὶ οὐ Βουλγαρικὰ σαγία. Leo Constitut. X. §. 12.

Τούτας διπλᾶς, ἢ σαγία διπλᾶ· εἰς τὸ τὸ μὲν ἐν σκέπεσθαι, εἴπερ χρεία καλέσοι· τὸ δὲ ἕτερον, εἰς τένταν, ἤτοι τὸ λεγόμενον καμβρόδαν, ἔχειν.

ΣΑΓΙΝΗ.

Σαγίνη. Mauricius I. Strategic. cap. 21. Καὶ ὅταν γνωσθῇ ὅτι πάντες διεσώθησαν, καὶ οὐδεὶς λείπει, τότε κινεῖν ἐπὶ τὸ ἔμπροσθεν ἀπλίκτον κατὰ τάξιν. ἐπειδὴ δὲ σαγινῶν οὐσῶν, καὶ λοιπῶν βαρυτέρων σκευῶν, οὐ πάντως, ὅτι δύνανται συνέρχεσθαι τοῖς δρόμοσι.

ΣΑΓΙΤΑ.

Σαγίτα, βέλος Nicet. Lexicon Cyrilli ms. Ἀκίδας τῶν βελῶν τὰς ὀξύτητας, αἳ σαγίται καλοῦνται, ἢ λογχάρια. Mauricius II. Strategic. cap. 1. εἰς τὸ τοξεύειν πεζῇ συντόμως, εἴτε ῥωμαϊστί, εἴτε περσιστί. ἡ γὰρ ταχύτης καὶ ἐκτινάσσεσθαι παρασκευάζει τὴν σαγίταν, καὶ ἰσχυρῶς βάλλεσθαι. εἰς τὸ τοξεύειν συντόμως ἐπάνω ἵππου τρέχοντος μίαν ἢ δευτέραν σαγίταν.

Hinc

Hinc ΣΑΓΙΤΑΤΩΡΕΣ. Leo Constitut. VII. §. 58. Οἱ δὲ ψιλοὶ κατὰ διαφόρους τρόποις τάσσονται, ἤγουν οἱ ἀκροβολισταὶ μὲν πάλαι λεγόμενοι, νῦν δὲ τοξόται, ἢ σαγιτάτωρες. Item hinc Σαγιτόβολον, & Σαγιτοποιοὶ, Mauric.

Σ Α Κ Α.

ΣΆκα. Anonymus περὶ κατασ. ἀπλ. Ἔνθεν κἀκεῖθεν ἑαυτοὺς ἀποστέλλων ἀνὰ τεσσαράκοντα ἱππεῖς, μὴ πόῤῥω, ἀλλὰ συνεστῶτας τὰς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ φωνὰς ἐνωτιζομένους, καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐπακολουθοῦντα ἄρχοντα ἐχέτω, μετὰ ἱππέων, οὓς δὴ σάκαν ὀνομάζουσι. μηκόθεν δὲ ὁδοιπορείτω ὁ στρατηγός. Idem: Οἱ δὲ ἄρχοντες, οἵ τε τῶν προηγουμένων τῆς στρατιᾶς τάξεων, καὶ τῶν πλαγιοφυλάκων, καὶ ὁ τοῦ σάκα, ἀπερχέσθωσαν πρὸς τὴν κόρτην. Idem: Δέον καὶ ἀπὸ τῶν προπορευομένων δύο τάξεις ἔνθεν κἀκεῖθεν εἰσελθεῖν κατὰ στοῖχον, καὶ ἀπὸ τῶν τοῦ σάκα ὁμοίως ἑτέρας δύο. Idem: Ηνίκα δὲ μέλλεις κουρσεῦσαι τῶν πο-

λεμίων ἀκολουθῆσαι νυκτὸς, ἅπαν τὸ μάχιμον στράτευμα τεθωρακισμένον ἔσω, ἑκάστου τὸ ἐπιτήδειον πρὸς τὸ πολεμεῖν ὅπλον ἐν χερσὶν ἔχοντος. ἀλλὰ καὶ τὸ λεγόμενον σάκα ὄπισθεν ἔχε ἐπακολουθοῦν σοι.

ΣΑΚΕΛΛΙΟΝ.

Σακέλλιον. Vetus Gloss. Saccellus, Βαλλάντιον. Suidas: Σακέλλιον, βαλάντιον, μαρσίπιον· ἐξ οὗ ὁ Σακελλάριος. Mauricius III. Strategic. cap. 9. de Deputatis. λαμβάνειν ὑπὲρ μισθοῦ ἀπὸ τοῦ σακελλίου καθ' ἕκαστον πρόσωπον διασωζόμενον παρ' αὐτοῦ νόμισμα ἕν. Leo Constitut. XII. §. 52. pro, ἀπὸ τοῦ σακελλίου, dixit: ἀπὸ τοῦ ταμείου τῆς βασιλείας ἡμῶν. De saccis legionum, Vegetius lib. II.

ΣΑΛΙΒΑ.

Σαλίβα. Leo Constitut. VII. §. 4. εἰς τὸ ῥίψαι μήκοθεν ῥιπτάριον καὶ ματζοβαρβού-

λον, ὅπερ λέγεται νῦν Σαλίβα, ἢ καὶ τζηκούρελον. Curopalates, de magno Tzaüzio: φέρει δὲ οὗτος ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς ζώνης αὐτοῦ σιρομάστην, ὃν κοινῶς καλοῦσι σαλίβα. Vide Σειρομάστης.

ΣΑΜΙΑΤΩΡΕΣ.

ΣΑμιάτωρες. Mauricius I. Strategic. cap. 7. Βουκινάτωρας, ἀρματούρους, σαμιάτωρας, τοξοποιούς, σαγιτοποιούς, καὶ τοὺς λοιποὺς πρὸς τὴν διατύπωσιν. Leo Constitut. III. §. 51. Καὶ βουκινάτωρας, οἵ τινες ἐν καιρῷ συνήθει σαλπίσουσι, σαμιάτωρας, τοξοποιούς, σαγιτοποιούς, καὶ τοὺς λοιποὺς πρὸς τὴν ἐξ ἔθους διατύπωσιν. Idem Constitut. V. §. 3. σπαθία ἠκονημένα καὶ σεσαμιωμένα. Gloss. vet. Ἀκονητὴς, samiarius, cociarius, acuciator.

ΣΑΡΙΣΣΑ.

ΣΑρισσα. Veget. III. Sarissæ, longissimi conti. Glossæ Isidori ms. Sarissa,

genus teli Macedonici. Gratius Cynegetic. I.

Quid Macetum immensos libeat si dicere contos? Suidas: Σάρισσα, εἶδος ἀκοντίου ἑλληνικόν. δόρυ μακρὸν παρὰ μακεδόσι. Leo Constitut. VI. §. 37. Καὶ τὰ δόρατα αὐτῶν, ἤγουν τὰ κοντάρια, πολὺ τῶν λεγομένων σαρισσῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς κονδότερα. αἱ δὲ σάρισσαι ἦσαν κοντάρια μακρὰ ἕως πηχῶν ιδ, καὶ ἄχρι πηχῶν ιϛ. In codice Regio additur: ταῦτα δὲ ἦσαν μάλιστα τῆς μακεδονικῆς ὁπλίσεως. Pergit Leo paulo post: κατέχων τὴν σάρισσαν, ἤγουν τὸ μακρὸν κοντάριον, ὃ πρότερον μὲν τινὲς εἶπον πηχῶν ιϛ, κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν πηχῶν ιδ. Vide Γυμνασταί.

ΣΚΑΠΛΙΑ.

Σκαπλία. Mauricius lib. VI. Strateg. cap. 15. σκουτάρια μικρὰ ὄντα ἔμπροσθεν κατὰ τοῦ στήθους φέρειν, καὶ σκέπειν ἐνταῦθα τὰς ζάβας· καὶ τὰ σκαπλία διὰ τῶν ζαβῶν ὄπισθεν κατὰ

τῆ ὠμοπλάτων φέρειν. Idē lib. X. τοὺ μὴ ἔχοντας ζάβας τὰ σκαπλία τῆ ζαβῶν φέρειν. Aliàs Καπλία. Idem Mauricius I. Strategic. cap. 1. ζάβας σὺν καπλίοις τελείας μέχρι τοῦ ἀστραγάλου. Sic Καπούλια, Curopalat. pag. 53. σαγίσματος τὴν τοῦ ἵππου καπουλίων ἐπικειμένων. Quemadmodum verò Mauric. dixit, σκαπλία, ita & Gloss. vet. Conscaplium. μεταφρενον. alibi, Interscapulū.

ΣΕΔΕΤΑ.

Σέδετα. φοσσάτα, castra, σουδέτα. Σοῦδα enim, fossa. infrà suo loco. L. XIIX. De Episcopali aud. οἱ ὑφεστῶτες, καὶ τῇ φυλακῇ προσκαρτεροῦντες στρατιῶται ἐν τοῖς σεδέτοις αὐτῶν, &c. Mauricius II. Strategic. cap. 7. Εἴ τις ζημιώσῃ στρατιώτην, ἐν διπλῇ ποσότητι τοῦτο αὐτῷ ἀποκαταστήσῃ. ὁμοίως καὶ συντελεστήν. Εἰ δὲ ἐν παραχειμαδίῳ, ἢ εἰς τὰ σέδετα, ἢ κατὰ πάροδον ἄρχων ἢ στρατιώτης ζη-

μιώσῃ συντελεστὴν, καὶ μὴ τοῦτον δεόντως ἀποθε-
ραπευθῇ, ἐν διπλῇ ποσότητι τοῦτο αὐτῷ ἀποκα-
ταστήσῃ. Theophilus Antecess. Institut.
De militari testamēto: Ἐν οἷς δὲ χρόνοις ἐν
ἑτέροις διατρίβουσι τόποις, ἢ ἐν τοῖς λεγομένοις
αὐτοῖς σεδέτοις, τουτέστιν ἔνθα διάγειν αὐτοὺς ἀνάγ-
κη, τῶν στρατιωτικῶν ἐν τῷ διατίθεσθαι προνο-
μίων οὐκ ἀπολαύουσι. Dixerat Tribonia-
» nus §.Illis autem. milites illis tempo-
» ribus per quæ, citra expeditionum
» necessitatem, in aliis locis, vel in suis
» ædibus degunt, minimè ad vindi-
» candum in testamento faciendo pri-
uilegium adiuuari. Theophilus ex-
plicauit. & latinè dixisset: *In testa-*
» *mento* milites non posse vti priuile-
» giis, quando aliis in locis degunt
» quàm in sedetis, hoc est, locis, in qui-
» bus considere & consistere necesse
habent. scilicet propter expeditio-
num necessitatem. Temerè viri do-

ctissimi vulgatam repudiauere lectionem, (in suis ædibus.) ac nuperrimè Th. Marcilius curis secundis ad Martialis Amphitheat. Epigr. XVI.
» scribsit, (in suis sedibus.) Perperam. Addubitauit autem vir diuini ingenij Cuiacius, Consultatione XLIX. Et
» retinenda quidem lectio, in suis ædibus, hoc §. & l. vlt. C. de restitutionibus militum; vt in Basilicis, ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις. At Sedeta militum ædes non sunt. Patet ex Leon. Constitut. III. §. I. Ἐκλέξεις δὲ στρατιώτας ἀπὸ παντὸς τοῦ ὑπὸ σὲ θέματος, μήτε παῖδας, μήτε γέροντας, ἀλλὰ ἀνδρείους, εὐρώστους, εὐψύχους, εὐπόρους. ὥστε αὐτῶν ἐν τῷ ἐξπεδίτῳ, ἤγουν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῦ φοσσάτου, εἰς τὴν ἰδίαν στρατείαν ἀσχολουμένους, ἔχειν ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις ἑτέρους τῶν γεωργοῦντας, καὶ τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν καὶ ἐξόπλισιν τοῦ στρατιώτου χορηγεῖν δυναμένους. Idem Constitut. IIX. §. 4. Ἐάν τις τολμήσῃ βαγεῦσαι ὑπὲρ τὸν χρό-

νον τοῦ κομεάτου, ἤγουν τῆς ἀπολύσεως τῶν στρατιωτῶν εἰς τοὺς ἰδίους οἴκους. &c. Denique milites in ſedetis, in caſtris, in foſſatis, in aplictis, in expeditis ſiue expeditionibus, iure militari teſtamentum facere poſſunt: in ſuis ædibus, minimè.

ΣΕΙΡΟΜΑΣΤΗΣ.

Σειρομάστης. σαλίβα. μέγας ὀβελίσκος. Vid. Cedren. pag. 578. Curopalates: Τὸ τοῦ μεγάλου τζαουσίου σκιάδιον, καββάδιον, καὶ τὸ σκαράνικον, καὶ ταῦτα ὡς τοῦ ταζᾶ τῆς αὐλῆς. Φέρει δὲ οὗτος ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς ζώνης αὐτοῦ σιρομάστιν, ὃν κοινῶς καλοῦσι σαλίβαν. Ibíque longè fallitur opinione Franciſcus Iunius. Philon V. Βελοποιικῶν. πρὸς δὲ τὰ κεράμια, καὶ τὰ κρυπτόμενα ὀρύγματα, τοῖς σιρομάσταις χρῆσθαι. Perſpicuè Io. Tzetzes Hiſtor. Chiliad. 256.

Πολλοὶ μὲν τὸ ἀκόντιον καλοῦσι σιρομάστην,

Ὥσπερ

Ὥσπερ κἀν τῇ Φινεὲς κεῖται ἱστορίᾳ.
Ἐν ᾗ Ζαμβρῆν ἀπέκλινεν τοῦτω καὶ τὴν Χάσβην.
Κυρίως δὲ σίδηρον τῶν τελωνῶν ὑπάρχει,
Ὡς μέγας ὀβελίσκος τις, ᾧ πλήθοντες τοὺς σάκκοις,
Τὰ κλεπτοτελωνεύμενα νοοῦσι καὶ κρατοῦσιν.
Ἔγνως λοιπόν. καὶ τίς ἐστι κυρίως στρομάστης.
Τοῦ Φινεὲς δὲ κεῖται σοι καλῶς ἱστορία
Ἐν τόπῳ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστοτετάρτῳ

Eo loci dixit ille: ἐντείνε δόρατι περονήσας. Leo Tactic. XX. §.147. καὶ ἐκκεντήσας τοὺς ἁμαρτάνοντας.

ΣΕΚΟΥΝΔΟΙ.

Σεκοῦνδοι. οἱ ὑπὸ τὸν δέκαρχον τεταγμένοι ἐπιστάται. Leo Const. VII. §.76.

ΣΕΛΑ.

Σέλα. ἀστράβη, Nicet. Mauric. IIX. Strategic. Χρὴ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου ἐν ταῖς σέλλαις ἐπιφέρεσθαι ἕκαστον στρατιώτην ὕδωρ

Y

ἢ βυκελάτα, &c. Vide Δαιμποτάτοι. Ἀφέλεξα. Ἐπισέλλια. Curopalat. passim.

ΣΕΛΟΠΟΥΓΓΙΟΝ.

Σελοπούγγιον. Sellæ marsupium. Mauricius II. Strategic. cap. 2. Et Leo Constitut. VI. §. 10. Εἰς δὲ τὰς σέλας τὰς β σιδηρᾶς σκάλας καὶ λωρόσοκκα, πέδικλον καὶ σελοπούγγιον, ἐν ᾧ, καιροῦ καλοῦντος, δυνατὸν ἐστὶ καὶ τριῶν καὶ τεσσάρων ἡμερῶν δαπάνην χωρῆσαι. Idem Mauric. Χρὴ παραγγέλλεσθαι ἕκαστον στρατιώτην, ὥστε ἐν τῷ κινεῖν πρὸς παράταξιν ἐν τῷ σελοπουγγίῳ αὐτοῦ μίαν ἢ δύο λίτρας ἄρτου ἔχειν, &c. Vide Παξαμάδιον.

ΣΙΒΥΝΗ.

Vide Σιβύνη.

ΣΙΓΝΟΝ.

Σίγνον καὶ Σιγνοφόρος in veteribus Glossis. Signum & signifer. Sic Nicetas

in codice Barbarogræco, ſalutare crucis ſignum, ἱερὸν ἔκτυπον, nuncupauit σίγνον σαυεξικόν. Vide Βάνδον. & adde hunc Procopij locum lib. II. Belli Vandalici, de bando ſiue ſigno: Τοσαῦτα Βελισάριος παρακελευσάμενος, ἱππέας μὲν ἅπαντας, πλὴν πεντακοσίων, ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ ἔστελλε. τοὺς δὲ ὑπασπιστὰς, καὶ τὸ σημεῖον, ὃ δὴ βάνδον καλοῦσι ῥωμαῖοι, Ἰωάννῃ ἐπιτρέψας τῷ Ἀρμενίῳ, &c. Item hunc è lib. IV. Μάλιστα δὲ αὐτόν τε (Σολόμωνα) καὶ Καρχηδόνα πᾶσαν συνετάραξε τὰ ἐς Ἄγαν τὸν Μασσαγέτην καὶ Ῥουφῖνον τὸν Θρᾷκα ἐν Βυζακίῳ ξυνενεχθέντα· ἄμφω γὰρ λογιμώτατοι ἔν τε τῇ Βελισαρίου οἰκίᾳ, καὶ τῷ Ῥωμαίων στρατεύματι. ἅτερος μὲν αὐτῶν ἐν τοῖς Βελισαρίου δορυφόροις τελούμενος, ὁ δὴ ἕτερος, ἅτε ἁπάντων εὐψυχότατος, τὸ σημεῖον τοῦ στρατηγοῦ ἐν ταῖς παρατάξεσιν εἰωθὼς φέρειν, ὃν δὴ βανδοφόρον καλοῦσι Ῥωμαῖοι.

ΣΙΛΕΝΤΙΟΝ.

Σιλέντιον. Silentium. Mauricius I. Strategic. cap. 14. Παραγγέλλει ὁ μανδάτωρ σιλέντιε μανδάτα. &c. Vide Σχήματα.

ΣΚΑΛΑ.

Σκάλα. Ἀναβολεύς, Suid. Vide Δαιπωτάτοι.

ΣΚΕΛΙΣΜΑΤΑ.

Σκελίσματα. βήματα. Leo Constitut. VII. §. 76. καὶ στρεφόμενοι οἱ σεκοῦνδοι, τουτέστιν οἱ ὑπὸ τὸν δέκαρχον τεταγμένοι ἐπιστάται, ἐξέρχονται * διαστήματα ἄχρι τῶν βημάτων, ἤτοι * σκελισμάτων, ὥστε μὴ δύνασθαι τὰς βαλλομένας παρὰ τῶν ἐναντίων σαγίτας ἑκατέρωθεν βλάπτειν τοὺς νώτους τῶν ἀποβλεπόντων.

ΣΚΛΑΒΙΝΙΣΚΙΑ.

Σκλαβινίσκια. Leuiora iacula, qualia erant Sclauinorum. Mauricius I. Strategic. cap. Ποῖα δεῖ ὅπλα ἔχειν τοὺς ψιλούς. Σκλαβινίσκια τοὺς ἀπείρους πρὸς τοξείαν ἔχοντας, ἢ καὶ λειπομένους, ὡς εἰκός, τόξων. Leo Constitut. XIIX. §. 69. & 86. Σκλαβινικὰ ἔθνη ὡπλίζοντο μικροῖς ἀκοντίοις, ἤγουν ῥιπταρίοις, δυσὶν ἕκαστος ἀνήρ. Suidas: Σκλαβινὸν ἔθνος τὸ πέραθεν τοῦ Ἴστρου. Sic suprà, Μαυρίσκια.

ΣΚΟΥΛΤΑΙ.

Σκοῦλται. Mauricius II. Strateg. cap. 2. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως πῶς ἀναγκαῖα (φάρδεα) ἐν ταῖς σκούλταις. οὐ διαφαίνονται γὰρ μήκοθεν τοῖς πολεμίοις αἱ ζάβαι. Vide φάρδεα. Idem IIX. cap. 4. Χρὴ τὰ κατὰ τοὺς ἐχθροὺς σπουδάζειν πολυπραγμονῆσαι διὰ σκουλτῶν ἀκριβῶν καὶ συνεχῶν, ἐκ διαστημάτων ἱκανῶν, καὶ διὰ κατασκόπων, ἤτοι ἐκσπλωρατώρων.

ΣΚΟΥΛΤΑΤΩΡΕΣ.

ΣΚουλτάτωρες. κατάσκοποι. Idem Mauricius II. Strategic. cap. 3. Σκουλτάτωρες, οἱ κατάσκοποι λέγονται. Leo Constit. III. Σκουλτάτωρες οἱ κατάσκοποι λέγονται. οἵ τινες μανθάνοντες τὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀπαγγέλλουσι. Idem Constitut. XII. §. 56. ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ὑποδεεστέρων καθ᾽ ἑκάστην τύρμαν σκουλτάτωρας, ἤγουν βιγλεύοντας, ἀφορίσεις, δύο μὲν κατὰ τάγμα. paulo post: οἵ τινες καὶ πρὸ τοῦ πολέμου, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ, ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῶν μέρεσιν, εἰς οὓς καὶ τάσσονται τόπους, ἀπὸ διαστημάτων ΣΚΟΥΛΤΕΥΕΙΝ ὀφείλουσιν, ἕως τῆς τελείας τοῦ πολέμου ἐκβάσεως. Eademque fere verba in Mauric. III. cap. 11. Et lib. VII. cap. 9. Καὶ ἐν βάνδῳ μετ᾽ αὐτῶν ὀφεῖλον σκουλκεύειν, καὶ τὰς πόρτας τοῦ φοσσάτου φυλάττειν. Latini, Auscultare. & Nos, Escouter. Vide Cuiac. VI. Obser. c. 33.

ΣΚΟΥΤΑΡΙΑ.

ΣΚυτάρια. Lexicon Cyrilli ms. Θυρεὸς, ἀσπὶς, ὁ παρὰ ῥωμαίοις καλεῖται σκουτάριον. Leo Constitut. V. §. 3. Σκυτάρια μεγάλα, ἅπερ λέγονται θυρεοί. καὶ ἕτερα τῶν πεζῶν, τὰ ποτὲ λεγόμενα, πέλται. ἕτερα σκουτάρια σιδηρᾶ, στρογγύλα, σεσαμμωμένα. Nicet. Σκυτάριον στρογγύλον, θυρεὸς ἱππικός. Cedrenus 343. οἱ ῥωμαῖοι δὲ εὑρόντες τὸ τοῦ Ραζάτου νεκρὸν, ἔλαβον σκυτάριον αὐτοῦ ὁλόχρυσον, καὶ τὸ λωρίον, καὶ τὰ βραχιόνια αὐτοῦ, καὶ τὴν σέλαν. Mauricius I. Strategic. cap. 20. καὶ ὅπου μὲν ἀραιότεροί εἰσι τόποι, τοὺς καβαλλαρίους περιλαμβάνειν, καὶ τὰς σκούλκας ποιεῖν. ὅπου δὲ δασεῖς καὶ δυσχερεῖς, τοὺς ψιλούς. τοὺς δὲ ψιλοὺς, μὴ ὡς τοὺς σκυτάτους ἐπ' εὐθείας τάσσεσθαι, ἀλλὰ κατὰ δρούγγους, τουτέστι τρεῖς ἢ τέσσαρας μὲν ψιλοὺς ἀκοντιστάς, ἐπιφερομένους καὶ τὰ σκουτάρια αὐτῶν, ἵνα εἰ χρεία γένηται, καὶ ΣΚΟΥΤΕΥΩΣΙ καὶ ἀκοντίζωσιν οἱ αὐτοί.

ἐν ἑνὶ δὲ τοξότην ὑπ' αὐτῶν φυλάττεσθαι δυνάμενον. Leo Constitut. VI. §. 24. ὁπλίτας, οὓς οἱ νεώτεροι ΣΚΟΥΤΑΤΟΥΣ ἐκάλεσαν. Idem §. 25. ὁπλίσεις μὲν οὖν τὸν πεζὸν σκουτάτον, τὸν πάλαι καλούμενον ὁπλίτην, οὕτως, ὥστε ἔχειν σπαθίον, κοντάριον, σκουτάριον, ὅτε μὲν χρεία καλεῖ ἐπιμήκες, μέγα, ὃ καλεῖται θυρεός. &c. Idem Constitut. VII. §. 3. τοὺς μὲν ὁπλίτας σκουτάτους, ἤγουν τοὺς φοροῦντας πανοπλίαν.

ΣΚΡΙΒΩΝΕΣ.

ΣΚρίβωνες. Deputati, equitum peditúmque. quasi medici militum. Leo Constitut. III. §. 6. Καὶ ἕτεροί τινες πρὸς τὰς χρείας ἀφωρισμένοι, οἱ σκρίβωνες. Idem §. 15. Δεποτάτοι δὲ προσαγορεύοντο πάλιν οἱ νῦν λεγόμενοι σκρίβωνες, οἵ τινες παρακολουθοῦντες τῇ παρατάξει, τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τραυματίας γινομένους ἀναλαμβάνονται ὡς ἰατροὶ καὶ περιποιοῦνται. Item: Σκρίβων κατὰ λατίνους ὁ τῶν

νυς ὁ τῶν σωματοφυλάκων ὑπερφερόμενος. Suid. ex Theophylacti Simocatæ Legat. I. & Κομεντίολον ἄνδρα τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως ὑπερφερόμενον σκρίβωνα κατὰ λατίνους. Agathias Histor. III. εἷς δέ γε ἦν οὗτος τῶν ἀμφὶ τὰ βασίλεια δορυφόρων, οὓς δὴ Σκρίβωνας ὀνομάζουσιν. In Notitia Imp. Ro. sub Magistro officiorum sunt. Vide Δεπουτάτοι.

ΣΟΥΒΛΙΑ.

Σουβλία. ὀπήτια. Suid. Glossar. Σουβλίον, subula. Item: Subla, ὀπήτιον, περόνη. Item: Sublones, ὄρυγες. Hinc in opere nefario, Subulones. Vide, Καρφία. Io. Tzetzes Histor. Chil. XI. 208. Πεζομαχασκοπάπουτζον, τζαγγάριον, ξυλοσούβλον. Cedrenus 368. ἑτέρους δὲ ἐπὶ ξυλίναις σούβλαις περονανάρτησαντες ἐπὶ πυρὸς ὤπτησαν. ligneis obeliscis, subulis, verubus. Male Xylander, sublicis.

Z

ΣΟΥΔΑ.

ΣΟδδα fossa. Nicet. Σοῦδαν ποιεῖν, διαταφρεύειν. Leo Constitut. XIV. ὅταν τοίνυν ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν χώρᾳ στρατοπεδεύῃς, περίβαλλε Σοῦδαν βαθεῖαν κἂν εἰς μίαν μόνην ἡμέραν, ὡς εἴρηται, ὀφείλῃς ἀπληκεύειν. Constantin. Tactic. vbi de aplicto siue fossato. ὤρυσσε ἔξωθεν Σοῦδαν, πλάτος μὲν, ποδῶν πέντε, ἢ καὶ ἕξ, βάθος δὲ ποδῶν ἑπτὰ ἢ καὶ ὀκτὼ, καὶ ἵνα πίπτῃ τὸ χῶμα τοῦ ὀρύγματος εἰς τὴν ἔσω ὄψιν. ἔξωθεν δὲ τῆς Σούδας ῥίπτε τριβόλια ἢ καὶ ὤρυσσε λάκκους μικροὺς, &c. ΣΟΥΔΑΤΟΝ, φοσσάτον. Vrbicius: βασταγαὶ παπυλαιώνων, ἀσχολίαι περὶ τὴν τούτων κατάπηξιν, φοσσάτων ἢ σουδάτων ἐργασίαι.

ΣΠΑΘΙΑ.

ΣΠαθία. Gloss. Σπάθη, τὸ ξίφος, spathula. Mauricius I. Strategic. cap. 14.

milites exerceri iubet, pugnando ποτὲ μὲν μετὰ βεργίων, ποτὲ δὲ μετὰ σπαθίων γυμνῶν. Idem XI. τὸ περσικὸν ἔθνος ὁπλίζεται ζάβαις ἢ λωρικίοις, τόξοις τε καὶ σπαθίοις. Leo Constitut. V. §. 3. σπαθία ἠκονημένα καὶ ἐστιλβωμένα. Vide Cedren. 343.

ΣΠΑΘΙΟΣ.

Σπάθιος. σπαθάτος. Ducis armiger. Mauricius I. Strategic. cap. 11. εἰ δὲ μέρος γυμνάζεται, μηδένα ἔμπροσθεν περιπατεῖν, εἰ μὴ τὸν τοῦ μέρους ἄρχοντα καβαλλάριον, μετὰ μανδατώρων δύο, στράτωρος ἑνὸς, καὶ σπαθίου ἑνός. Leo Constitut. VII. §. 36. Καὶ εἰ μὲν τάγμα ἐστὶ τὸ γυμναζόμενον, τὸν τοῦ τάγματος ἄρχοντα ἔμπροσθεν περιπατεῖν, εἰ μὴ τουρμάρχην καβαλλάριον μετὰ μανδατώρων δύο, στράτωρος ἑνὸς, καὶ σπαθίου ἑνὸς, ἤτοι τὰ ὅπλα τοῦ ἄρχοντος φέροντος. Vel potius legendum vt in cod. Mediceo: καὶ εἰ μὲν τάγμα ἐστὶ τὸ

γυμναζόμϵνον, καὶ τοῦ τάγματος ἄρχοντα ἔμπροσθεν περιπατεῖν, μετὰ μανδάτωρος καὶ καμπιδούκτωρος. εἰ δὲ τούρμα γυμνάζεται, μηδένα ἔμπροσθεν περιπατεῖν, εἰ μὴ τουρμάρχην καβαλλάριον, &c.

ΣΤΑΒΑΡΑ.

Στάβαρα. Iulius Africanus: εἰ μὲν εἰσὶν ἅμαξαι, ἢ στάβαρα, ἢ ἕτερον οἰκοδόμημα. Vid. Παραπόρτια. ΣΤΑΒΑΡΩΣΑΙ. Leo Constitut. XI. §. 8. Ἔχει δὲ καὶ βίγλας ἔξωθεν, ἀλλὰ καὶ ἁμάξας ἢ χαρακώσεις, ἐὰν εἰσὶ, λίθων δυνατόν, ἢ καταπήξεις, ὃ λέγεται σταβαρῶσαι. Constantinus Tactic. cap. Πῶς δεῖ τὸν στρατηγὸν τὰ ἄπληκτα ποιεῖν μετ' ἀσφαλείας. Εἰ δὲ εἰσιν ἅμαξαι, καὶ στήσεις αὐτὰς γύρωθεν τοῦ ἀπλήκτου, πολύ ἐστιν ὀχυρὸν, ἢ κόψον δένδρα, καὶ σταβάρωσον αὐτὸ, ἢ μετὰ τῶν τοιούτων δένδρων, ἢ μετὰ ξύλων μεγάλων. In Gloss. Philox. legitur: Sarraca, ἅμαξα. in ms. Saradum, amaxa.

ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗΣ.

Στρατηλάτης. Mauricius I. Strategic. cap.8. Τὴν δὲ παράταξιν πρὸς τὸ μέτρον τοῦ εὑρισκομένου στρατοῦ ποιεῖν. ταύτην δὲ εἰς τέσσαρα ἴσα μέρη διανέμειν ἐξ ὅσων ἀπαντήσει ταγμάτων τε καὶ ἀκιῶν. τουτέστιν εἰς τὸ δεξιὸν, οὗ ἄρχει ὁ δεξιὸς μεράρχης, ἤτοι στρατηλάτης. εἰς ἀριστερὸν, οὗ ἄρχει ὁ μέσος * ἀριστερὸς μενάρχης. Idem II.cap.4. Τὰς δὲ μοίρας ταύτας τρία μέρη ἴσα γίνεσθαι, καὶ ἐπιστῆσαι αὐτοῖς μεράρχας τοὺς λεγομένους στρατηλάτας, φρονίμους, εὐτάκτους, καὶ ἐμπείρους, εἰδότας, εἰ δυνατὸν, καὶ γράμματα. Cedrenus 343. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποστέλλει Βοάνην τὸν στρατηλάτην μετ' ἐπιλεκτῶν στρατιωτῶν ὀλίγων. Gloss. vet. στρατηλάτης, Magister militum. Vide Μεράρχαι.

ΣΤΑΥΛΟΝ.

Σταῦλον. Anonym. περὶ κατασ. ἀπλ. Πρὸς δὲ τὸ ἀνατολικὸν μέρος ἔμπροσθεν

τῆς κόρτης, σκηνὴ πηγνύσθω τὸ ἀρχονταρεῖον. ἔμπροσθεν δὲ καὶ ταύτης, καὶ τοῦ σαύλου ἄρχοντες σὺν τοῖς βασιλικοῖς ἵπποις ἱστάσθωσαν. paulo post: μετὰ δὲ τὴν στάσιν τῶν τοῦ σαύλου ἀρχόντων, καὶ τῶν σαυλοκομήτων, ἡ μεγάλη ἑταιρεία πρὸς ἀνατολὰς ἀπληκευέτω. Curopalat. Ὁ μέγας κοντοσταῦλος. Vide Κόρτη. Moschopulus: Σταθμὰ ἀπὸ ζυγοῦ. σταθμοὶ δὲ καὶ οἶκοι ἔνθα ἑστήκασιν οἱ ἵπποι, ἢ βόες, ἤγουν οἱ κοινῶς, σαῦλοι.

ΣΤΟΛΑΙ.

Στολαί. Leo Constitut. VI. §. 36. de antiqua velitum armatura: Στολὰς δὲ εἶχον * στερεὰς καὶ πηκτὰς ἀντὶ λωρικίων, καὶ κλιβανίων, καὶ τῶν ἄλλων. Et sanè circa hunc locum indiligens fuit Io. Checus. Nicet. Choniat. clibania vocat, στολὰς ἐπιθωρακίους.

ΣΧΗΜΑΤΑ.

Σχήματα in exercitu dicuntur, *κινήσεις*, quando acies in varias formas mouetur. cuiusmodi cernere est permulta in Æliani Tacticis, & Leon. Constitut. Mauric. I. Strategic. cap. *Ποίας δεῖ κινήσεις γυμνάζεσθαι τοὺς πεζούς.* Παραγγέλλει ὁ μανδάτωρ σιλεντίου μανδάτα. ΚΑΒΕΤΕ ΝΟ ΒΟΣ ΤΟΥΡΒΕΤΙΣ. ΟΡΔΙΝΕΜ ΣΕΡΒΑΤΕ. ΒΑΝΔΟΣΕΚΙΤΕ. ΝΕΜΟ ΔΕΜΙΤΤΑΤ ΒΑΝΔΟΥΜ, ΕΤ ΙΝΙΜΙΚΟΣ ΣΕΚΟΥΑΤΟΥΡ. *καὶ κινοῦσι βραδέως καὶ ἡσύχως, ὥστε μηδὲ ψιθυρισμὸν γίνεσθαι παρά τινος. ἐθίζεσθαι δὲ αὐτοὺς πρὸς ταῦτα, φωνῇ καὶ νεύματι, διὰ σημείου τινὸς κινεῖν, καὶ ἵστασθαι, καὶ λεπτύνεσθαι, ἤτοι μερίζεσθαι τὸ βάθος τῶν ἀκιῶν, παρεμπατεῖν ἴσως καὶ συντεταγμένως, καὶ ἐπὶ διαστήματι ποικίλους τόπους, καὶ διαφόρους πυκνοῦσθαι, ἤτοι σφίγγεσθαι κατὰ τὸ βάθος καὶ μῆκος, φουλκῶ*

περιπατεῖν, συμβάλλειν σχηματικῶς, ποτὲ μὲν μετὰ βεργίων, ποτὲ δὲ μετὰ σπαθίων γυμνῶν. In XII. Mauricij libris, voces, παραγγέλματα, siue mandata, quibus in acie ordinanda vtebantur, passim occurrunt huiusmodi: MOVE. STA. IN QVA TERRA AMBVLAT. AD LATVS STRINGE. AD DECARCHAS. AD PENTARCHAS. AD TETRARCHAS. IVNGE. PERCVTE. CVRSOR MINA. CVM ORDINE SEQVE. CEDE. TORNA. MINA. DEPONE SENESTRA. DEPONE DEXTRA. TRANSFVRMA. CLINA DEXTRA. CLINA SENESTRA. REDE. LARGA DEXTRA. LARGA AD AMBAS PARTES. DIRIGE FRONTEM. * ΜΕΔΙΠΑΡΤΙ-

ΤΙΣ

ΤΙΣ AD DIPHALANGIAM. PRIMI STATE. SECVNDI AD DIPHALANGIAM EXITE. *ΑΔ ΦΟΥΛΚΩ. *ΠΑΡΑΤΙ. *ΑΔΙΟΥΤΑ. *ΔΕΟΥΣ.

ΣΩΛΗΝΑΡΙΑ.

ΣΩληνάρια. Mauricius I. Strategic. cap. 5. & Leo Constitut. V. §. 5. Σωληνάρια μετὰ μικρῶν σαγίτων καὶ κουκούρων αὐτῶν, ἅπερ καὶ ἀπὸ πολλοῦ διαστήματος ῥίπτονται διὰ τῶν τοξαρίων, ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἄχρηστά εἰσιν. Vid. Philipp. Pigafetta ad hunc locum. Suid. Σωλὴν, σωλῆνος, τὸ παρ' ἡμῖν σωληνάριον.

τῶν Ἀβάρων ἢ Τούρκων γίνεσθαι, ὅτι καὶ κομπαῖ καὶ χρειώδεις εἰσίν. Idem: ἀναγκαῖόν ἐστι ἀπὸ διαγραφῆς εἰς τοὺς κατωτέρους στρατιώτας, τρεῖς ἢ τέσσαρας ἄνδρας ἕνα παῖδα ἐπινοεῖν. τῶν ὅμοιον δὲ τρόπον ποιεῖν καὶ εἰς τὰ σαγμάρια, ὧν χρεία κατὰ τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὰς ζάβας καὶ τὰς τέντας αὐτῶν. Leo Constitut. V. §. 11. φροντίσεις δὲ καὶ ἑτοιμάσεις καὶ τὰς λεγομένας τέντας καὶ ἀτεγίας, μετὰ τῆς αὐτῶν ἐξοπλίσεως, ἐν αἷς καὶ ὑετῶν καὶ καυμάτων, ὅτε χρεία, ἕξεις ἐλευθερίαν. cod. Medic. αἵ τινες καὶ βροχὰς καὶ καύματα ἀπαντήσουσι. Vide Σαγία. & Καμδρόδη. Nicet. & Curopalat.

TOYBA.

Τοῦβα. Leo Constitut. VII. §. 69. εἰ δὲ στῆναι θέλῃ, ἢ τῇ τοῦβᾳ, ὅ ἐστι μικρὸν βούκινον, ἢ τῇ φωνῇ, ἢ νεύματι τῆς χειρὸς, καὶ ἵστανται. Mauricius I. Strategic. cap. 11. Μηδὲ βούκινον ἢ τοῦβαν λέγειν εἰς ἕκαστον μέρος, πολὺ

τοῦ μεράρχου, κἂν εἰ συμβῇ πολλὰ εἶ). ἵνα μὴ θορύβου γινομένου τὰ μανδᾶτα ἐξακούωνται. Idem cap. 20. Παραγγελθῆναι δὲ τοὺς ψιλοὺς πρὸ παντὸς τοῦ δύνασθαι αὐτοὺς ἀκούειν ἢ βουκίνου ἢ τούβας, μὴ χωρίζεσθαι τῆς παρατάξεως. Idem cap. 22. δεῖ τὸν στρατηγὸν περὶ αὐτὸν ἔχειν τουβάτωρας τε καὶ βουκινάτωρας. καὶ τῆς τούβας τετράκις σημαινούσης περὶ ἑσπέραν παύεσθαι τῶν πόνων, καὶ δειπνοῦντας ψάλλειν τὸν τετράγιον ὕμνον. Vide Βούκινον. Καμπιδούκτωρ.

ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΣ.

Τραπεζίτης. Anonym. ἀλλ' ἐπεὶ οὐδὲ αὐτοὶ οἱ μετὰ μισθοῦ καὶ ἀννόνας Ἀρμένιοι ὄντες, καλῶς τὴν τῶν βίγλων ὑπηρετοῦσι δουλείαν ἀπὸ τῶν ἀποστελλομένων κατασκόπων, χρὴ τὰς κινήσεις τῶν φοσσάτων ἀναμανθάνειν, τοὺς τραπεζίτας ἐπιλέγεσθαι γενναίους καὶ ἀνδρείους, οὓς οἱ Ἀρμένιοι ΤΑΣΙΝΑΡΙΑΣ καλοῦσι· τοὺς ἐκ ΜΑΤΡΙΚΙΟΥ ἀπογράφεσθαι, καὶ ἀρχη-

γοις ἐν αὐτοῖς ἐφιςᾶν. Idem: τοὺς τραπεζίτας ἀποςέλλειν ἤτοι * τὰ σινάκια, καὶ κατασκόποις πλείςοις.

ΤΡΙΒΟΥΝΟΙ.

Τριβοῦνοι. Mauricius I. Strategic. Δεῖ τοὺς χρησίμους τῶν τριβούνων, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ταγμάτων, εἰς τὰς πόρτας τοῦ φοσσάτου ἀφορίζεσθαι. &c. Leo Constitut. XI. §. 18. Δ.τ.χ.τῶν κομήτων μ.τ. &c. Zonaras in Valentiniano: Ἦν δὲ εὐσεβὴς τὰ πρὸς Θεὸν, διὸ καὶ ὑπερορεία αὐτὸν Ιουλιανὸς κατεδίκασεν. εἶτα τριβοῦνον ἀριθμοῦ τῆς ὑπερορείας ἀνακληθέντα ἐποίησεν. Apud Corippum Africanum lib. III. Palatini Tribuni. Vide Κούρσωρες, & Μίσται.

ΤΡΙΠΟΔΟΝ.

Τριπόδιον, Tripodium. Τριποδίζω, Tripedo. Gloss. vet. Vide Κάλπη.

ΤΡΙΣΑΓΙΟΝ.

Τρισάγιος ὕμνος. Vide Μίασα. Τουβάω-ρες. Balsam. ad cap. 14. Synod. Sept.

ΤΖΙΚΟΥΡΙΑ.

Τζικούρια. Corona pretiosa: τζικλὰ, τζεκούρη, σεκούρις, πέλεκυς. Leo Constitut. VI. §. 11. Πάντας δὲ ἔχειν δεῖ τὸν καβαλλάριον στρατιώτην καὶ * τζικούριον δίστομον. τὸ ἐν στόμα πάξιν ξίφους κονταρίου, μακρὸν, καὶ ὀξὺ, ἀποκρεμάμενον μετὰ θηκαρίου δερματίνου ἐν τῇ σέλλᾳ. Vitiosam hanc lectionem sequutus est Interpres. Legendum verò ex codice Mediceo: τὸ ἐν στόμα ἔχειν ἀξίνης ἐπιμήκες, καὶ τὸ ἕτερον, ἤγουν ξίφους κονταρίου μ. καὶ ὀ. ἀ. &c. Vide Βαρδούκιον. Σαλίβα.

ΤΟΞΑΡΙΑ.

Τοξάρια, τόξα. Mauricius II. Strateg. cap. 2. Τοὺς δὲ ἀμφοτέρους ἀπαλωτέροις

χρήσασθαι τοξαρίοις. Leo Constitut. V. §.3. Τοξάρεια μετὰ θηκαρείων αὐτῶν. Et passim.

TOΞOZΩNIA.

Τοξοζωνία. Mauricius II. Strateg. cap. 2. milites habeant, inquit, ἐν τοῖς τοξοζωνίοις ῥινία καὶ σουβλία. Idem legitur apud Leon. Constitut. VI. §.2.

TETPAΔIA.

Τετράδια in excubiis siue vigiliis fiebant à IV viris. Anonymus: Τὰ δὲ ἐξ ἔθους ἐξώβιγλα καὶ ἐσώβιγλα, τὰ καὶ πλησιέστερον ἱστάμενα, δεῖ ποιεῖν ἀκοντιστῶν καὶ τοξοτῶν πεζῶν. τὸ δὲ ἐσώβιγλον ἐχέτω ἄνδρας ὀκτώ. διϊστάμενα ἕκαστα ἀπὸ τοῦ χάρακος ὡσεὶ τόξου βολὴν, ἢ καὶ μικρόν τι πλέον. τὰ δὲ ἐξώβιγλα, μακρότερον στηκέτωσαν, ἀπέχοντα τῶν ἐσωβίγλων μὴ πλέον λιθοβολῆς. ταῦτα δὲ ἀπὸ τεσσάρων ἀνδρῶν ἔστωσαν, ἅτινα καὶ καλοῦνται Τετράδια.

ΤΟΥΛΔΟΝ.

Τοῦλδον. Leo Constitut. III. §. 29. Τοῦλδον ἐστὶν ἡ ἀποσκευὴ καὶ χρεῖα πᾶσα τῶν στρατιωτῶν, τουτέστι παῖδές τε καὶ ὑποζύγια, καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα, καὶ εἴ τι ἕτερον πρᾶγμα πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ φοσσάτου ἐπιφέρεται. Mauricius II. Strategic. cap. 5. Τοῦλδος, ἤτοι τὰ σαγμάρια. Idem lib. V. cap. 3. Καταλιμπάνειν τὸ πλείονα καὶ ἄχρηστον τοῦλδον, καὶ τὰ περισσὰ ἄλογα, καὶ ἐργαλεῖα, καὶ ἕτερα εἴδη, ὧν χρεία οὐκ ἔστι κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πολέμου. Anonymus: Δεῖ οὖν σε, στρατηγέ, καὶ τοῦτο παραφυλάττειν, καὶ ἡνίκα πλησιάσαι μέλλεις τοῖς πολεμίοις, τὸ τοῦλδον ἀπὸ σοῦ διαχωρίζειν καὶ ἀποστέλλειν μήκοθεν, ἐν ὀχυρῷ τόπῳ, ἢ ἐν κάστρῳ, ἄνδρα τινὰ τῶν χρησίμων καὶ ἐμπείρων ἐφισταμένων προνοεῖσθαι αὐτοῦ. Cedrenus 323. Λαμβάνουσι δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὸ τῶν Περσῶν τοῦλδον, καὶ τὸ βασιλικὸν σκηνοπήγιον, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν ἐπίδοξον οὖσαν, καὶ τοὺς ἐλέφαντας. Sic pag. 343. πρα-

πέταλε τοῦλδον. & pag. 393. λαβόντες τὸ τοῦλδον. Nec audiendus Xylander, qui ſignum aut vexillum fuiſſe putat. Hiſtoria miſcella lib. XIIX. & XXIII. apparatum ſarcinæ, & ſarcinam, interpretatur.

ΤΟΥΡΜΑ.

Τοῦρμα. Leo Conſtitut. III. §. 9. Μέρος γάρ ἐστιν ἡ τοῦρμα, τὸ ἐκ τελῶν μοιρῶν, ἤγουν δρούγγων, συγκείμενον ἄθροισμα. Conſtant. Porphyrog. Θέμα Ὀπτιμάτων οὐ στρατευτὸν, καὶ μήτε τούρμας, μήτε δρούγγους τετιμημένον. In Conſtantini Tacticis ſcribtum reperio, Τουρμηδόν· Προστάσσομεν δὲ ἵνα ἕκαστον τουρμηδὸν ἔχῃ καὶ δρέπανα καὶ ἀξινάρια, &c.

ΤΟΥΡΜΑΡΧΑΙ.

Τουρμάρχαι. Leo Conſtitut. III. §. 7. Νῦν δὲ ὑποστρατηγὸς οὐ γνωρίζεται εἰ

μὴ ὁ καλούμενος μεράρχης. καὶ τουρμάρχης ἐστὶν ὁ ποτὲ καλούμενος μεράρχης, ἤτοι ὁ τοῦ μέρους τὴν ἀρχὴν ἐμπεπιστευμένος. Corruptus hic locus in fragmentis à Robortello & Vulcanio editis. Idem Leo §. 43. Μεράρχαι, οἱ λεγόμενοι ποτὲ καὶ στρατηλάται, νῦν δὲ τῇ συνηθείᾳ καλούμενοι τουρμάρχαι. Constantinus Themate I. Οἱ δὲ λεγόμενοι τουρμάρχαι, εἰς ὑπουργίαν τῶν στρατηγῶν ἐπενοήθησαν· σημαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον ἀξίωμα, τὸν ἔχοντα ὑφ' ἑαυτὸν στρατιώτας τοξοφόρους πεντακοσίους, καὶ πελτάστας τετρακοσίους, καὶ δεξιολάβους ἑκατόν.

ΤΟΥΦΙΑ.

Τούφια. λόφοι, Xenophon. Κύρ. παιδ. VII. & VI. pag. 100. & 102. Mauricius II. Strategic. cap. 2. Κασσίδας ἐχούσας ἄνωθεν τούφια μικρά. Idem: μικρὰ τούφια κατὰ τῶν ὀπισθοπελίνων καὶ ἀντελίνων τῶν ἵππων.

Idem: Τούφια εἰς τὰς ὀπισθελίνας τέσσαρα, κορυφάδιν, καὶ ὑπογένειον τουφίν. Vide Κορυφάδιν. Hinc apud Curopalatem pag. 201. legendum arbitror: μικρὸν δὲ ἄνωθεν τῶν ἀστραγάλων περιδεδεμένας μετάξας ἐρυθρὰς, ἅπερ ὀνομάζονται τούφια. νῦν οὖν τὰ μὲν ἄλλα οὐκ εἰσὶ, τὸ δὲ τῶν τουφίων γίνεται. Nicetas Choniates, τοῦφα, πτέρα. Zonaras in Basil. Porphyrog. πάρα ταινιωθεὶς ὀρθία, ἣν τοῦφαν καλεῖ ὁ δημώδης. Fl. Vegetius III. Muta ſigna ſunt aquilæ, dracones, vexilla, flamulæ, tuphæ, pinnæ. Vide Φλάμουλα.

Φ.

ΦΑΜΙΛΙΑΡΙΚΑ.

Αμιλιαρικά dicuntur ea quæ militibus dãtur ad familiam alendam. quæ familiarici titulo dantur cuíque militi. Mauricius I I. Strategic. cap. 2. Χρὴ ἀναγκάζεσθαι τοὺς στρατιώτας, καὶ μάλιστα τοὺς τὰ φαμιλιαρικὰ λαμβάνοντας, πάντως παῖδας αὐτοῖς ἐπινοεῖν, ἢ δούλους, ἢ ἐλευθέρους, κατὰ τὴν γενομένην διατύπωσιν· καὶ ἐπιμελῶς ἐν τῷ καιρῷ τῆς χρυσικῆς ῥόγας, ὥσπερ τοὺς στρατιώτας, οὕτω καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, καὶ τὰ ἄρμα, ἀπογράφεσθαι καὶ καταζητεῖσθαι, εἰς τὸ εἰδέναι αὐτοὺς ἀπὸ ποίων πλειόνων ταύτην λαμβάνουσιν. Hinc ΦΑΜΙΛΙΚΩΣ,

cum familia. Georg. Cedren. 368. Καὶ τοὺς μὲν περιλείποντας Χερσῶνος μετ' ὄντας, φαμιλικῶς πρὸς τὸν βασιλέα ἐξαπέστελλον. Georgius Codinus in Constantinopoli. ἔδοξεν οὖν ἐν φαντασίας εἰς τὴν Ῥώμην, εὑρόντες δὲ καὶ τὰς φαμιλίας αὐτῶν, ἐξεπλάγησαν. ἐρωτήσαντες οὖν τὰς ἑαυτῶν φαμιλίας, &c.

ΦΑΡΔΕΑ.

Φαρδέα. Mauricius II. Strategic. cap. 2. Χρὴ κουκούλια, ἤγουν καβάδια, ἀπὸ κεντούκλων πλεκτὰ πάνυ, ἔχοντα μανίκια φαρδέα ἐπινοῆσαι αὐτούς. Leo Constitut. V. §. 5. Κέντουκλα φαρδέα ἐνδύονται τῶν στρατιωτῶν μετὰ τῶν ὅπλων. Φαρδέα, εὐρύχωρα. Sic enim verba Leonis quæ proximè citaui, explicantur à Constant. in Tactic. κέντουκλα εὐρύχωρα, ἐνδύονται τῶν στρατιωτῶν μετὰ τῶν δερμάτων. Vide Κέντουκλα.

ΦΛΑΜΟΥΛΑ.

Φλάμουλα. flamulæ, φλάμουλον, σημαῖα, Nicet. Vegetius II. vexillationes vocantur à velo, quia velis, hoc est flamulis vtuntur. Aliquando ad ornatum, vt in galeis: Mauricius I. Strategic. κασσίδια ἔχοντα τούφια μικρὰ καὶ φλάμουλα κατὰ τῶν μήλων. In contis. Idem II. cap. 2. κοντάρια καβαλλαρικὰ ἔχοντα λωρία κατὰ τὸ μέσον πρὸς τὸ σχῆμα τῶν Ἀβάρων, μετὰ φλαμούλων. In loricis. Idem, paulo post: φλάμουλα μικρὰ * ἐπάνω τῶν ζαβῶν κατὰ τῶν ὤμων. Quando confligendum erat, flamula deponebantur. impedimento enim fuissent. Idem Mauric. φλάμουλα ἐν καιρῷ μάχης τὰ κοντάρια ἔχειν οὐ συμβουλεύομεν. Aliquando adhibebantur vt socij cuiúsque turmæ discerni possent faciliùs. vnde iubet Mauricius, φλάμουλα ἑκάστης μοίρας ἰδιόχροα εἶναι. Eáque fine

ἀπὸ ζαβῶν

bobus etiam, nec tantum equis, imposita, veluti signa. Leo Constit. III. §. 55. Σημεῖον ὡς ἐπὶ τῶν ἵππων ἐντεθῆναι εἰς τὰς βοῦς ἴδιον ἑκάστου ἀριθμοῦ, ἵνα εἰσὶν εὔδηλοι καὶ φανεραὶ τοῖς ἰδίοις. Item, flamula magna, pro tessera & signo. Sic Veget. 3. mutum signum, flamula. Mauric. νοῦμα φλαμούλου. Vide Βούκινον. Ideóque in edito & conspicuo loco statuebantur. Leo Naumachicis §. 43. Εἶναι δὲ σημεῖον ἱστάμενον ἐν τῷ σῷ δρόμωνι, εἴτε βάνδον, εἴτε φλάμουλον, εἴτε τι ἕτερον, εἰς τόπον περιόπτον. Anonymus. Διασκοπείτω ὁ μινσουράτωρ εἴπερ ἐφεύροι ἐπιτήδειον καὶ εὐσυνόπτον τόπον, εἰς ὃν ἁρμόζει εἶναι βασιλικὴν, καὶ ἐν αὐτῷ πηγνύσθω τὸ βασιλικὸν φλάμουλον. paulo post: Χρὴ καὶ τῶν λοιπῶν ταξιαρχῶν τὰ μεγάλα φλάμουλα ἐν τοῖς καταποποίοις αὐτῶν τοῖς ἐν τῷ χάρακι ἱστᾶσθαι. Iulius Africanus Παρεκβολ. ἐκ τῶν στρατηγικ. παρατάξ. Ὁ Διονύσιος πάλιν παρεστάθη κοιαίστωρ βουλόμενος ἐπιδεῖξαι, καὶ γνῶναι

καὶ γνῶναι θέλων τοὺς πιστοὺς τῶν ἀρχόντων τῶν πλοίων, πιττάκιον ἄγραφον ἐσφραγισμένον ἑκάστῳ δέδωκε, προστάξας, ἐπειδὰν ἀναπλεύσωσι, καὶ τὸ φλάμουλον εἰς ὕψος ἀρθῇ, τότε λύειν τὰ πιττάκια, καὶ μαθόντας ποῦ κελεύει τὰ γεγραμμένα ἐκπλεῦσαι, ἐκεῖσε ἀποπλέειν. Οἱ μὲν οὖν ἀπέπλευσαν. ὁ δὲ πρὶν ἆραι τὸ φλάμουλον, ἐξ ἑκάστου ἄρχοντος τὸ πιττάκιον ἀπῄτει. ὅσους δὲ εὗρε παραλύσαντας τὴν σφραγῖδα, ὡς προδόντας ἀπέκτεινε. καὶ τότε ἕτερα πιττάκια δοὺς τοῖς ἀπομείνασι, ἐξέπλευσεν· καὶ παραφυλαχθέντος τοῦ μυστηρίου, ἀφύλακτον τὴν πόλιν εὑρὼν κατέσχεν. Non iniucunda hæc historia de probata Ducum fide: ideóque integram exſcribere libuit. Curopalates 49. βασιλικὸν φλάμπουρον. Turcogræc. II. ἀγάδες, φλαμπουράρεοι, σπαΐδες. Georg. Cedren. 363. τὸν τῆς εἰρήνης ἔγγραφον χάρτην ἐπὶ φλαμούλου κρεμάσαντες. Dixi ſ. flamula impoſita fuiſſe militum galeis, contis, equis, &c. nimirum parua flamula:

Leo Constitut. V. §. 5. Φλαμουλίσκια κοντάρειων. Vetus Gloss. ms. Φλαμουλάρεοι, ὧν ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ δόρατος φοινικᾶ ῥάκη ἐξήρτηντο. quasi stemmata siue infulæ. Sic intelligendus Frontinus, lib. I. cap. 2. Epaminondas Thebanus contristatis militibus, quod ex hasta eius ornamentum infulæ more dependens ventus ablatum in sepulcrum Lacedæmonij cuiusdam depulerat: Nolite, inquit, milites, trepidare: Lacedæmoniis significatur interitus. Sepulcra enim infulis ornantur.

ΦΛΑΣΚΙΑ.

Φλάσκια. Corona pretiosa: φιάσκιον, φλασκὴ, οἰνοφόρον. Nos quoque dicimus, Flaccon. Flascæ, Isid. Hispalen. Orig. XX. cap. 6. Vide Δαιποτάρια. Apud Leonardum Phortium flascia dicun-

tur: vasa, in quibus milites bombardarium puluerem asseruant. φλασκία γεμήσαις μπουλπέρ ἀπ' ἀρτελαρία. hodiéque vocant huiusmodi vascula, Flasques.

ΦΟΙΔΕΡΑΤΟΙ.

Φοιδεράτοι, ὑπόσπονδοι. Vide Nouel. Iulian. CLIX. 9. Iustinian. CXVII. φοίδερα, σπονδάς. Cedren. 391. Τούτων γινομένων, Λέων καὶ Μιχαὴλ τῷ βασιλεῖ προσερρύησαν. ὧν ὁ μὲν τῆς τῶν Φοιδεράτων, ὁ δὲ τῆς τοῦ κόμητος κόρτης τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίζονται. Mauricius II. Strategic. cap. 2. Πεντάρχοις καὶ τετράρχοις, βουκελλαρίους καὶ Φοιδεράτους. Idem III. cap. 6. Τοὺς δὲ χεῖρας μηνύειν ὀφείλοντας διὰ τοῦτο χρὴ πρὸς τὴν τῶν ταγμάτων ποιότητα τὰ βάθη ὁρίζειν, οἱονεὶ τὰ Φοιδερατικά, τὰ καὶ μέσον ἐν τῇ τῶν προμάχων τάξει ταττόμενα. Olympiodorus in excerptis per Photium: Ὅτι τὸ βουκελλαρίου ὄνομα ἐν ταῖς ἡμέραις Ὁνωρίου ἐφέρετο κατὰ στρατιωτῶν, οὐ μόνον Ῥω-

μαίων, ἀλλὰ καὶ Γότθων τινῶν. ὡς δὲ αὕτως καὶ τὸ Φοιδεράτων κατὰ διαφορὰν καὶ συμμιγὴς ὁδὸς ἐφέρετο πλῆθος.

ΦΟΙΝΙΚΙΣ.

Φοινικὶς, paludamentum. Gloss. vet. Vide Καμελαύκιον.

ΦΟΣΣΑΤΟΝ.

Φοσσάτον. scribitur & φωσσάτον. Suid. φωσσάτον, ὁ στρατὸς, τὸ στρατόπεδον. Idem: Σέκετον, τὸ Φοσσάτον. Leo Constitut. III. §. 1. ἐν ἐξπεδίτῳ, ἤγουν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῦ φοσσάτου. Idem, Constitut. XI. §. 1. κυρίως φοσσάτον τὸ ἄπληκτον τοῦ ὅλου στρατοῦ καλεῖται. Ecloga Basilicorum LVII. Tit. 1. ὁ τοῦ φοσσάτου ἐκπίπτων κεφαλικῶς τιμωρεῖται. Mauricius I. Strategic. cap. 21. ἀπληκεύειν, ΦΟΣΣΑΝ ἀκριβῶς ποιεῖν. Idem X. Strategic. ΦΟΣΣΕΥΣΑΙ περὶ τῶν ποταμῶν. Anonymus: τῶν πολεμίων ΦΟΣΣΑΤΙΚΩΣ τοὺς χώρους προσδιδόντων, καὶ χεῖρας πόρρωθεν μὴ ἀποστελλόντων, &c.

ΦΟΣΣΑ.

Φοσσα. Leo Constitut. XI. §. 7. ἀσφαλίζεσθαι ἢ ὀρύγμασιν, ἢ πάλοις, ἢ ὁλοκλήρῳ τάφρῳ, ὃ λέγουσι φόσσα, ἢ τριβόλοις, &c.

ΦΟΥΛΚΩ.

Φούλκω. Leo Constitut. VII. §. 67. in cod. Regio, φούλκω περιπατεῖν, συμβάλλειν ὡς ἐν τάξει μάχης μετὰ σχήματος. In cod. Mediceo: Φούλκω περιπατεῖν, ἤγουν τοὺς ὄπισθεν σκέποντας τῶν ἔμπροσθεν κεφαλὰς τοῖς σκουταρίοις, καὶ οἱονεὶ κεραμωθέντας περιπατεῖν. Idem §. 74. Φοῦλκω δὲ περιπατεῖν λέγεται, ὅταν ἐγγιζουσῶν τῶν παρατάξεων, τῆς τε ἡμετέρας καὶ τῆς τῶν ἐναντίων, μέλλῃ ἀπάρχεσθαι, ἡ τοξεία γίνεσθαι, καὶ οὐ φοροῦσιν οἱ ἐν τῷ μετώπῳ τεταγμένοι, ζάβας ἤτοι λωρίκια, καὶ παραγγέλλῃ, πύκνωσον. καὶ τῶν ἔμπροσθεν κατὰ μέτωπον τεταγμένων πυκνούντων τὰ σκουτάρια, αὐτῶν, μέχρι τοῦ ἐγγίζειν ἀλλήλοις, καὶ κατασκε-

πόντων τάς τε γαστέρας αὐτῶν καὶ τὰ σκέλη, οἱ περιεστῶτες αὐτοῖς ὄπισθεν, ὑπερανέχοντες τὰ σκουτάρια αὐτῶν, καὶ ἀναπαύοντες αὐτὰ εἰς τὰ τῶν ἔμπροσθεν σκουτάρια, σκέπουσι τὰ στήθη, καὶ τὰς ὄψεις αὐτῶν, καὶ οὕτως συμβάλλουσι. Iulius Africanus: Χρησιμεύει δὲ πρὸς ταῦτα ἥ τε τῶν ἀκοντιστῶν καὶ τῶν τοξοτῶν καὶ σφενδονιτῶν χρεία, πλὴν κατὰ τὰς τῶν πολεμίων ἐπιθέσεις. δεῖ καταστοχάζεσθαι τοῦ καιροῦ καὶ τῆς ὥρας, καὶ φοῦλκα προεξάγειν τοῦ κάστρου, μήποτε προαισθόμενοι τοῦτο οἱ πολέμιοι, ὑπὸ γῆν ὀρύξωσι βόθρους. Anonymus: Οἱ δὲ ἄλλοι εἰς φυλακὴν καὶ ἐκδίκησιν καὶ βοήθειαν αὐτῶν ἔξωσαν, καὶ, εἰ τύχῃ, φοῦλκον ἔξω τοῦ φοσσάτου τῶν πολεμίων ἱστάμενον. Vide, Σχήματα.

ΦΡΑΤΕΙΑ

Φρατεία, πλῆθος. Nicet. Choniat. Κουμπανία μία γινόμενοι, φρατεῖαν καὶ σύστρεμμα ποιησάμενοι. Scholiast. Callimachi

Hym. in Lauacra Pallad. Νυμφῶν φρατεία καὶ ἄθροισις. Vetus Glossarium, φρατεία, contubernium. Item, φρατρεία, factio, coniuratio. Mauricius II. Strateg. Εἴ τινες τολμήσωσι συνωμοσίαν, ἢ φρατρίαν, ἢ στάσιν κατὰ τοῦ ἄρχοντος τοῦ ἰδίου ποιῆσαι, ὑπὲρ οἵας δήποτε αἰτίας, κεφαλικῇ τιμωρίᾳ ὑποβληθῶσι. Eadem verba apud Leon. Constitut. 8. 5. 5. & Rufum, Νομ. στρατιωτικ. Hinc ΦΡΑΤΡΙΑΖΕΙΝ. Leon. & Constantin. 44. Tit. 28. ὁ κατὰ βασιλέως φρατριάζων καὶ ἐπιβουλευόμενος, ἢ συνωμοσίας κατ᾽ αὐτοῦ, ἢ τῆς πολιτείας τῶν Χριστιανῶν ποιῶν, &c. Φρατριάζοντες, Μουλτάρειοι, qui multitudinem ad tumultum & seditionem concitant. Nouella Constantini Porphyrogennetæ, Κατὰ τῶν ἀποστατῶν καὶ μουλταρείων. Τοῖς μέλλουσιν ἢ ἐπιβουλαῖς ἀπό γε τοῦ νῦν ἐπιχειρεῖν, ἢ μούλτῳ, ἀνάθεμα. Citatur à Balsamone, ad Synod. Gangraen. initio.

X.

ΧΑΛΚΟΤΟΥΒΑ.

XΑλκότȣβα. Leo Constitut. VI. §.35. Χαλκότȣβα, ἀπὸ τῶν παλαιοὶ περικνημίδας ἐκάλȣν. Vide Ποδόψελλα.

ΧΑΡΤΟΥΛΑΡΙΟΣ.

Vide Πραίτωρ.

ΧΑΡΖΑΝΙΑ.

XΑρζάνια. Leo Constitut. VII. §. 19. sublegit hęc Onosādri verba Strategic. cap. X. Εἶτα διελὼν τὰ σρατεύματα, πρὸς ἀλλήλȣς ἀποδέχεσθ μάχη συνάγέτω, ναρθηκας ἢ σύρχικας ἀκοντίων ἀναδιδȣς, εἰ δέ τινα ἢ βεβωλασμένα πεδία εἴη, βώλȣς τε κελδίων αἴροντας

αἴροντας βάλλειν, ὄντων δὲ καὶ ἱμάντων ἐν ταυρείων, χρήσθω ἐπὶ τὴν μάχην. Pro Atticis autem suppofuit barbara: Διαμερίσας δὲ τὰ στρατεύματα, παραγγελλέτω πρὸς ἀλλήλους συμβάλλειν μάχην χωρὶς σιδήρου, ἤτοι διὰ κονταρίων λύθῃ ξίφων, ἢ σαγιττῶν ὁμοίως, ἢ, ὡς εὔπορον, ἀντὶ ἀσπίδων βεργία, ἢ νάρθηκας, ἢ καλάμους ἀντὶ κονταρίων ἐπιδούς. ἐὰν δὲ καὶ βώλους ἔχῃ ἡ γῆ ἐν ᾗ γυμνάζονται, τούτους βάλλειν κέλευε κατ' ἀλλήλων ἐν τῇ γυμνασίᾳ τῆς συμβολῆς, ποτὲ δὲ καὶ τὰ λεγόμενα χαρζάνια, ἢ τούτοις ὅμοιά τινα ἐχέτωσαν ἐν τῇ μάχῃ. Dixisse videtur, ποτὲ καὶ τὰ λεγόμενα χαρζάνια, quo modo dixerat Onosander, ὄντων δὲ καὶ ἱμάντων, &c. vt hinc peregrina ista vox χαρζάνια explicari possit. quam necdum alibi reperi. In Niceta quidem, σαρτζάμια sunt πλοχμοί. ex iisque intricari potuerunt molliores cesti, quales habebant ij, qui sacculis non veritate pugilabantur. Vide quæ scripsi ad Onosand. pag. 37.

ΧΕΙΡΟΜΑΝΙΚΑ.

Χειρομάνικα. Mauricius II. Strategic. cap.2. Οὐκ ἄτοπον δὲ καὶ χειρομανικὰ σιδηρᾶ τοὺς βουκελλαρίους ἐπινοῆσαι. Leo Constitut. VI. §. 3. εἰ δὲ καὶ χειρομανικὰ σιδηρᾶ ἃ λέγεται χειρόψελλα, τινὲς κτήσονται, λίαν χρήσιμον. Idem §.25. ἔχειν δὲ καὶ χειρομάνικα τὰ λεγόμενα μανικέλλια, καὶ χειρόψελλα σιδηρᾶ ἢ ξύλινα. Eadem verba in Constant. Tactic.

ΧΕΙΡΟΨΕΛΛΑ.

Χειρόψελλα, Vide Χειρομανικὰ & Ποδόψελλα. Xenophon Κύρ. παιδ. ς. ψέλλια πλατέα περὶ τοὺς καρποὺς χειρῶν.

ΧΕΙΡΟΣΙΦΩΝΑ.

Χειροσίφωνα. tubuli ad iaculandum ignem. Leo Naumach. vbi de igniferis telis: Χρήσασθαι δὲ καὶ τῇ ἄλλῃ μεθόδῳ, τ

διὰ χειρὸς βαλλομένων μικρῶν σιφώνων, ὄπισθεν τῶν σιδηρῶν σκουλαρίων παρὰ τῶν στρατιωτῶν κρατουμένων, ἅπερ χειροσίφωνα λέγεται, παρὰ τῆς ἡμῶν βασιλείας ἄρτι κατεσκευασμένα. ῥίψουσι γὰρ αὐτὰ κατὰ τῶν προσώπων τῶν πολεμίων. Telorum huiusmodi figuras exhibet Heron in Mechanicis. Iulius Africanus: εἰ δὲ καὶ μηχανὰς οἱ ἐχθροὶ κατεσκεύασαν, προσβουζετίζειν δεῖ δᾷδας, καὶ συμπεῖον, ἢ πίσσαν, καὶ χειροσίφωνα. Vide ψαλιδοπάπον.

ΧΟΥΖΙΑ.

Χουζία. Mauricius, XI. Strategic. εἰ δὲ καὶ οἶκοι εἰσὶν ἐν αὐτῷ ἐπιτήδειοι πρὸς τὸ καῦσαι, διὰ πυρφόρων σαγιττῶν συνεχῶς διὰ πολλῶν τόπων, ἀνέμου μάλιστα σφοδροῦ κινουμένου πέμπειν, καὶ διὰ τῶν λεγομένων χουζίων ἀπὸ πετροβόλων, καὶ αὐτῶν προαναπεπληρωμένων, καὶ ταῖς σκάλαις ἤτοι κλίμαξιν, εἰ ἐπιδέχεται ὁ τόπος, ἐπιβαίνειν.

Ψ.

ΨΕΥΔΟΠΑΤΙΟΝ.

Ευδοπάτιον. Gallicè dicimus, Faulx planché. Leo Naumachicis: Ἐχέτω δὲ πάντως τὸν σίφωνα κατὰ τὴν πρόραν ἔμπροσθεν χαλκῷ ἠμφιεσμένον ὡς ἔθος, δι' οὗ τὸ ἐσκευασμένον πῦρ κατὰ τῶν ἐναντίων ἀκοντίσει· καὶ ἄνωθεν δὲ τοῦ τοιούτου σίφωνος ψευδοπάτιον ἀπὸ σανίδων, καὶ αὐτὸ περιτετειχισμένον σανίσιν, ἐν ᾧ στήσονται ἄνδρες πολεμισταὶ, τοῖς ἐπερχομένοις ἀπὸ τῆς πρόρας τῶν πολεμίων ἀντιμαχόμενοι. Videatur l. XII. §. Μηδενὶ. C. de ædificiis priuatis, vbi ſcribitur, ψευδόπατον.

VARIÆ LECTIONES, ET OMISSA QVÆDAM.

PAG. 4. Ἀβεστιαρίου.) Scribe, ὁ ἀβεστιαρίου, φύλαξ. τοῦ ἀβεστιαρίου, φύλακος.

10. Ῥοσβορείων.) Legendum fortasse, Ῥῶς Βορείων. Nicetas lib. IV. Manuelis Comneni: ἔστι δὲ ἡ Γάλιτζα μία τῶν παρὰ τοῖς Ῥῶς τοπαρχιῶν, οὓς καὶ Σκύθας ὑπερβορέους φασίν. Idem lib. II. ὁ γὰρ τὴν Οὔπεσον ῥὴξ οὐκ ἦν κατὰ χώραν τοῖς γειτνιῶσι Ῥῶς συμπλεκόμενος.

11. ἀλακάπα.) codex Mediceus, ἠλακάπαι.

22. δρομοστελοῦσιν.) ita in duobus codd. mss.

25. μακρῶν.) C. Regius, μικρῶν.

32. ἐξ ἐναντίας) c. R. αὖθις.
πρὸς ἀλλήλους ασ. μ. συμ.) c. M. παρακελεύει πρὸς ἀλλήλους συμβάλλειν μάχην χωρὶς σιδήρου.

33. βιξελλατιόνων.) ita in codd. R. & M.

42. ἤχῳ.) c. M. κτύπῳ.
ἢ τῇ ταυρέᾳ.) hæc desunt in c. M.

49. διποτζάτοι.) ita in libb. mss. variè legitur; vt & δαιμποτζάτοι & δεσποτζάτοι.

58. post &c. adde: Zonaras in Alexio Comneno: ἀπόντα δὲ ἀγγέλλεται ὡς οἱ Βάραγγοι τὴν ἐν τοῖς ἐξκουβίτοις διειληφότες ὁδὸν, ἔνθα πρὸ τούτοις καὶ ἡ κατοίκησις, ἀπελθεῖν δι' ἐκείνης οὐ παραχωροῦσι τινί. &c.

74. μανδάτα γνώμη.) c. M. παραγγέλματα προστροπῇ.

81. κουνία, ἤγουν νουμερικά.) in duobus codd. γουνία ἤγουν νουβερονίκια. Κουνία, κέντουκλα, σπάργανα, Nicet.

82. ἐν ταῖς βίγλαις.) c. R. ἐν ταῖς κέλλαις,

ἤγουν ταῖς βίγλαις.

85. συμμίξαι.) deest in Leone.

κ´.) al. δύο.

μειζοτέροις.) Leo, μείζοσιν.

κινστερνῶν δεῖ βάλλεσθαι.) Interserit Leo: κινσ. δεῖ ζωοδέσμους εἰς τραπέζαια βάλλ.

86. ἀδιαλείπτως. μ. τ. κ. δ.) c. R. ἀδιάλειπτον, ἢ ἀπὸ παλαιοῦ ὀλιγουμένου.

Suidas, Μωκισία, κινστέρνα.) adde: Mocisiam cisternam ab Anastasia Dicoro constructam intelligit, de qua Zonaras Annal. To. 3. pag. 46.

89. ταξίωνα.) c. M. ταξίονα. aliàs, ταξατίωνα. Vide Ἀδνούμιον & Ταξείδιον. Cedren. pag. 365.

98. ἐπιτήδεια.) c. M. ἐπιτηδείων.

102. Post hæc verba, κοῦρε τρέχε, τὸ τρέχε, adde: De huiusmodi Cursoribus elegans est locus apud Io. Chry-

sostomum. Homilia in Iob. Οὐκ εἶδες τοὺς παρ' ἡμῖν ἄρχοντας, ὅταν μὲν μετὰ τιμῆς τινα καλῶσι, πῶς ἀποστέλλουσι τοὺς δρομεῖς, Κουρσῶρας ῥωμαϊστὶ καλουμένους; ὅταν δὲ μετ' ἀτιμίας τινὰς ἕλκουσιν, ἑτέρους ἐκπέμπουσι στρατιώτας; Hunc locum è vetustis membranis descriptum (communicauit mihi vir eruditus Fed. Morellus.

105. κροσσίων λίνου.) veteres membranæ: κρωσσίων κεινοῦ. M.

111. κινουμένης.) γρ. κωμουμένης.

117. κατὰ δὲ τῶν μήλων.) c. M. κατὰ δὲ τοὺς ὤμους τῆς ζάβας, &c.

121. σημείου.) Leo addit: διδύμου.

τελβούνων.) Leo: κομίτων.

ἐν τῷ φοσσάτῳ εἰσιέναι ἢ ἐξιέναι.) Leo tantùm habet: εἰσέρχεσθαι ἐν τῷ φοσ.

141. ἐπαιρήσουσι.) γρ. ἐπερήσουσι.

ἢ.) c. M. εἰ.

[illegible]

145 περ-

145. πτερνιστῆρας.) C.M. ὑπερνιστῆρας.

149. περαγμάτων.) Legendum puto, ταγμάτων.

172. διαστήματα.) C. M. διάστημα.

σκελισμάτων.) C.M. σκελλισ.

181. ἀριστερὸς.) γρ. δεξιὸς.

182. στερεας.) C. M. ἰσχυρας.

184. ΜΕΔΙΠΑΡΤΙΤΙΣ.) in orâ codicis M. μέσον μερίσατε εἰς διφαλαγγίαν.

185. ΑΔ ΦΟΥΛΚΩ.) Ibidem: ἐπὶ τὴν παραταγήν.

ΠΑΡΑΤΙ.) Ibidem. ἑτοιμάσθητε.

ΑΔΙΟΥΤΑ.) Ibidem: βοηθει.

ΔΕΟΥΣ.) Ibidem: ὁ θεός.

187. ταυρέα.) C.M. σάλπιγγι.

191. τζικούρην.) C.M. τζικούριον.

199. ἐπάνω τῶν ζαβῶν.) C. M. ἐπ. τ. λωρικίων.

208. Χαρτουλάριος.) Lexicon Cyril-

Ee

li ms. Κομμερκιαρίσιοι, καὶ τῶν Χαρτουλαρίων, καὶ τοὺς ἐγκληματικαῖς ὑπηρετοῦντες δίκαις, ὑπασπιζόντων αὐτοῖς ἀπληκιταρίων κουβικουλαρίων.

Scribebam Lutetiæ Parisiorum. A. S. cIↃ. IↃ. xcix. Rebus prolatis.

Pag. 4. lin. 12. Scribe, πηγνύσθω. lin. 13. δεξιόν. P. 9. l. 7. ἡμιῶν. P. 25. l. 8. ὀχυμένους. P. 36. l. 9. βέρεδον. P. 39. l. 5. μερῶν. P. 68. l. 4. ἤχθη. P. 7. l. 18. δηλαδή. P. 78. l. 3. βελονοιικῶν. P. 80. l. 12. κόνταρχος. P. 98. l. 2. ζωστῆς. P. 105. l. 13. λίνου. P. 111. dele duas postremas lineas. P. 127. l. 1. ὥραι. P. 130. l. 5. ἐπί. P. 139. l. 18. ὤμων. P. 149. l. 8. ποιήσει. P. 170. l. 8. σεκρητικῇ. P. 175. l. 7. προσχύλλει. P. 184. l. 1. σχηματικῶς. P. 185. l. 2. STATE. P. 205. l. 18. dele virgulam ante αὐτῶν. Cætera, Lector benevole, facile ipse emendabis.

INDEX AVTHORVM NONDVM EDITORVM, QVI passim in Glossario citantur.

ANonymus, περὶ κατασάσεως ἀπλίκτου.
Apollodori Poliorcetica.
Basilij Patricij Naumachica.
Constantini Tactica.
Glossarium in vetustiss. membranis, græcolatinum: sed græca latinis litteris exarata. ex Bibliotheca Cl. Puteani, V. C.
Glossarium Cyrilli. } ex bibliotheca P.
Glossæ Isidori. } Petauij, V. C.
Glossarium Græcum vetustissimum. ex bibliotheca Fr. Pithœi, IC.
Iulij Aphricani lib. de bellico Apparatu.

Eiusdem, Παρεκβολαὶ ἐκ τῶν στρατηγικῶν παρατάξεων.
Leonis Imp. Constitutiones XX.
Eiusdem Naumachica.
Mauricij Imp. Tactic. libb. XII.
Philonis Βελοποιϊκά.
Procopius.

INDEX ALIORVM.

A.

AElianus Tactic. 183
Agathias. 177
Alamannorum Leges. 70.87.97
Alexij Comneni Nouel. 24
Antipater. 73
Apuleius. 82
Ausonius. 69

B.

Baiuuariorum Leges. 25
Balsamo. 53. 56. 116. 149. 191. 207
Basilius Porphyrog. 186
Basilius Theol. 10
Basilicorū Eclogæ. 106. 151. 167. 204

C.

Callimachi Scholiast. 206
Catullus. 136
Cedrenus. 7. 20. 29. 32. 33. 54. 87. 96. 98. 140. 177. 179. 181. 186. 193. 203.
Codini Constantino-

polis. 198
Constantinus Porphyrog. 40.52.54.58.63.86.87.97.124.194.195.207
Corippus. 102.195
Corona pretiosa.43.84.93.149
Curopalates.5.20.23.34.43.54.60.69.70.89.101.113.119.163.165.168.182.196.201.

F.

FAbij Declamat. 17
Festus Auienus. 99
Festus Pompeius. 79.95
Frontinus. 202

G.

GRatius Cynegetic. 164
Glossarium vetus.10.12.16.26.33.57.62.64.69.93.102.114.123.141.142.145.146.154.162.163.165.180.207.

H.

HYgenus de Limit. 87
Horatius. 117

I.

INscriptiones. 4.5
Institutiones. 166
Ioannes Tzetzes. 169.177
Isaacius Tzetzes. 60.62.100
Isidorus. 23.78.84.131.158.159.202.
Iuliani Antecess. Nouell. 61.111.140
Iustiniani Nouell. 21.50.111.114.203
Iuuenalis Interpres. 23.24

K.

KApitula Karoli Magni. 90

L.

LEges Georgicæ. 150
Leonardus Phortius. 132.202
Lucianus. 124

Lucilius. 69

M.

MAnuel Comnenus. 63
Manuel Moſchopulus. 5.113.182.
Modeſtus. 13

N.

NIcetas. 5.11.19.44. 54.69.70.73.79. 80.86.88.92.97.101. 104.116.128.152.154. 169.171.206.209.
Notitia Imperij. 177

O.

OLympiodorus. 40. 129.203
Onoſander. 148.150.208
Ouidius. 47

P.

PAulus Aquilegienſis. 58.96.98.140. 155.194.
Petrus Chryſologus. 13
Petronius. 69
Perſius. 69
Interpres. 154
Phauorinus. 116
Plinius. 10.25.26

R.

RVfus. 27.207

S.

SVidas. 5.22.27.28.37. 40.58.71.72.74.79. 80.86.89.90.102.104. 108.109.137.157.185. 187.204
Sidonius. 16.30.64
Statij Interpres. 64

T.

TErtullianus. 90
Theophraſtus Charact. 79
Theophylactus Simocata. 177
Theophilus Anteceſſ.

59.166
Thomas Magister. 18. 19.143
Thucydidis Scholiastes. 10
Turcogræcia. 201

V.

Valafridus Strabo. 77
Varro. 69
Vegetius. 13.37. 55.127. 159.162.163.196.199. 200
Vrbicius. 57.79.178

X.

Xenophon. 25.195

Z.

Zonaras. 99.196

INDEX RERVM NOTABILIVM.

A.

ADestrata ante Imperatorem. 2. *quando in fossato relinquenda.* 4
Adnumiasta. 5
Adnumia catholica. 7
Agricolæ οἰκοφύλακες. 130
Ἀλλαξιμάριον. 5
Ἄλογον, *equus.* 11
Angaria. 12
Animalia, iumenta. 11
Antecessus. Antecessor. 12
Antelena. 5
Applicare. 16
Aquam milites secum ferebant in flasciis. 18
Aquam in aridis regionibus quomodo adseruabant. 44
Arcus tensus in theca. 65
Arma sua miles negligere non debet. 152. 153
Ἀμαλιά. 22
Armamentum. 21
Armelausa. 23
A secretis. 23
Ategia. 24
Ἀθάνατοι. 9
Acatium. 10
A vestiario, à veste. 5
Auscultare. 17

B.

BAccellarius, Bachelier. 39
Bandum, signum. 28. 171
Banda varij coloris. 29. *In conflictu erigebantur. ibid.*
Βέργαι ἰτέιναι. 32
Βεστία ἱμάτια. 5
Βόρδωνες. 5
Βούκελλος. 41

Βοῦλα

Βῦλα vaginæ. 120
Boues inter impedimenta militum. 14.143
Impediri debent conflictus tempore. ibid.
Buccellarica banda ante Imp. 3
Buccellarij Galatæ. 40
Buccellatum. ibid.
Buccinum. 42
Burdones. 145
Βυρσάρια. 126
Buttia, cupæ. 43

C.

Caballicatio. 70
Caballicare. ibid.
Calcatura equorum. 71
Calcei militum. 156.157
Καλτζιν. 71
Camarades. 72
Camela. 72
Campiductor. 74
Καμπαγια. 36
Cantator in bello præco. 75
Canumentum. 33
Cappa sancti Martini. 77
Cariage. 78
Catheiae. 24
Castrum. 80
Κελλάριος. 41
Κένταρχος, ἑκατοντάρχης. 81
Centuclis machinae tectae. 82
Centunculi. ibid.
Κεφαλάδες, κεφαλάδαι. 83
Κίδαρις. 73
Circare. 84
Circationes, Circitus. 83
Cisternae militares. 85
Clauati militum calcei. 78.79
Circellum. 104
Clibanarij. 89
Clusares anguli. 87
Coactilia. 26
Comitum varia officia. 90.91
Cortis, curtis. 95
Comiatum, congé. 90
Κόρτη, curta. 93
Conscaplium. 165
Contati milites. 92
Contubernium. 93

Cortinarij.cortis, curtis. 95. 96.97
Coruée. 12
Coryton. 64
Cumba. 10.99
Κυνία, σιδήρχαλα. 81
Κύκνεον, carquois. *bulga. marsupium.* 98
Coursarij. 100
Cursores. 101.102.150
Custodia. 30

D.

DEfensores. 50
Deputati. 47
Deputatorum scalæ. 48
Deputati numerorum. 50
Derogatores inuisi militibus. 154
Deus nobiscum, vociferatio militaris. 126
Dispensatores. 154
Domesticus. 52
Draconarij. 28
Dromones. 53
Drungus, globus. 55
Drungarij. 56
Δυνάστορες. 55
Dux sagittariorum. 14

E.

ENses militum. 139
Equorum munimenta. 24
Εσώβιγλα. 36
Ἐξώβιγλα. *ibid.*
Expeditum.expeditio. 58.59
Exploratores. 35.173
Exercitationes militares. 209

F.

FAmiliarica. 197
Φάσκαλος. 18
Feltra. 25
Ferulæ. 31
Fimbriæ in vestibus militum. 105
Flamula sua singulæ turmæ habebant. 28
Flamula in conflictu deponi debent. 22
Flamulorum vsus varius. 199
Fœderati. 203
Fossatum. 204
Fratria. 206.207

Futilia. 101

G.

G*Alatæ*, *Buccellarij.* 40

Galæa. 47

Goruthum. 64

Grabatus in naui. 104

H.

H*Emerobliglium.* 25

Hemithecarium. 64

I.

I*Mpedimenta militum.* 193

Impetus Barbarorum. 57

Insulæ sepulcrorum. 202

Itinera angusta in aplictis. 123

L.

L*Apides optima arma.* 103

Legiones. 106

Lintris. 123

Liurées. 108

Loricæ. 107

M.

M*Angana*, mangoneaux. 109.110

Manglabitæ, qui iumenta agebant. 116

Mandata Principis. 111

Mandata catholica. 112

schematica. ibid.

Μανδύας. 108

Manicæ militares latæ. 113

Ματζούκια, Masse, massue. 115

Matricula, matra, matrex. 114

Μανέλοκια. 117

Mensores fossatorum. 120

Meditationes siue exercitationes militum. 32

Milites ne audeant vagari. 27

Militum vestes curtæ. 23

Militum animi quibus verbis excitandi. 75

Militum rogæ, annonæ, stipendia. 156

Missæ in exercitu manè & vesperi. 121

Mocisia *cisterna.* 86

Monobanda. 122

Monocoursa. 100

Multarij, φρατευάζοντες. 207
Musca pugnaces. 124

N.

NAucellæ. 125

O.

OPinatores. 154
Optimati. 129
Ordinarius, miles. 131
Ordo, acies. ibid.

P.

PAganus. 27
Pallicarij, Pallices, pueri militum. 3.134
Paludamentum. 204
Paludium fallendis hostibus. 136
Pecora iumenta. 11
Pedaturæ, podismi. 141
Pedica. 146
Pediculum. 145
Peltastæ. 143.144
Plagati. 145
Pontes è nauiculis. 147
Portæ castrorum. 140.141. 147
Rostelena, ὀπισθοφυλακεῖν. 57
Præda. 149
Πρεπάτωρες, antecessores. 12
Prorogatores. 154
Protocoursa. 100
Publica pugna. 147.148
Pungium, marsupium. 149

R.

ROga, erogatio. 154

S.

SAgittæ. 160
Sagittæ minusculæ. 124
Sagma sellæ. 159
Sagma. 158
Sacellus. 162
Sacci legionum. 162
Saltationes inter milites prohibitæ. 122
Samiatores, samiarij. 163
Sarissæ. 163
Scafulæ. 161
Schemata aciei ordinandæ. 80.183.184
Sclauiniscia. 173
Scribones. 176
Scrobes fallendis hostibus. 167

Scythæ Rosborei. 10
Secures mißiles. 31
Sedeta. 166
Sellæ marsupium. 170
Signa vocalia. 127
Silentium. 172
Siromastis publicanorum. 169
Σπίβαες. 180
Stolæ militares. 182
Subla. Subulones. 177

T.

Ταείδες. 54
Tela ignifera. 210. 211
Testamentum militare. 166. 167
Testudo scutatorum. 205
Tentæ. 24
Themata. 63
Thoraces è lanis coactis. 26
Tribuni palatini. 190
Tripudium. 190
Tufa. 196
Τζαμανδας. 18

V.

Vembulum. 62
Veredi vsus in bello. 36
Veruta. 33
Vestiarium. 5
Vicarius, successor. 37
Vigiliæ biglæ. 34
Vigiliæ militares vicißim obseruatæ. 34
Vigiliæ per quatuor viros. 192
Virgæ ἰτῦναι. 31
Vexillationes. 33
Vtensilia militum. 1

Z.

Zabarum tegmina. 27
Zabati milites. 61
Zabarium. 61

FINIS.

Extraict du priuilege.

PAR priuilege du Roy, donné à Paris, le dixiesme iour de Mars, 1601. il est permis à Maistre Nicolas Rigault Aduocat en Parlement, y denommé, de faire imprimer par tel que bon luy semblera, vn liure intitulé *Glossarium Tacticum mixobarbarum. De verborum significatione, quæ ad Nouellas Imperatorum de re militari Constitutiones pertinent.* auec deffences à tous Imprimeurs & Libraires de ce Royaume, autres que ceux qu'il choisira, de l'imprimer pendant dix ans, ny en exposer en vente d'imprimez ailleurs dedans ledict temps, sinon du consentement dudict Rigault, sur peine de confiscation, & d'amende arbitraire. Et que par l'extraict sommaire dudict priuilege, mis au commencement, ou à la fin de l'impression, il soit tenu pour suffisamment notifié sans autre signification.

Ie soubs-signé certifie auoir baillé à Ambroise Drouart, & Claude Morel, Marchants Libraires en ceste ville, vn liure intitulé *Glossarium Tacticum mixobarbarum. De verborum significatione, quæ ad Nouellas Imperatorum de re militari Constitutiones pertinent*, pour le faire imprimer & mettre en lumiere, suyuant la permission & priuilege du Roy, dont l'extraict est cy dessus. Faict à Paris, le 10. Mars, mil six cens vn. Ainsi signé. N. RIGAVLT.